

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Jensen, Thit.; af Thit Jensen.

Titel | Title:

To Søstre : Fortælling

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Brødrene Salmonsens, 1903

Fysiske størrelse | Physical extent:

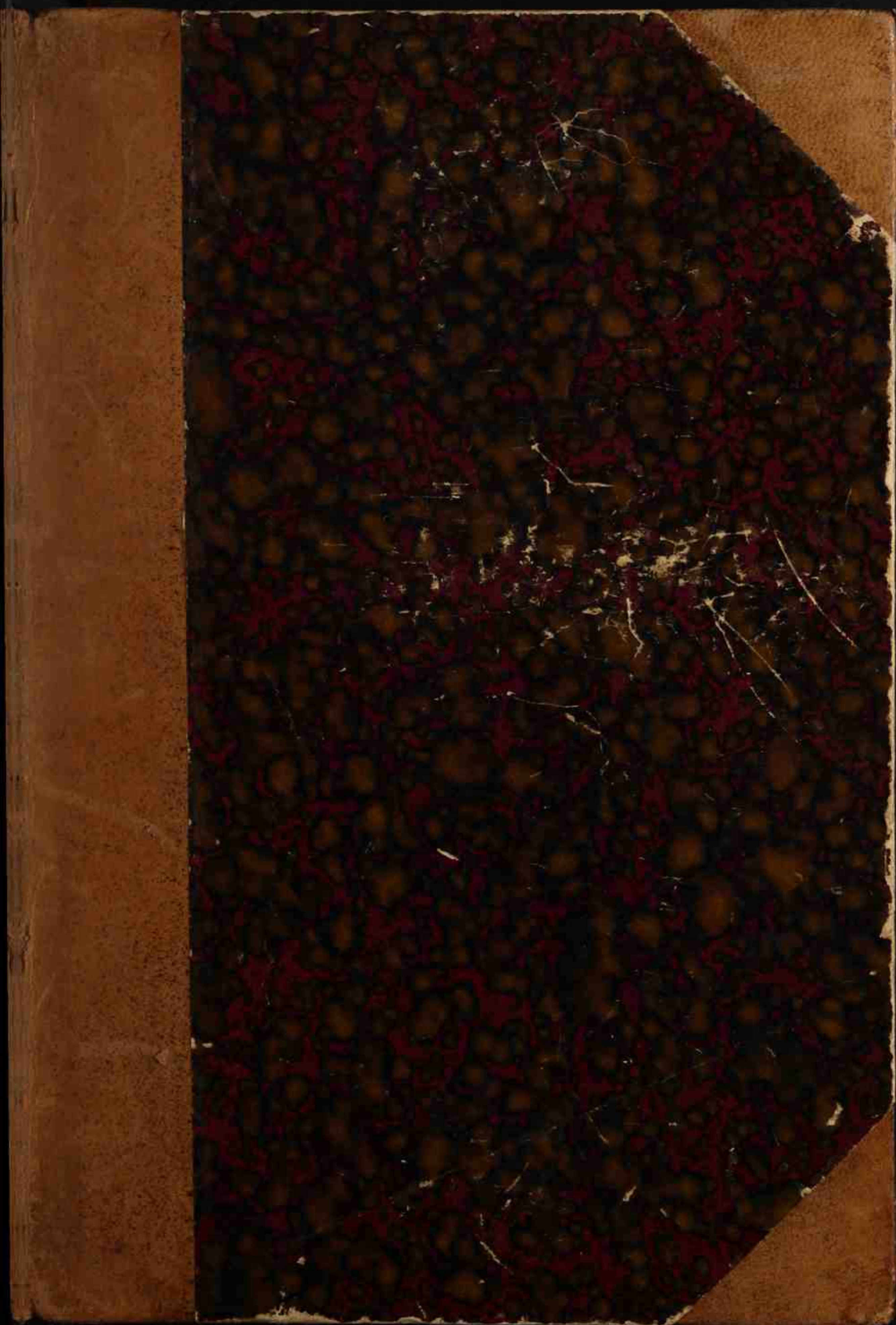
205 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

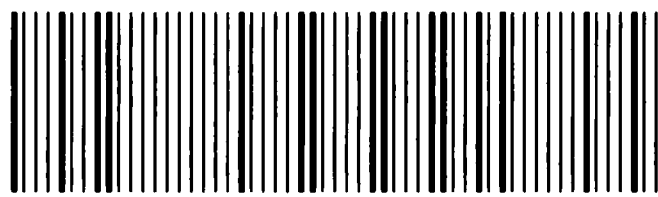
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57-175

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021863281

TO SØSTRE

FORTÆLLING

AF

THIT JENSEN

1903 H. 2456

BRØDRENE SAL
MONSENS FORLAG

TO SØSTRE

TO SØSTRE

FORTÆLLING

AF

THIT JENSEN

KØBENHAVN

FORLAGT AF BRØDRENE SALMONSEN (I. SALMONSEN)

1903

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

Bølger af Støv kom farende ned ad den lange, stejle Klintevej, Sand og Smaasten rislede i en uafbrudt Strøm ned langs Vejens Hjulspor. I det visne Græs i Grøften og højt oppe i Træernes Kroner sang det, sang og sang i stærke Stormlyde: *susss — su-u — susss — — —*

Der stred sig en høj, fintbygget Pige op mod den rasende Storm. Hun dukkede sig dybt forover, trak Vejret uregelmæssigt, pustede, og knyttede Hænderne sammen om Ærmerne. Med voldsom, demonstrativ Energi huggede hun Hælene ned i Vejens løse Sand og stred sig opad.

Fra Vandet, der brusede larmende nede under Klinten, kom en monoton og lys Melodi — vældig i Kraft — der blev ved at følge hende.

Isss — ylll — lylll — hviss — ylll — lylll — lylll — isss hylede det inde fra Telefonstængerne, højere og højere jo nærmere hun kom en Pæl, saa tog det af igen, eftersom hun fjernede sig. Fjerene paa hendes hvide, dunkantede

Foraarshat slog Smeld, og den opknappede Trøje flagrede vidt ud til begge Sider.

Saa stod hun pludselig stille.

Hun kastede Nakken tilbage og skreg ud i Larmen: „Jeg vil, jeg vil, jeg *vil!*“ Ordene kom helt nede fra Struben, hæse og ru i Klangen — — saa huggede hun sig videre, foroverbøjet og hidsig.

Hun naaede Klintens tæt beplantede Top, stod stille og pustede ud. Sløret hang halvt nede over hendes brændende røde Kinder, hun vædede Læberne og sank; Sand og Smaasten var blæst hende ind i Munden.

Her var Læ. Velsignet Læ. Og her var saa jævnt at gaa i de smalle, faststampede Gange, der snoede sig mellem Buskene og de nøgne Træer. Mekanisk drev hun omkring — stod lidt — drev igen — kunde ikke faa sig samlet sammen til at tænke. — — Endelig knappede hun sin Trøje, satte Ryggen imod et ungt Træ og saa ud over Vandet, der var saa mættet dybblaat i Farven. Brusende, i slæbende Larm, kom Skumbølger — fem, seks i Rad — helt langt ude fra, hvor hun ikke kunde se deres Oprindelse, væltede omkring sig selv som store Valser og slog Skummet favnhøjt i Vejret mod Breddens store Sten. Bulm, bulm! lød det hult inde i Bølgen, naar den slog op over Stenene; saa faldt den med lys Brasen og flød skummende ud.

Over den uendelige, mørke Flade laa strøet blændende hvide Skumpletter som smaa Øer af det reneste Vat. De fødtes af Bølgerne, løftedes op saa skære og rene og døde i næste Nu — akkurat som med Menneskers gode Tanker, de døde ogsaa, før de næsten var født.

En ensom, hvidgraa Maage sejlede frem over Vandet. Den saa fornem ud. Dens lange, slanke Vinger bøjede sig yndefuldt og værdigt — op og ned — op og ned — med kongelig Ro. Saa holdt den stille med udbredte Vinger lige mod Stormen, slog et Par Saltomortaler og holdt stille igen. Koket og sorgløs hang den højt oppe i den stormslaaede Luft. — — — Tre smaa, skræmte Svaler flagrede bange og forkomne ude over Klintens Skrænt, de puttede sig ind mellem Grenene paa et halvt udgaaet Træ, der stod paa Grønsværens yderste Rand. Det var sin Undergang nær — bogstaveligt — det vilde snart falde, ligesom saa meget af Skrænten, der i Tidens Løb havde løsnet sig og var skredet ned paa Strandbredden. Da hun var Barn, havde hun undertiden lagt sig paa Maven og var kravlet frem, til hun lige havde Øjne og Næse udenfor og stirred ned i det svimlende Dyb, medens hendes lille Broder Oluf tudbrølende holdt hende i Benene. — Hvor hendes Fader havde skændt, naar Oluf saa sladrede hjemme. — —

Siden var der skredet mange Stykker — store Stykker — det kunde høres helt inde paa Haraldholms Gaardsplads, naar de faldt. Visne og halvraadne Træer, der var revne med ned, laa spredte paa Bredden og enkelte Steder helt ud i Vandet.

Her i Ensomheden følte hun sig som et samensluttet Hele. Det var det, hun ikke kunde, naar hun var sammen med andre. Naar blot hun følte et Menneske i Nærheden, var det, som stykkedes hun ud, som maatte hun hente sine egne Tanker vidt omkring fra. — Hvor de ogsaa nu flakkede forvirret om mellem hinanden! — gav sig af med Vand og Fugle og Stormens Lyde i Stedet for med det, hun var kommen for i Ro at tænke igennem.

„Du er ene — er, er, er ene,“ prentede hun ind i sig selv, mens hun saa sig om. Der var ingen, ikke en Sjæl; ingen kunde saa meget som se hende. — — — —

Det var forresten saa morsomt ligefrem at føle Tankerne komme — beroligede — glide frem og villig lade sig undersøge og gennemgranske. De faldt i Ro om hende, som en Flok Fugle, der daler ned over en Mark.

I Dag i det vildene Vejr, da Himmel og Jord stod i én Stormsky, vilde der næppe komme nogen fra Byen. Derfor var hun jo ogsaa gaaet

herop — ene og alene for at faa sig selv tænkt igennem — systematisk.

I det samme kom en Mand — Gudskelov en Fremmed — inde fra en af Stierne. Instinktmæssig slog hun Blikket til Siden og saa ligegyldig ud. Et Øjeblik nød hun hans forbavsede Blik, som hun følte paa sig; undrede han sig? Hvad tænkte han mon om den enlige Skikkelse, der stod her med Ryggen til det slanke, svajende Træ, ene i Uvejrs og Kulde? — Han gik forbi med et lille Greb til sin Hat og var straks efter borte bag Stiens Krumning. Hun gad vidst, om han havde kunnet se, at det ikke var et forelsket Pigebarn, der ventede sin Kæreste, men et Menneske, der var tyet ud med sit syge, forvirrede Sind og sin Selvkritik. — — I næste Øjeblik ærgrede hun sig over den dumme Selvvurdering, der laa i Tanken; hun var jo bare en ubetydelig Prik her i Ensomheden og Stormens Larm.

Hun skuttede sig sammen og trak Vejret tungt, hun kunde ikke komme tilbage til sin Stemning fra før. Ikke fordi der havde været nogetsomhelst aparte ved Manden, han havde været et Menneske med Menneskers sædvanlige dumme, spørgende Øjne, der altid skal rode sig ind i Ting, som ikke kommer dem ved. Men han var ligesom gaaet tværs igennem hende. Havde forplumret Luften om hende. Det var den gamle

Historie; bare et eneste Menneskes Nærhed, saa spredtes hendes Tanker ud af al Sammenhæng. — Hvad kom han egentlig hende ved, denne fremmede Mand, der jo allerede var langt borte nu? — Nej, Fejlen laa hos hende selv, der altid lod sig forkludre af andres Indflydelse.

Men det skulde være forbi nu. *Skulde!* — Hun vilde have det hele ind i en anden Gænge.

Først vilde hun bort fra sit Hjem og hærdes. Hun havde længe nok ladet sig lede af andre, saa af én, saa af en anden. Og var det da ikke ogsaa ufatteligt, at skønt hun vidste det saa inderlig godt selv, ligefrem prentede det ind i sig: „du har ingen Karakter,“ saa kunde det dog ikke hjælpe. Hun havde betroet sig derom til Jørgen, hendes Afgud, ham, som hun i et og alt saa op til, havde stolet paa og gjort hele sin Fremtid — baade aandelig og materiel — afhængig af. Han havde bare let af det — indtil han pludselig smed hende fra sig og kastede hende netop „Karakterløshed“ i Ansigtet som Bevæggrund.

Men nu vilde hun sætte igennem at komme ud. Hun vilde et Sted hen, hvor hun ligefrem kunde faa det ondt, og saa langt bort, at hun ikke kunde rende hjem. Og hun vilde ikke komme igen, før hun stod sikkert paa sine egne Ben, havde sin egen Vilje og sin egen Mening færdig.

Det skulde være hendes Hævn overfor ham, at hun alligevel var bleven en Karakter.

Hvorfor i Herrens Navn blive ved at gaa og sørge, fordi et Mandfolk gik et Sted ude i Verden og ikke brød sig om hende. Var der ikke Tusinder, der ikke engang anede hendes Eksistens, og hun levede lige godt for det.

Jørgen. — — Bare Navnet var nok. Det sitrede inde i hendes Bryst, og hun forstod det rent umulige i at *twinge* Glemsel ind i sit eget Sind; Tiden maatte hjælpe der, hun kunde ikke ved et Magtbud kue sin Kærlighed. Men det skulde faa Ende med at gaa i alles Ledebaand. Det i det mindste skulde hun faa Bugt med — sin Trang til at gøre *alle* til Maade. Hun skulde faa sig selv gjort haard og tykhudet som de andre. Det hed sig nok, at hun var forkælet og regerede hele Hytten hjemme, men selv kendte hun bedre det virkelige Forhold. En Rynke paa Agdas Næse, en skarp Klang i Moderens Stemme, saa lo hun og sagde Vittigheder — for at mægle og stifte Fred, mente fremmede — men i Virkeligheden var det for at afvæbne de andre og derved blive sin egen nervøse Forskræmthed kvit. — — — Der laa netop Fejlen, hendes personlige Fejl, den uovervindelige Trang til Fred om sig, Angsten for et eneste haardt Ord. Det var det, der gjorde hende karakterløs. Men hun vidste det saa godt, saa usigelig godt, kendte saa nøje, hvor eftergivende og fejj hun var; selv

Agda; den lille, stivsindede Søster, havde mere Vilje i en af sine blodløse, tynde Fingre, end hun havde selv, helt og holden.

Der fór susende Vindstød gennem Trætoppene, og Træet, hun lænede sig til, svajede mod hendes Ryg. Hun rettede sig og gik med Hænderne i Trøjelommerne hen til Skræntens yderste Rand; der stod hun og saa ned. Jorden var hulet ind, hun stod helt ud over Vandet; dybt under hende drak Strandbredden Bølge efter Bølge.

Hvis det nu skred med hende! — Nu. — Med det samme. — Gud give det vilde!

Hun stod en Tid lyttende efter Jorden. — Rystede det ikke en lille Smule under hende? Hun sprang baglænds tilbage og greb om et Træ, stod med bankende Hjerte og hviskede: „Fejg — fejg. — Elendig Selvopholdelsesdrift.“

Saa gav hun sig igen til at trave om paa maa og faa i de smalle, faste Gange.

II.

I den smalle Gang mellem et langt Bord og Ydermuren gik en ung Pige frem og tilbage. Hendes lange Kjole slæbte efter hende med en diskret savende Lyd. Paa den modsatte Side af Bordet sad en anden ung Pige og læste

Fysik. Hun saa bleg og sygelig ud og sad ikke en Alen fra Kakkellovnen, der var lysende glorød forneden, som om Jernet var gennemsigtigt. — Hun lagde Haanden over sin Bog for at høre sig, men hakkede i det og begyndte igen at læse. Højt og trodsigt hamrede hun Sætningerne ind i sig, én efter én.

Det var begge Proprietær Sparres Døtre, den ældste, Johanne Marie, der havde været borte i Udlandet i fem Aar, derefter et halvt Aars Tid i København og nu endelig var kommen hjem igen, og den yngre, Agda, der kirtelsyg og bleg-sottig læste til Præliminær-Eksamen med en egen-sindig Energi, der trodsede al Sygdom.

„Nu sner det,“ sagde Johanne Marie og saa ud. „Saa synes Moder nok ikke om, at vi gaar.“

„Ja, hvad saa?“ Agda saa op, der var en egen tvingende Kulde i Blikket. Hun lukkede Munden fast til, de blege, fyldige Læber var belagte med hvidgraa, tørre Skaller, som smaa Silkeskæl. Det saa ikke godt ud.

Hun slog Fysiken i. „Nu er vi desværre gaaet med til den Spillen Komedie, saa maa vi i hvert Fald ikke gøre Fiasko,“ sagde hun kort og trak Gamacher paa.

Lidt efter gik de ned gennem Alleen, der løb lige fra Haraldholm og ud til Landevejen. Der kom en bidende Vind ude fra Vandet, og

det begyndte at mørkne. Forude laa Byen som en halv Krans rundt om Fjordindløbet, Lygterne skinnede ud over Vandet i en stor Bue.

Agda kunde ikke vinde med. Bestandig maatte Johanne Marie staa stille og vente; Kulden og det uensartede Tempo oparbejdede et stille Raseri i dem begge.

„Du gaar saa hurtigt,“ klagede Agda surt, og Johanne Marie tvang sig til at trippe langsomt gennem Sneen trods sin indvendige Hidsighed.

Da de gik ind over Broen, strøg en ung Dame forbi dem. Johanne Marie saa forbavset efter hende. „Hvem var det? — Hun var ikke herfra, vel?“ spurgte hun.

„Det var Lilli Rosen, Datteren af vor forrige Præst,“ svarede Agda. „Hun og Moderen rejste jo, da Faderen døde. — Kan Du ikke huske hende?“

„Lilli Rosen!“ — Johanne Marie spekulerede. „Lilli! — Jeg kan huske hende som en stor, lysblaaøjet Pige, der aldrig vidste Tal paa, hvor mange Drenge, hun nok troede, var forelsket i hende. — Bor hun her?“

„Ja. — Hos sin Gudmoder. Der gaar de vildeste Rygter om hende — Grever og kvalte Børn og Elskere i Bundtevis. Der er selvfølgelig ingen her i „Raagereden“, der kommer sammen med hende, Gudbevares.“ — Agda saa haanligt

— usigelig ringeagtende — op og ned ad de lave, grønmalede Huse, der sank i Knæene som gamle Mænd og saa ud, som om de hvert Øjeblik kunde vente Tagene ned over sig. — „Jeg ved ikke, om der er en Bitte af sandt deri, eller om det er Løgn altsammen. — Men hun er pæn.“ — —

Da de højere oppe i Gaden stod og betragtede en Vindusudstilling, saa de hende komme tilbage. Hun kom dernede saa udpræget som noget for sig selv. Saa slank — saa selvbevidst. Hun holdt sit Hoved saa besynderlig kækt og frit, og hendes Blik gled saa køligt og spottende hen over dem, da hun gik forbi. Det kom ligesom dybt, dybt indefra — Blikket. Det var hverken tungsindigt eller vigende, det var fyldt med vaagen Forstaaelse og dristig Ringeagt for Mængden, der dømmer. Hendes Holdning var en Dronnings, Gangen sikker og graciøs. Spadserestokken var i hendes Haand som et Stykke af hendes Legeme, den fulgte hendes Bevægelser Harmoni.

Johanne Marie nikkede sært tænksomt efter hende. „Hende vil jeg snakke med. — Om saa „Raagereden“ ogsaa lyser mig i Ban,“ sagde hun.

Alle de øvrige Deltagere i Dilettant-Komedien var kommen og Spillet begyndte.

Johanne Marie og hendes Medspiller var de første paa Scenen. Han var forleden Aften præsenteret for hende som Postfuldmægtig Sten Sten-

sen Budde, hun havde set flygtigt paa ham og faaet Indtrykket af, at han var smuk — en middelhøj, velbygget Skikkelse med tykt, krøllet Haar, et mørkt, ubevægeligt Ansigt, svære fastlukkede Læber, tæt, sort Overskæg og brune, underlig stive og livløse Øjne bag blanke, guldindfattede Lorgnetglas.

Manden havde faaet den Idé, at han ikke *vilde* spille.

Johanne Marie saa lurende paa ham. — Kunde hun afvæbne alle andre med sit indsmigrende Væsen og sit smittende Humør, saa kunde hun vel ogsaa tumle den Svend. Og var han anderledes end andre, vel, saa maatte han *tages* anderledes.

Spillet mellem de to trak længe ud. Johanne Marie søgte sit Offers Øjne, hendes var blanke af Latter-Taarer og bugnende fulde af Skadefryd. Hun beordrede ham til at lægge „Gefühl“ i sin Stemme, hun strøede vittige, dristige Bemærkninger ind mellem Replikerne og gjorde ikke det ringeste Forsøg paa at skjule, hvor guddommeligt hun morede sig. — Budde bevarede standhaftig sin kolde, utilgængelige Mine, kun engang imellem kom der et ufrivilligt Smil om hans lukkede Mund, og hver Gang Johanne Marie kærligt rykkede ham nærmere, gav det nervøse Sæt i ham.

Auditoriet fraadsede i Henrykkelse.

Det kulminerede, da Johanne Marie pludselig lod sin Pegefinger glide henover hans Pande og jublede halvt kvalt af Latter: „Se, hvor han sveder! Jeg havde ikke troet, det var saa anstrengende at elske mig!“

Der steg en Larm af Latter og overstadige Udbrud; Budde saa sig om med et træt, straffende Blik, han var ganske opløst.

Det skete, at Johanne Marie senere paa Aftenen kom til at staa alene med ham. „Jeg tænker, De kan Deres Rolle næste Gang,“ hviskede hun spydigt. Han vendte det mutte, uudgrundelige Ansigt — saa besynderligt lukket saa det ud — om imod hende; den røde Underlæbe buedes opefter.

„Hvis det passer mig,“ sagde han tonløst.

Der kom saadan en sær Fornemmelse over hende. Var det da ikke, som gav selve hans Blik hende et Skub tilbage. — — — — —

Vognen fra Haraldholm hentede Proprietærens Døtre. Det var Maaneskin og tør Frost, det skreg og sang i Hjulene — —

Johanne Marie saa stift frem over den hvide, gnistrende Sne. Det var jo et højst negativt Resultat, hun var naaet til med Budde — Han var saa mærkelig. — Som nu da hun talte med ham sidst paa Aftenen; havde der ikke staaet en Hindring imellem dem, der var solidere end nogen Mur. Naar han sad alene og skød Underlæben

saa brutalt og selvbestemmende frem og Blikket saa indolent var rettet lige ud, saa var der forresten ingenting at stille op med ham. Den Erfaring *havde* hun gjort.

Var det maaske selve hans Vilje, der straaledesaa frit fra ham og holdt alle i en vis Afstand. — Saa utrolig umedgørlig som han kunde se ud! — — — Naa, hans Mund skulde nok komme paa Gled, det kunde sikkert have sin Interesse at faa Indblik i hans Tænkemaade, hans Livsbegreb i det hele taget

„Kan du lide Sten Budde?“ spurgte Agda pludselig.

„Aa ja. — Synes Du, jeg tog for haardt — udleverede ham *for* meget til Latteren? — — Hvad skulde jeg gøre, for at faa ham til at makke ret.“ Der lød selvglad Smil gennem Johanne Maries Stemme, en sikker og overlegen Tilfredshed med sig selv trods Spørgsmaalet.

„Nej, han havde ærlig fortjent den Behandling, han fik,“ sagde Agda. „Han ser noget storsnudet ud, den Herre — netop moden til saadan en Omgang.“

Johanne Marie fangede noget fremmed i Agdas Stemme — ikke den skarpe Klang, Agda var jo altid skarp, heller ikke paataget, men noget unødigt eftertrykkeligt.

Hun vidste ikke selv, hvor Tanken kom fra,

eller hvorigennem den opstod og klaredes, men det slog ned i hende, at Agda var forelsket i Sten Budde.

III.

Lilli Rosen og Johanne Marie kom gaaende tværs gennem Raageskoven ad en Sti, der førte til Haraldholms Allé.

Lilli fortalte. — Ivrig og med varme Kinder.

Johanne Marie lyttede! Det lurede og blinkede i hendes Øjne, hun skød et Spørgsmaal ind hist og her og lyttede igen.

Lilli fortalte om sin første Kærlighed, der faldt lige i Tiden, da hun hver Dag følte, at hun var Kvinde.

„Han gav mig Blik for saa meget, som jeg ikke før havde tænkt over — Kvindens selvfølgelige Ret til at leve frit efter sin frie Natur, og saa meget andet. Og til Gengæld gav jeg ham min rene Uberørthed, og det er vel nok det største en Kvinde kan give en Mand“ — Lilli saa langeligt drømmende ind mellem de snetunge Træer. — „Sidenefter var der nok flere, der elskede mig, men, jeg ved ikke, det føltes saa tomt.

Da mødte jeg ham. — Mit Livs Eneste.

Og først da forstod jeg til Dybet af min Sjæl, hvad det er, man kalder den store Elskov.“ —

Lilli sagde det med en Salvelse som en ung Kapellan. „Den kommer ligesom ikke Jorden ved, du.

Da han rejste til et Badested, fulgte jeg med. Jeg satte mit Barn i Pleje og forlod min syge Moder, jeg *kunde* ikke andet. Ja, det forstaar Du vist ikke Johanne Mis?“

Johanne Marie nikkede meget alvorligt. „Jo, jo. Hvad saa?“

„Aa, hvor jeg husker, da jeg i Roskilde listede mig ind i hans Kupé; hvor *var* vi lykkelige. Vi lo som henrykte Børn over den rørende Afskedsfest med hans Hustru og Børn. Han var *saa* begejstret over mig, kaldte mig sin aandelige Hustru, vort Ægteskab var rent for alle højere moralske Love.

For vi elskede hinanden.“

Johanne Marie løftede sin Muffe op og dækkede et Smil. „Hvorlænge varede den Lykke?“ spurgte hun inde fra Muffens sorte Skind.

„Tre Maaneder. — Aa, denne store Elskov!“ — Lillis blaa Øjne saa stort ud i Rummet — „Hans dybe, ydmyge Glæde over min unge Dejlighed, der saa gerne foldede sig ud for ham, fik mig næsten til at skamme mig. Jeg gav jo da ikke andet, end hvad der var hans Ret at tage i Kraft af hans Kærlighed. Kunde jeg overhovedet gøre andet, naar jeg ikke vilde synde imod min frie Menneskenatur, der drog mig til ham.

I København skiltes vi. Det havde jo været Aftalen fra Begyndelsen af. Men de tre Maaneder havde saaet Frøene til de ildrøde Blomster i mit Sind, Erotikkens røde, giftsvangre Blomster.“

Johanne Marie saa hurtigt om til Lilli, om der skulde være Optræk til et ironisk Smil, men det var der ikke; saa forputtede hun selv ét i sin Muffe. Hvorlænge vilde Lilli kunne leve paa den laante og opstablede Livsanskuelse. Pige-barnet skulde bare ane, hvor hun nød hende, morede sig over hende, som man kunde more sig over en falsk Sang.

De var omtrent hjemme. Gaarden laa lige for dem. Den saa herskabelig ud med sin brede, hvide, toetages Façade og de hvide Søjler, der bar Stentrappens Tag. Da de gik op ad Trinene, mødte de Hr. Sparre. Lidt højere oppe kom Agda. Lillis klare lysende Blik ligesom sank ind i Sparres; hun begyndte en lang Historie, men Agda foldede bagfra Hænderne om Faderens Pande og mindede ham om, at de skulde skynde sig.

„Vi træffes ved Bordet. Moder sidder i Kabinettet“, raabte hun tilbage.

Agda passerede forbi med et Par Fingre, strejfende Lillis. Det kunde godt tages for en Hilsen.

„Jeg synes, din Søster har saadant et sært Væsen,“ sagde Lilli lidt betuttet.

Der var et Udtryk i Lillis Blik, der ængstelig forskede efter Grunden til Agdas Kulde. Herregud, stod hun ikke sikrere. „Det er fordi hun er syg og overanstrengt“, skyndte Johanne Marie sig at svare. „Hun er ellers en rar Pige, jeg holder forfærdelig meget af hende. Brilliant Karakter, kan du tro. Og ihærdig som en Hest. — Værsgod, gaa ind.“

Der var kommen et Brev til Johanne Marie. Hun tog det og løb ind paa Jomfruburet. — Det var fra Pastor Brede og omhandlede vel den Plads, han havde lovet at skaffe hende i København. Da hun havde læst lidt, begyndte hun at fløjte.

Først skrev han, at hun maatte komme en Tur derover for at blive præsenteret for Skole-raadet. Men saa skrev han, at hans Sind var saa tungt, han følte sig saa ene — men det kunde saadan en lille, livsglad Pige som hun vel neppe forstaa

Hvad i al Verden kom det Pladsen ved?
Eller hende?

Og videre skrev han: „Der kom et kort Glimt i Dagens graa Taage, men det viste sig kun for at flygte, og alle Ting er bleven mørkere siden da“

Hun gav sig til at gaa frem og tilbage.

Hun havde ikke saa sjelden truffet Pastor Brede ovre i København, han kom meget i Dr.

Langes Hus, hvor hun var. Han var reserveret nok — Gudbevares — en velbegavet Mand, som hun havde talt meget med, men — —

Hun havde ikke kunnet frigøre sig for en vis Mistanke.

Agda kom ind med sin Stilebog, og Johanne Marie gav hende Brevet. Hun læste det langsomt igennem. „Skriv at du har forandret Bestemmelse, saa er den Sag ude af Verden“, sagde hun roligt og gav det tilbage.

Men Johanne Marie rystede paa Hovedet. „Nej, jeg vil vide, hvad han vil.“ — Hun stod stille lidt, Øjnene blev store, indefter vidtskuende. — „Det morer mig, det at staa bag Mennesker og se dem ind gennem Nakken, høre dem sige ét, mens man saare godt véd, at de mener noget andet — og saa aner de slet ikke det lurende Blik, hvormed man opfatter dem helt igennem. Det er en saa rig Nydelse, at den ikke lader sig beskrive.

Men det kan vist slet ikke nytte, at jeg forklarer Dig det Agda. Naar du hører én sige noget, som du er vis paa er Løgn, saa siger du det og gaar din Vej, og saa er den Potte ude. Det ligger ikke som Brand i dit Blod at grave ned til Løgnens dybeste Rod, men det gør det hos mig.“

Agda spidsede sine Blyanter og saa imens

tænksomt hen paa sin Søster. Johanne Marie tænkte samtidig med at hun talte, paa, at ingen hun havde kendt, havde saa kolde fantasiløse Øjne som Agda, men heller ingen saa rolig kloge og saa paalidelige.

„Ved du, hvad jeg altid har syntes? fortsatte hun. „Jo, at der dybest inde i mig er et betraggende „Jeg“, — et modtagende. Og alt, hvad det i Løbets Liv indsamler, mener jeg, er det man efter Døden tager videre med. Man har det jo gemt altsammen, alt hvad man har tænkt over sine Oplevelser, og engang imellem roder man op i det og husker saa mange Ting.

Og har du ikke ogsaa lagt Mærke til, at noget man forgæves har tænkt sin Hjerne sønder for at klare sig, en Tid efter kan komme af sig selv fiks og færdig gennemtænkt. Her maa jo saa være foregaaet et ubevidst Arbejde, ikke sandt? — Og det Arbejde, tror jeg, er foregaaet dybest inde — i Underbevidstheden. — — Jeg har saa tit tænkt paa, om ikke de Gale og gamle Folk, som gaar i Barndom, har deres Forstand velbeholden inde i Underbevidstheden, det er bare Forbindelsen med Omverdenen, der er i Stykker.“ — — —

Lidt efter gik Johanne Marie, og Agda tog fat paa sit Arbejde. Det skulde bare været enhver anden, der opholdt hende, den skulde snart faaet at vide, at hun havde travlt, men Johanne Mis — —

Nu lo hun derinde. — Og nu ogsaa de andre. Der var kommet noget helt andet over Huset, siden Johanne Marie kom hjem, hun havde den mærkværdigste Evne til at faa alle til at forliges. — Og saa skulde de bare ane, hvor ringeagtende hun i sit stille Sind saa paa alt og alle.

Agda stoppede Fingrene i Ørerne og læste.

Henad Aften fulgtes Søstrene og Lilli ad ned til Byen. Agda gik ene ude paa Vejkanten. Hun kunde ikke udstaa Lilli. Det var ikke fordi der blev sladret om hende, eller fordi hun havde faaet et Barn — slet ikke, det kom jo ikke andre ved. Hvis Lilli havde Penge nok og Fruetittel, vilde hele Byen ligge paa Maven for hende, om hun saa havde tyve „uægte“ Børn.

Men hun kunde simpelthen ikke lide hende, de runde, dristige Gedekid-Øjne, de raske Udtalelser, det var hende altsammen imod.

Sært var det, at Johanne Marie fik Lov at omgaaes hende. Men det kom vel af, at samme overlegne Position som Moderen paa Grund af sin adelige Fødsel havde overfor Byen, den havde Johanne Marie selv indtaget ved sit lange Ophold i Udlandet. Hendes Sikkerhed og slebne Væsen duperede de indfødte.

Lilli sagde god Nat ved Hoteltrappen. Hun saa længselsfuldt efter den oplyste Stue, hvor Prøverne holdtes.

Agda og Johanne Marie kom ind.

Gud Fader, hvor Budde saa sær ud. Det Humør var han altsaa i i Aften. Ja ja — Agda slog Nakken tilbage — hun kunde se ligesaa storsnudet ud.

Johanne Marie hilste med det gode Smil paa og det blide Udtryk i Øjnene.

Skulde nu nogen se, at den Mand kunde være saa smuk, saa indtagende — naar det passede ham. Hans Øjne kunde funkke som hurtig spillende, gule Flammer, der skød lynsnart frem og døde straks igen. Og hans Smil kunde være saa godt.

Der var en Scene i Agdas Parti, som Johanne Marie syntes blev opfattet forkert, hun spillede den selv igennem. „Saadan synes jeg,“ sagde hun, og uvilkaarligt kom der noget indsmigrende i hendes Stemme.

Agde nikkede. Hun trak sig tilbage til den mørkeste Krog i Stuen og lukkede sin Mund, som om den ikke i hendes Levetid skulde op mere.

Johanne Marie og Budde spillede. Hun skulde tage hans Haand, den blev liggende knyttet og ubevægelig som en Træklods i hendes; hele hans umaadelige Uvilje syntes formelig at straale over imod hende. Hun spillede selv daarligt; ikke alene fordi han var saa aldeles umulig at spille med, men mest fordi hun var saa inter-

esseret af ham. Han saa saa haardnakket uvillig ud, saa mørk og brutal. Men — hvor kunde det nu være — om han saa aldrig saa nederdrægtig og umedgørlig ud, alligevel virkede han sympatetisk.

Men spille vilde han ikke.

Under en Pause i deres Spil kaldte hun ham til Side, tog Rolleafskrifterne med og gennemgik hurtigt de vanskeligste Replikker. Da hun var færdig, saa hun op, fast og alvorligt, lige ind i hans Øjne.

„Jeg drillede Dem de første Gange Budde, det skulde jeg ikke have gjort, men jeg kendte Dem jo ikke. — Det er paa høje Tid, vi kommer til at spille ordentligt.“

„Tja-a.“

„Jeg forstaar Dem ikke, Budde“ — hun var stadig alvorlig — „slet ikke.“

„Det er s'gu heller ikke nemt da.“ Det spillede satirisk op i hans Øjne.

Hun stod lidt og saa ugenert paa hans Ansigt. „Kan De ikke lide mig, Budde?“ spurgte hun lige ud.

Han trak paa Skulderen. — Saa smilte hun, ganske lidt kun, Læberne skiltes ikke engang ad. „Det gør heller ikke noget,“ sagde hun. „Jeg kan rigtig godt lide Dem. — De er nemlig ikke, som Folk er flest. Jeg gad vide, om De selv har

nogen Anelse om, hvor frit Deres Modvilje straal-
 ud fra Dem. Der er Tider, hvor jeg ikke kan
 komme Dem nær, saa uigennemtrængelig en Hin-
 dring bygger Deres Udstraaling op om Dem.“ —
 hun lo paataget. Hun vilde ligesom ikke staa
 ved det alvorlig mente i sine Ord. Saa forsatte
 hun fjantet: „De behøver ikke at være bange
 Budde, jeg skal aldrig kysse Dem, skønt min
 Rolle giver mig Ret dertil. — Kom saa, vi skal
 spille.“

Då Spillerne sagde god Nat, vendte Agda
 sig til Budde. „De skulde inden næste Prøve
 øve Dem i at omfavne. Tag et Kasteskaft, det
 kan vel ikke forvirre Deres uskyldige Sjæl. —
 Ellers gør De en rivende Fiasko.“

„De skulde lægge Dem efter at gaa lige paa
 Deres Fodtøj,“ svarede han rolig, „skæve Hæle
 er som bekendt Tegn paa Forelskelse.“

Johanne Marie lo oppe fra Vognen, der holdt
 for Trappen. Hendes glade, milde Latter gjorde
 de skarpe Ord til Spøg. Agda satte sig mut op
 til hende og sagde ikke et Ord under hele Køre-
 turen hjem. Det havde ene og alene været for
 at vise sig, at Johanne Marie i Aften havde
 spillet hendes Rolle. Men hun skulde nok vænne
 lille Johanne Mis af med at være vigtig paa
 hendes Bekostning; hun skulde tie hensynsløst,
 stædigt. Der var ikke noget, der pinte Johanne

Marie saa meget, det havde hun selv sagt. — Og det var modbydeligt som hun gik og spillede interessant for Budde. Saadan havde hun be- daaret mange — for at gøre psykologiske Studier; fik de Hjertesorg, naa ja, Hjertesorg be- fordrede Individets Udvikling, som hun flot plejede at udtrykke sig. Hun talte vel af Er- faring.

Agda gik tavs ind paa Jomfruburet og satte sig til at læse. Selve Luften syntes at komme i Uro.

Johanne Marie følte det trykkende. Hun fik en bitter Følelse af, at hun hjælpeløs laa under for enhver andens Sindsstemning. Kunde det nu ikke værè hende saa rasende ligegyldigt, om Agda var gal eller god? — Nej, det kunde det ikke, det var som om Agdas onde Stemning straaledede ud fra hende, optoges i Luften, for- plantede sig over i hende og gjorde hende æng- stelig. Hun følte Stilheden som en Pine.

Men hun vilde ikke give sig. Vilde ikke. For der var ingen Grund til Agdas Arrigskab.

Men lidt efter sagde hun; „Skal vi to nu ogsaa til at skabe os Agda. Jeg synes ikke, Selskabspøbelen er et Brist paa vort Venskab værd.“

Og lidt efter, da hun laa i sin Seng, sagde hun venligt: „Sid nu ikke saa længe oppe, Agda.“

Det brødes i Agda. Der var alligevel ingen, der som Johanne Marie forstod at tage hende, saadan som hun skulde tages. Baade dengang hun var en umedgørlig, kirtelsyg Unge og nu. Og faktisk var der ingen hun holdt saa meget af som af Johanne Marie — ikke tilnærmelsesvis.

Og Johanne Marie havde maattet give sig først.

„Jeg synes, Budde spillede villigere i Aften end ellers,“ sagde hun pludselig.

Johanne Marie lo fornøjet. „Han er slet ikke saa gal, naar man blot finder Maaden at omgaas ham paa. Han er lidt egen, det vil sige, jeg tror det hele ligger i, at han af Natur er helstøbt. Han følger sit eget Tykke helt igennem. Hans Svar er stadig, naar han ikke gør, hvad andre synes han bør gøre: „Det passer mig ikke.“ Og naar han netop gør, hvad andre *ikke* mener han bør: „Det passer mig.“ Det ser ud, som om han bevidst behersker sine Omgivelser ved sin kolossale Hensynsløshed.

Og saa er der det mærkelige, at han tilsyneladende sidder inde med alle usympatetiske Egenskaber, men alligevel virker sympatetisk. Trods sin Særhed er han jo afholdt af al Verden.

Han er af den Slags Mænd, som en Kvinde, naar hun *er* kommen til at holde af ham, i Evighed aldrig vil glemme.

Forresten skal han nok have Tilfald til at drikke.“

Agda studerede flittig sin Fysik. Men den vilde ikke hænge ved. — Elske og aldrig glemme. — Nej saavidt var man heldigvis ikke endnu; Johanne Marie kunde spare sine manende Ord, hvis de var myntet paa hende. Hun vilde aldrig giftes. Husholdning, Børn og Piger, nej Tak. Hun vilde aldrig kunne lære diplomatisk at sno sig efter en Mands Luner. Og en Per Tot? — Ham kløede hun.

Skæve Hæle. Forelskelse. Ja, han skulde bare vove at tro, at hun var forelsket i ham.

Hvor Johanne Marie laa uhyggelig stille. Hun lignede et Lig. — Agda sad lidt og saa paa hende. — „Sover du allerede?“ spurgte hun og uden at gøre sig det klart ventede hun noget i Retning af, at Johanne Marie vilde blive liggende og endelig vise sig at være død.

„Jeg tænker paa en Drøm, jeg engang har haft og aldrig glemmer,“ svarede Johanne Marie. „Jeg vaagnede i en Krypt og vidste, at jeg var død. Gennem en ganske smal Revne mellem Muren og Jorden saa jeg en Strime Lys skinne ned. Hvordan skal du komme op, var min første Tanke. Min næste var: det er sandt, du er jo død. Og i det samme strøg jeg Legemet af mig og gled op gennem Revnen. Jeg saa i Drømmen

mig selv færdes mellem Blomster og Græs paa forfaldne Grave, jeg opfattede Solens Lys, følte hele Sommervarme-Stemningen med Duft af Blomster og med surrende Fluer. — Men uforglemmeligt staar den besynderlige Følelse, da jeg strøg Legemet af mig. Det var som sivede noget ud gennem den døde Krop, overlod den til sin egen Skæbne og gled op til Lys og Frihed.“

Johanne Marie laa lidt og grundede. Saa sagde hun igen: „Jeg kan godt lide at tænke paa det. Det faldt saa naturligt, saadan at stryge det døde fra sig og være nok saa levende endda. — Jeg tror, det gaar saadan til, naar man dør.“

Lidt efter sov hun. Klokken blev tre inden Agda gik i Seng. Hun syntes, hun sank som en Sten i et dybt Hav.

IV.

Pastor Brede sad i sit Kontor, da Johanne Marie kom ind. Han rejste sig og bød hende et fornøjet „velkommen til Byen igen.“ Hun fik paany Følelsen af, at man maatte kunne se sig sanseløs ind i hans mørke, fanatisk glimrende Øjne. De vakte ogsaa hendes Lidenskab. Hendes eneste Lidenskab, Forskertrangen. Dybt inde stod det iagttagende „Jeg“ parat til at fange hvert Blik, der krydsedes, hver Nuance i begges Stemmer.

De sad en Tid og talte. Johanne Marie spurgte, om han troede, det overhovedet kunde nytte, hun søgte den Plads ved Skolen, da hun ikke bekendte sig til den kristne Tro. Hørte hun undertiden en Prædiken, var det kun for at pille den fra hinanden og kritisere den Punkt for Punkt. Hun sluttede af med en kort Oversigt over de Synspunkter, hun fandt *for* naive.

Brede sad hele Tiden og fulgte mere hendes Minespil end hendes Ord med sit faste, kloge Blik og det fine Smil, hun saa tit havde lagt Mærke til. Hans Tænder var meget hvide og Læberne meget røde. Det saa dannebrogsagtigt ud. Han lænede sig tilbage i Stolen og sagde: „Véd saadan en lille, klog Pige ikke, at jo mindre intelligent et Individ er, des mere maa det indgives sine Forestillinger i Billeder. Naar smaa Børn ikke kan taale Lammesteg, saa giver man dem Semoulevælling, til de kan fordøje Lammestegen. Ikke sandt. — En Præst kan jo ikke indrette sin Prædiken efter de enkelte intelligente, der forvilder sig ind i hans Kirke. Det er jo hans simple Embedspligt at holde sammen paa — Faarene.“

Det fine Smil gik igen hen over hans Ansigt. Han saa venligt paa hende — næsten skelmsk. Blikket havde noget tungsindigt ved sig som hos et Menneske, der ene havde kæmpet sig gennem mange indre Kampe og endnu bevarede Mindet

om Veerne. Han fortsatte: „De vil jo gerne have Pladsen, og — De er jo en klog og forstandig lille Pige, som man kan tale ganske jævnt med — hvis min lille Veninde vil overholde de ydre Regler, saa er der ingen Grund til Skrupler. Men jeg vil nødig se hende i min Kirke, se det søde, bevægelige, lille Ansigt med det sorte Purrhaar og de opmærksomme Øjne og vide, at hun sidder og følger hvert Ord med sin vagtsomme Kritik. — — For det gør hun jo -- hvad?“

Bredes sortskæggede Ansigt bøjede sig frem imod hende, Dannebrogssfarverne var ikke ret langt fra hendes Kind. Hun bøjede Hovedet til Siden og sagde hurtigt: „Jeg trør ikke, jeg kan. Jeg er bange for, at bedst som jeg er i Gang med det — at forklare Troens høje Betydning for de fattige i Aanden — saa kunde det falde mig ind at raabe: „Det er lutter Løgn, jeg tror ikke selv et Ord af det.“

Brede lo højt. „Ja, saa tror jeg nok, Deres Rolle som Børneopdragerske var udspillet med det samme. Men det hører til den Slags Ting, man kan faa en sygelig Trang til, men som man aldrig gør. Jeg har mange Gange haft Lyst til at raabe ud i min Kirke: „Det er Barnemad det hele, enhver er sin egen Sjæls Præst.“ — Men man gør det ikke, Johanne. Det bliver altid ved Lysten.“

Johanne Marie spillede ivrig. „Jamen hvorfor forlader De da ikke en Virksomhed, De er saa lidt begejstret for. De maatte da sagtens kunde finde noget, der passede Dem bedre?“

„Fordi jeg gruer for flere Kampe“ — det tungsindige kom tydeligere frem i hans Blik. — „Ja, det kan De, der er ung og spænstig, vel ikke forstaa. Men man bliver saa træt af det, saa tidlig udslidt af Sjælekampe. Kast Dem ikke ind i det, Johanne, find Deres Lykke ved en Mand, De har kær.“

Johanne Marie rystede paa Hovedet. „Jeg er slet ikke skabt til Kærlighed, det ved jeg, og derfor vil jeg gerne have et Arbejde snart, som jeg med Interesse kan kaste mig over.“

Brede saa ud til at more sig. „De forsage! Den uimodstaaeligste lille Pige, som nogensinde sendtes ud paa to smaa Fødder, skulde opgive den eneste virkelige Lykke for en Bunke vrælende Unger! — — Man skulde være ung og fri“

Johanne Marie rejste sig. „Det skulde man, ja“, sagde hun smilende og saa dristigt ind i hans Øjne.

Brede holdt længe hendes Haand i sin. Alt det, de funklende Øjne sagde! — — — Han skulde bare vide. — — — — —

Johanne Marie drev ned forbi de julepyntede Vinduer. Hun skulde ned til sin Broder Oluf og

de skulde rejse sammen hjem. — Dette her med Brede morede hende alligevel saa meget. Underlig nok, siden Jørgens Tid regnede hun ingen Mennesker mere, der var jo ikke en, der forstod, hvordan hun var. — Hvad hun forøvrigt var hjertelig veltilfreds med.

Oluf stod paa Hovedet i sin Kuffert, da hun kom ind. Han for op blodrød i Ansigtet, Øjnene var saa blaa mod den røde Hudfarve. „Se engang Johanne Mis, synes Du, jeg skal tage dette med?“ Han viste paa sin Kjole og en lille Pakke med Handsker og Balslips.

„Naturligvis. Der skal jo være Bal efter Dilettant-Forestillingen tredie Nytaarsdag.“

„Død og Pølse. Dans i „Raagereden“. — Han valsede om paa Gulvet. — Har I no'n kønne Piger derhjemme, Johanne Mis?“

Agda var nede at tage imod Oluf og Johanne Marie, da de næste Dag kørte ind paa Stationen. Lilli var der ogsaa. De stod et Stykke fra hinanden.

Lilli hængte sig overbegeistret fast ved Johanne Marie. Hun var i snehvid Vintertrøje, hvid Hue og Muffe med højrød Sløjfe. Oluf blev præsenteret. Han og Lilli fik Plads foran paa Slæden, der ventede udenfor Stationen. Han kørte.

Johanne Marie fortalte dæmpet om Brede.

„At du ikke giver ham et Spark“ — det var Agdas drastiske Yndlingsudtryk. — „Du vil jo da ikke være hans Elskerinde, ved jeg.“

„Nej, selvfølgelig. Men han lovede engang at hjælpe mig, hvis han kunde, *fordi* jeg var et tænkende og stræbsomt Menneske. Jeg vil vide, om han er sand — Bevæggrunden, forstaar du.“

„Sa—and.“ Agda trak Ordet haanligt ud. „Han lyver for Samfundet og han lyver for sin Kone, kan det da ikke være saa rasende ligegyldigt, om han ogsaa lyver for dig.“

„Han har vist haft mange Sorger. Og skulde han virkelig være kommen til at holde af mig, vilde det være Synd at sparke, som du siger, af den Grund.“ Johanne Marie erkendte for sig selv, at hun gennem Forsvaret for ham søgte at forsvare sin egen Handlemaade.

„Synd! Vist ej. Manden har under alle Omstændigheder svigtet sin Pligt. Og han er bundtroløs. — Men det er din sædvanlige Skikkelighed. Det skulde bare være mig — naa!“

Johanne Marie smilte. „Der er ikke mange, der er saa strenge som du,“ sagde hun stilfærdigt. „Kan du blot altid maale dig selv med samme Alen.“

„Ja, det kan du være vis paa.“

Johanne Marie var ikke et Øjeblik i Tvivl

om, at Agda vilde følge sin Overbevisning saa lige som en Snor. Hun kunde være urimelig haard, men aldrig usand.

„Det er det samme med Lilli“ — Agda dæmpede uvilkaarligt sin Stemme. Forresten var det unødvendigt, Lilli underholdt højrøstet og livligt Oluf om sine litterære Venner i København — „Mange Gange synes du ikke om det, hun siger, men du vil ikke „saare“ hende med at sige imod. Se om hun fortæller *mig* noget om sine ophøjede „Forhold“ eller Menneskenes uretfærdige Bagtalelser. — Hun skulde ogsaa snart faa min Mening at vide.“

Johanne Marie saa tænksomt ud over de hvide, tilsneede Skove; den fineste, disede Taage laa foran. „Det er ikke noget, du og jeg kan dømme om. Vi mangler Kendskab. Det er ikke vor Natur dette med „Mangegifte“ — men det er vist hendes.“

Men Agda lod sig ikke formilde.

„Jeg dømmer det, jeg ikke synes om,“ sagde hun kort. „Det kommer ikke mig ved, om det maaske passer andre.“

„Hvad dømmer du saa om mig?“ spurgte Johanne Marie.

Agda smilte. Det sjeldne, smukke Smil, som Johanne Marie altid blev rørt over. „Dig giver jeg mig ikke af med at dømme, du staar over al

Dom, for du er god," svarede hun, og Johanne Marie fik næsten Taarer i Øjnene over de anerkendende Ord fra den lille, barske Søster.

„Har I spillet noget, mens jeg har været borte?" spurgte hun lidt efter.

„Vi spillede i Aftes. Men der var ikke noget ved det, de var saa døde allesammen."

Lilli vendte sig om og bøjede sig ned til dem. „Som jeg har savnet dig, Mis." Hendes Stemme var lys og indsmigrende. — —

Hestene strakte i flot Trav op gennem Alleen. Oluf strammede Tøjlerne og sejede sig. „Det er dejligt at køre. Jeg vilde meget hellere være Landmand," sagde han med kærlige Blikke ned til Hestene.

„Det passede De ogsaa godt til, saa kraftig og flot bygget De er," sagde Lilli rask.

Slæden skurede i Farten imod Stentrappen, hvor Hr. og Fru Sparre stod. Oluf hilste dybt med Pisken.

V.

Publikum begyndte at rykke ind i Hotel-salen, og Dilettanterne fór befippede om mellem hinanden. I en af de smalle Gange bag Kulisserne løb Johanne Marie paa Budde.

„Vær nu skikkelig Budde," hviskede hun med et lille halvt forknyt Smil. „Jeg har jo

ikke krænket Dem med noget, saa jeg kan jo ikke gøre for, at De har en af Deres onde Ture. — Og jeg *kan* ikke spille, naar De er saadan.“

Budde saa ligesom i Tanker paa hende. Saa tog han om hendes Hoved med begge Hænder, kyssede hende og gik.

Hov, hov — Hun havde nær givet sig til at fløjte af bare Forfjamskelse. Naa saadan. Hun lo lidt hen for sig. Men Agda, hvad vilde Agda sige? — — —

Fru Sparre sad i anden Række. Foran sad Borgmesteren og hans Frue, alle de forreste Rækker var optagne af Byens Honoratiores — Kæmnerens Frue i ny, sort Silke.

„Se hvor den stive Fuldmægtig Budde gør sig som første Elsker,“ hviskede Borgmesteren. „Skulde man tro, det Fag laa for ham. Flot Fyr. — Udmærket Hat. — Han presser den skam. — — Men det er jo ogsaa en af de smukke, stolte Haraldholmer, han spiller med.“ — —

Huset næsten rystede, da der blev klappet af efter Spillet. Det var jo „deres egne,“ der spillede. Saa ryddedes Salen, og Dansen begyndte.

Borgmesterinden komplementerede Fru Sparre. „Deres ældste Datter har jo ligefrem Talent. Men — er De ikke lidt betænkelig, kære Fru Sparre? Smuk Mand, Fuldmægtigen. Og de er jo unge Mennesker.“

Fru Sparre saa adelig ud.

„Det ser ikke videre farligt ud.“ Hun sagde det køligt — meget behersket. Budde havde ført Ballet op med Johanne Marie, de faa Gange han senere dansede, holdt han sig udelukkende til Agda og Postmesterens Rigmor.

Fru Borgmesterinden iagttog de dansende. „Hvor er Deres Søn, Fru Sparre? Jeg saa ham for en Tid siden danse med denne — Frøken Rosen. Men nu er de begge borte.“ Fru Borgmesterinden hviskede familiært. „Ved De hvad Fru Sparre, jeg synes ikke den Dame er Selskab for Deres Søn — og endnu mindre for Deres Døtre.“

„Hun er en særdeles velopdragen og verdensvant ung Pige,“ svarede Fru Sparre fornemt.

Johanne Marie kom smilende og rød hen til dem.

„Oluf er nok bleven doven. Jeg antager han spiller L'hombre, se at finde ham, min Pige, og sig at i Aften skal han danse, spille kan han jo altid.“ Fru Sparre saa dybt i sin Datters Øjne.

Johanne Marie flagrede lidt omkring, smuttede bag et Tæppe og kom om bag Kulisserne. Der sad Oluf og Lilli fordybede i hinandens Øjne.

„Nu gaar den ikke længere, Børn. Fru Borgmesterinden gør dig den Ære at savne dig.“ Hun toppede Oluf i Haaret og lo. Oluf kom op

i en Fart. „Og Moder? spurgte han med de store, blaa Øjne spærrede op.

„Moder „antager,“ at du spiller L'hombre. Skynd dig nu.“

„Vel, lad hende „antage,“ rigtigt,“ sagde Oluf med Galgensmil.

Johanne Marie førte Synderen frem. „Den slemme Dreng,“ sagde hun smilende, „sad han ikke gemytligt og spillede L'hombre sammen med tre andre Dovenpelse.“

„Men hvor blev Deres Dame, Frøken Rosen, af før?“ spurgte Fru Borgmesterinden.

„Frøken Rosen? — Det ved jeg skam ikke.“ Olufs Øjne flakkede uskyldig søgende rundt i Salen. „Hun talte om, at hun skulde hjem at se til en gammel Gudmoder.“

Fru Borgmesterinden plirede onskabsfuldt. „Og De fulgte ikke med? Forstod De ikke en fin Invitation?“

„Fy Frue, jeg rødmer!“ Oluf holdt fem udspilede Fingre for Øjnene og morede sig.

Saa dansede han ud med Johanne Marie.

Fru Sparre saa tilfreds efter dem. Hvor smukke de var. Man saa Adelsblodet. Deres slanke, smidige Skikkelser kom nu ogsaa særlig til deres Ret netop i denne graciøse Skøjtedans.

Oluf var alligevel ikke saa kraftig bygget som hans Fader, Aksel Sparre, da han, impo-

nerende høj og stærk, kom til Godset som Forvalter. Hun havde ikke set nogen af sin Slægt, siden hun giftede sig; undertiden længtes hun efter det gamle Hjem, men saa længe Moderen havde levet, kunde der ikke være Tale om nogen Udsoning; — Faderen havde allerede ved hendes Giftermaal været sindssyg i mange Aar, saa ham havde hun ingen Hjælp kunnet faa fra. Hun og Aksel havde levet godt sammen, Børnene var smukke, og Haraldholm et lunt og komfortabelt Hjem. Hun beklagede sig ikke.

Men Byen, den snævre, lille „Raagerede“, som Johanne Marie havde døbt den efter de Tusinder af Raager der holdt til i Skovene rundt om, den havde hun hadet og set ned paa, siden hun kom her til.

Hun huskede endnu første Gang, hun gik ned ad den eneste smalle Gade med de grønne, synkefærdige Huse, og alle Byens levende Lig flokkedes til Vinduerne. Hun havde følt hvert Par Øjne som Sylestik paa sin Ryg; senere havde hun hørt Passiaren: „Næ, hvor hun ser vigtig ud — Hvorfor mon hun, en Adelsfrøken, har giftet sig med en slet og ret svensk Forvalter? — Naturligvis fordi hun har været en eller anden Storhanses Elskerinde, og Forvalteren har saa faaet Haraldholm for at gifte hende. Vi skal ellers ikke omgaas hende.“

Men da de saa, at hun hensynsløst tilside-
satte alle selskabelige Pligter og ganske ignore-
rede dem, saa kom de, Borgmesterinden, Provst-
inden, den ene vilde hellere end den anden. —
Og som Byen den Gang var, saadan var den
endnu, og saadan vilde den være om hundrede
Aar, hvis den da ikke af sig selv sank i Grus.

— — —

„Jeg har saadan moret mig,“ sagde Agda,
da de sent om Natten kørte hjem.

Ude paa den tilfrosne Fjord løb en hel Del
paa Skøjter. Det var klart, dejligt Frostvejr.

Agda stod stille midt paa Landevejen og
pustede. Hun havde i den sidste Tid været saa
træt, Johanne Marie bar hver Dag hendes
Bøger for hende.

Johanne Marie var irriteret, fordi hun ikke
kunde faa over sit Sind at fortælle Agda, at hun
den Aften paa Ballet havde forlovet sig med
Budde. Hvordan kunde det nu være, at hun
ikke kunde sige det? Det var da ikke noget
afgjort Forræderi. Agda paastod jo, at hun ikke
var forelsket i ham. Hans Navn blev nu sat i
Forbindelse med Agdas, og for at han ikke ogsaa
skulde tro noget, behandlede Agda ham med ud-
søgt Hensynsløshed.

Egentlig var det fejgt at dække sig bag Agda.

Ude paa Fjorden hørtes Skøjternes Skuren over Isen. Og pludselig rødmede Agda. „Jeg faldt her forleden,“ sagde hun, stødte det halvt frem. „Og Budde hjalp mig op. Han tog mig om Livet med begge Hænder; jeg blev selvfølgelig ikke fornærmet, men — jeg vilde givet meget til, at det ikke var sket. Mindet derom harmer mig, og jeg synes, jeg taber min Sikkerhed overfor ham ved det.“

Johanne Marie lo himmelhøjt. Saa langt hun huskede tilbage, havde hun ikke lidt af en saadan Jomfruelighed, som gav sig til Kende i Agdas flimrende Øjne og i den lave Stemme.

Udenfor Skoletrappen skiltes de, Johanne Marie gik alene tilbage. Hun drejede ikke om ad Alléen, men næsten løb op ad den stejle Klintevej, til hun forpustet naaede i Skjul af Klintens tilsneede Buske.

Hun pustede ud. — Havde hun ikke staaet netop her, da hun for over fem Aar siden bestemte sig til at tage hjemmefra. Klinten havde lige fra Barndommen været hendes Tilflugt, naar hun var kommen ud af Ligevægt. Her havde hun staaet og brygget jernhaarde Beslutninger om at glemme og om at hærdes, og hvad havde hun faaet ud af dem? Naa, hvorfor staa og spille Tid med det, begynde forfra igen. — — Handlede hun egentlig ikke sandere mod sig selv, om hun

lod ham, Jørgen, den eneste hun havde brudt sig om uden for Studiets Skyld, beholde Pladsen udelte i hendes Sind. Der var mere Troskab mod hende selv i det.

Hun smuttede omkring i de smalle Gange, hvor Sneen laa saa hvid og uberørt. Den tynde Frostskorpe brødes under hendes Fødder med en dæmpet, skrabende Lyd. Paa et Sted, hvor Skrænten gik jævner ned til Vandet, lod hun sig glide ned og løb et Stykke langs med Vandet gennem vaadt Tang og Snesjap. Det var allerede ved at mørknes, hun saa ikke Sten Budde, før han pludselig tog hende i Armene og kyssede hende.

Johanne Marie følte sig saa usikker, følte en hemmelig Angst for noget, helst havde hun løbet sin Vej. — Det var som om Agda saa paa hende, hun ligefrem følte Blikket — forbavset — kuende. Med den for Agda ejendommelige, rolige Ringeagt.

Budde tog om hendes Haandled, løftede dem op og lagde hendes Arme om sin Hals. Varsomt bøjede han hendes Hoved ned mod sin Skulder, sluttede sine Arme tæt om hendes Liv og lagde sin Kind til hendes. — Der var saadan en besynderlig Tryghed ved at være saa helt dækket af ham.

„Og jeg som ikke kunde fordrage dig. — Dig!“ Buddes Tonefald var dybt og blødt af

Anger. „Jeg syntes, du blot gik om og vurderede alle Mennesker med et Smil, der var dueblidt af bar Overlegenhed.

Men kan du huske den Aften, du spurgte, om jeg ikke kunde lide dig. Da smilte du. Det slog mig, at dit Smil var saa gammelt — saa verdensforstandigt.

Siden kunde jeg lide dig.“

Han lo glad og kyssede hende. „Jeg tror, du er det bedste Menneske, jeg har truffet nogen-
sinde, Mis. Og farlig klog. Jeg vilde være bange for dig, hvis du ikke var saa urimelig let at forknytte. For *det har* jeg set, at du er.“

Hans Læber var lige ved hendes Mund, da han hviskede halvt rørt, halvt drilagtigt: „Men jeg skal nok være god mod min lille Bangebuks. — Sig nu, at du holder lidt af mig, Mis.“

„Ja,“ hviskede hun med et lille, besynderligt Smil og kyssede hans varme, bløde Mund. — Hvad mon Agda vilde sige, om hun saa dem?

De fandt et nedstyrtet Træ at sidde paa, Klintevæggen gav Ly for Blæsten, og foran dem brusede de mørke snetyngede Bølger hyggelig diskret — blev ved og blev ved. Det blev helt mørkt, men Budde vilde ikke bryde op, han havde saa meget at fortælle, og Johanne Marie lyttede begærligt. Den sære umedgørlige Mand lukkede alle sine Sjæls-Døre op for hende. Det var nok værdt at tage med.

Endelig brød de op. Johanne Marie frøs. Bedst som de gik ned ad den hvide Klintevej, tog Budde hende voldsomt i Armene, kyssede hende og saa dybt i hendes Øjne. „Dit Blik er saa underligt,“ udbrød han. „Naar jeg alvorligt vil se at faa Hold i det, er det, som om det bliver borte indefter, og dine Øjne tindrer i ganske ordinære Smil“ — —

Paa Broen skiltes de. Johanne Marie hentede Agda fra Privattime.

VI.

Det led stærkt hen mod Agdas Eksamen, og hun kunde knapt hænge sammen. Der var et Tryk ind imod hendes Bryst, saa hun somme-tider havde mest Lyst til at lade Hænderne falde slapt ned og synke om, lige hvor hun gik eller stod — opgive det hele og hvile, bare hvile i al Evighed.

Hun kom gaaende hjem fra Skolen og spejdede paa lang Afstand efter Johanne Marie. Hvorfor mon hun ikke kom hende i Møde i Dag? De Bøger var saa tunge som Bly. — Hun skiftede dem fra Arm til Arm, men begge Arme var lige trætte.

„Herskabet er kørt til Gydagaard,“ fortalte Trine hende, da hun kom hjem. „Men Frøkenen

er hjemme. Og der er fremmede — ogsaa Fuld-
mægtigen.“ Trine lo familiært. „Saa-aa,“ sagde
Agda dødkoldt og „maalte“ hende, hun følte al-
den Smule Blod, hun ejede i sig, skyde op i Kin-
derne; langsomt gik hun ind paa Jomfruburet,
og et Øjeblik efter kom Johanne Marie. Agda
sad ned og ordnede sit Haar. Hendes Arme
sank hjælpeløse ned.

„Skal jeg?“ Johanne Marie slyngede det
løst og flot op og trak Forhaaret frem, saa det
dannede ligesom en sort Bue. Det stod godt til
Agdas lidt for stortskaarne Ansigt med den brede,
ujævne Pande. „Du skal tage det højrøde Liv
paa,“ sagde hun imens. „Du faar lidt bedre
Kulør med det paa. — Og Budde er jo inde.

Er du alligevel ikke lidt forelsket i ham?“

Blodet flød igen ud over hele Agdas Ansigt.
„Nej,“ sagde hun, „ikke Spor.“

„Jeg er vis paa, du kan godt være tjent med
ham. I passer sammen.“ Johanne Marie lo
drillende. — — „Det bliver saamæn ogsaa jer
tilsidst.“

„De var nok godt træt,“ sagde Budde til
Agda, da hun kom ind. „Jeg saa Dem godt nede
i Alléen. Var jeg Deres Fader, skulde jeg nok
sætte en Stopper for Deres urimelige Selvoveran-
strengelse.“

„Saa er det godt, De ikke har noget over

mig at sige, for saa vilde De gøre den kedelige Opdagelse, at jeg ikke respekterede Deres Stopper.

Lilli blandede sig i Striden. Agdas forcerede Eksamenslæsning var bare en stædig Idé. Hvorfor skulde det partout være i Aar?

Johanne Marie vilde formildende erindre om, at Agda jo snart var atten Aar, det var ikke for tidligt; men Agda faldt skarp ind med, at det blev hendes Sag hvorfor. Under alle Omstændigheder angik det mindst Lilli.

Johanne Marie gjorde Ende paa den ufredelige Konversation ved at give sig til at spille. Men da Budde stillede sig bag hende for at synge, rejste hun sig og fik Agda til Klaveret. — For Agda spillede meget bedre, paastod hun.

Budde saa harmfuldt paa hende.

Lilli underholdt den unge Sagfører med moderne Moral. Hun talte højt for at overdøve Musikken. Hvert Øjeblik spillede Agda forkert.

Saa holdt hun op og vendte sig lige om til Lilli. „Det er noget Sludder,“ sagde hun bestemt, „for den Kvinde, der kalder det sin Ret at leve sit Liv ubehersket — helt som Mændene — hun har ikke Lov til at tale om at *give*. For hun benytter kun sit Kærligheds-Objekt til ved hans Hjælp at *tage*, hvad hun anser for sin Ret. Kun den Kvinde, der tror paa, at Uskyld og Ære er moralske Begreber, kun hun kan *give*, for kun hun *ofrer* noget.“

Uvilkaarligt saa hun op i Buddes Øjne. Gule Flammer spillede i dem, hun rødmede og gned nervøst paa Tangenterne.

„Ja men det er ikke selve den moralske Side af Sagen,“ mente Lilli.

„Jeg bryder mig heller ikke om Moral. Jeg vil leve sandt efter min egen Overbevisning, saa kan andre kalde det, hvad de vil. Jeg vil slaa til dem, jeg ikke synes om, og jeg vil knytte dem, jeg holder af, saa nær til mig, som jeg kan.“ Agda saa med sit faste Blik hen paa Johanne Marie.

Søstrene vilde følge deres Gæster ned gennem Alléen. Inde i Stuen blev Budde og Johanne Marie et Øjeblik alene, Budde lagde Armen om hendes Hals, hans Tone lød nærmest despotisk, da han bad: „Kom en eneste Gang ned bag Klinten. Jeg *maa* tale med dig. Paa Fredag, ikke?“

„Hvis jeg kan,“ hviskede Johanne Marie og skyndte sig ud.

Hele Vejen op gennem Alléen fulgtes han saa med Agda, han saa neppe paa Johanne Marie, da han sagde Farvel.

Da Agda og Johanne Marie gik tilbage, bredte Agda i pludselig Kaadhed Armene ud, hendes unge Bryst hævede sig. „Jeg er til Mode, som om jeg kunde alt,“ jublede hun.

„Gudskelov,“ sagde Johanne Marie med et lille, moderligt Smil, „det er Vejen til at kunne meget.“

Nu vidste hun bestemt, at Agda holdt af Sten Budde. Hvis hun skulde nævne særlige Holdepunkter, maatte hun lede længe. Men hun følte sig til, hvad der foregik i Agda, naar Buddes Navn blev nævnet, og Agdas Nakkekast var bleven mere eftertrykkeligt, naar hun paastod, at hun ikke vilde giftes — som naar man stædigt hævder noget, man godt ved ikke er sandt. — — Og før da hun talte om, at hun vilde knytte dem til sig, som hun holdt af, da havde hun nok set paa Johanne Marie, men for sit indre Blik havde hun set Budde.

Nu, da der kunde komme Sorg over Agdas Liv, mærkede hun først, hvor meget hun holdt af hende. Saadan som Agda var — saa fast, men saa lidet spændstig af Temperament — vilde hun vanskelig komme til at holde af nogen anden. Den Sorg og aarelange Kamp for at glemme og slette ud, hvad der var gaaet dybest i ens Sind, den skulde Agda slippe for. — Budde og Agda passede sammen, og Buddes Kærlighed til hende selv regnede hun ikke, den havde hun kunstig drevet op, den faldt, saa snart hun ikke længere nærede den.

Ganske vist havde hun løjet for Søsteren.

Men hvem havde ikke løjet af de Mennesker, hun havde kendt? Kun ikke Agda.

Agda var hende et Nødanker i Løgnens Flod. Hun vilde aldrig smile sig udenom, naar hun mærkede, en Mand følte sig for; hun vilde „maale“ ham i isnende Ringeagt, og han vilde ikke eksistere for hende, saa længe hun levede. — —

Budde havde travlt med at ekspedere Posten. Forbandet Masse Breve ogsaa — og netop i Dag, da han gerne vilde tidlig af Sted. — Det kriblede i hans Fingre af Lyst til at lade sit desperate Humør gaa ud over et eller andet. — Halløj, Brev til Johanne Marie, det kunde han jo passende tage med og give hende, naar han nu traf hende ved Klinten. — Han skulde ringe tolv for lille Johanne Mis's Øren i Dag. Som hun havde skuffet ham; man skulde tro, hun var bange for Folks Snak om dem, saa forsigtig var hun — og altid ham og Agda saminen, hvad Fanden hun nu mente med det. — — Der var ingen Varme, intet virkeligt Indhold i hendes Væsen, lutter lyse Smil og lette Kærtegn og mange kloge Ord, der flød ud.

Budde fik sin Overfrakke paa og gik ad Klinten til. Det var det mest straalende Vejr, det rislede i skjulte Strømme under Sneen, sang og piblede, og Luften var saa let og lys. Budde blev god.

Naar han nu traf hende, vilde han fortælle om alt det, der saarede ham, og saa vilde det nok blive godt igen. Det var et saadant Velvære at lukke sig op for Johanne Marie, hun hørte efter med Liv og Sjæl; de kloge, opmærksomme Øjne slap ham ikke et Øjeblik. Og hun kunde komme med en Bemærkning hist og her, der forbløffede ham ved hendes træffende Sætten sig ind i en andens Situation og Stemning. Der var snart ikke den Ting, som hun ikke syntes personligt at have levet igennem. Kom der saa noget, der var hende nyt, saa lukkede hun Øjnene vidt op, spørgende, tænkende — de ligesom bugnede ud af Tankemyldret der indenfor.

Han havde fortalt om sin Kærlighedstrang, Længslen efter at føle, at en anden levede med i hans Handlinger, og om sine ensomme Drømme, undertiden lange Forsoningsscener med én, han holdt af. „Udslag af Trangen til at være god,“ havde Johanne Marie sagt med et lille fint forstaaende Smil og kysset ham. — Uvilkaarligt gik Budde langsommere for at fastholde Mindet om hendes Kys et Øjeblik længere. — Han havde altid syntes, han havde saa meget, der laa gemt af Kærlighed og Trang til at gøre godt mod en anden, at der maatte noget ualmindeligt til at løse det ud. Men alle de Pigebørn, han havde truffet, havde været lige uselvstændige og flove,

fundet sig i hans Hensynsløsheder og rakket ham til bag hans Ryg. Jo, én havde rejst sig imod ham, stejl og egenmægtig, det var Agda. Hendes faste, saa mærkelig sammensluttede Blik havde han Respekt for, men saa var hun saa fuld af emanciperede Idéer om Selverhverv og saadan noget.

Det ualmindelige, der kunde løse hans Sinds Skatte, var lille, dejlige, besynderlige Johanne Mis med det fint udviklede Sjæleliv og det bløde, let forknyttelige Sind. Hver Krog i deres Hjem vilde komme til at bære Præg af hende. — —

Johanne Marie var ikke kommen. Budde stod ved det omstyrte Træ under Klinten, hvor de sidste Gang var sammen. Ude paa Vandet saa han den engelske Damper, der i Gaar var strandet lige midt i Havneindløbet. Hvad mon der havde forsinket hende? — —

Der var gaaet to Timer nu. Budde stod som en Støtte lænet op mod Klintevæggen. Af bare Harme ventede han endnu — ventede stædigt, skønt han godt vidste, at nu kom hun ikke. Han havde set den engelske Damper komme flot og glide ind i Havnen, han havde talt seksog-tredive Fiskerbaade med Sejl oppe, der laa som strøet over Vandfladen og langsomt drev til Havs. Han havde set halvt og lyttet helt efter Trin oppe fra Klinten, lyttet og lyttet — men der

kom ingen. Han kunde ikke grave saa dybt i sig selv, at ikke Harmen var der. En ond, dump Forbitrelse.

Da han kom tilbage til Byen, blinkede Lygte-skæret hen over Vandet, laa og sitrede i Bølgeslaget og flyttede sig, eftersom han gik. — Han gik videre og saa Lysene fra Hotellet ligge som lange, klare Gaffelhorn ud over den sorte Jord, et Øjeblik efter var han derinde.

Budde var gennemkold. Han forlangte Cognak.

Forvalteren fra Gydagaard, Hotellets paa-lideligste Gæst, kom hen til ham og rakte begge Næver frem. „Da var’ed helles nyt at se Dem, Budde, jen bliver helt glad ve’ed,“ gryntede han og forsøgte at smile med det blodfyldte, af Rosen fuldstændig uformelige Ansigt, hvor de ophovnede Læber mødtes som to store, runde Valser, blank-røde og fulde af dybe Revner. Det kneb med at faa de svære, parallelle Kødpølser til at bevæge sig, naar han vilde tale. Han satte sig ned ved Budde. „Var’ed Fruentimmer, hva’, — siden De et har været her saa læng’?“

Agda kom hjem med nyt fra Byen. Johanne Marie fik det først at vide ude paa Broen, hvor hun traf Agda og tog Bøgerne. — Budde havde været saa fuld i Nat, at han sammen med tre andre, Forvalteren fra Gydagaard selvfølgelig som

den ene, havde antændt Halmbeklædningen omkring den store Pumpe oppe paa Torvet. Den havde brændt i lys Lue, og da „Politihansen“ var kommen til og vilde notere dem, saa havde de taget ham i Hænderne og tvunget ham til at danse med om den brændende Pumpe, mens de sang: „Glade Jul, dejlige Jul . . .“

Johanne Marie gik alene frem og tilbage i Jomfruburet. Hun var slet ikke i Humør.

Først det med Budde, det var en rigtig grim Historie. Monstro det var, fordi hun ikke var kommen i Gaar? — Jamen hun havde jo slet ikke lovet det.

Saa havde hun faaet et Brev, der saa ud til at være en Dag forsinket. Og det maatte jo gennem Buddes Hænder? — —

Brevet var fra Pastor Brede, skønt uden Underskrift. Forresten havde hans sidste Breve alle været uden Underskrift.

„Min lille, kære Veninde!

Evindeligt kredser min Tanke om Dem. Jeg kan ikke komme bort fra, at jeg maa have mødt Dem før — maaske i en tidligere Tilværelse. Jeg synes, jeg kender Dem saa godt, ser gennem det besynderlig lyse Smil ind i den frie, rene jomfruelige Sjæl. — Og vi vil nok mødes igen paa vor Vej gennem Universernes

Skoler. Vel mødt paa Mars eller Sirius, lille Johanne.

Indgang er Udgang, Udgang er Indgang. Døden er Fødsel, og Fødsel er Døden. Og hele Livet er en — stundom haard — Skoletime. En Dag trækker den store Haand i Klokken, og Frikvarteret ringes ind — til næste Time begynder.

Kunde jeg endda faa Mod til at træde ud af den kirkelige Stat, i hvilken jeg har den Vanære at leve, og hvor alle mine Evner dør. Man har jo ingen Brug for dem. Har man fundet en ny friere og forstandigere Udlægning af Troens Bud, saa bør man hurtigst mulig begrave den i Forglemmelsens inderste Krog. Og kommer der en Tvivler med et Spørgsmaal, der synes ham uforstaaeligt, og éns gode Forstand har Svaret paa rede Haand, et Svar, der kunde gøre det klart og forstaaeligt for ham, saa gælder det at anlægge en vigtig og hemmelighedsfuld Præstemine, klappe Manden, der maaske er dobbelt saa gammel og god en Kristen, som én selv, faderligt paa Skulderen og sige: „Der har vi Mysteriet som hører Herren til. — Salige ere de enfoldige af Hjertet, de skulle se Gud.“

Hvis jeg talte ud af min Overbevisning, vilde Manden tro, jeg var gal og skynde sig

hen til en anden Præst. Jeg har saa tit, naar jeg udlagde Skriften for en og anden, der søgte Trøst hos mig, siddet og tænkt mig hans Forstand som en snever Krukke, hvor Tanken kravlede som en Bille, kravlede og kravlede og kom aldrig til nogen Anelse om det uhyre Univers udenom Krukken.

De kom som et Stød ind i mit Liv, Johanne, De ligesom rykkede mig løs. *De* kunde give mig Mod til at rive mig aabenlyst fra — forlade alt. — Havde jeg aldrig mødt Dem, maaske jeg saa havde taget imod en anden Kvindes — en troende Kvindes — Kærlighed, og alt vilde gaaet sin rolige Gang; men nu har jeg set Dem — og talt med Dem. Og sølsommere, finere, lille Pige kan jeg slet ikke tænke mig, og kan derfor ikke glemme.

Lille, kære Pige, kom i min Favn og gem Dem der. Bliv min Hustru i Frihed, i Tillid og Stolthed. For vi to kender en Lov, som er højere end den gængse“

Der lød Trin paa Trappen, Agda kom fra Skole. Johanne Marie krammede Brevet sammen, hun turde ikke lade Søsteren se det, hun vilde bare stejle i bidsk Indignation.

Agda kom ind. „Jeg skulde hilse fra Lilli. Hun rejste til København i Dag — himmelglad.“ Agda skar Ansigt. „Mig bedrøvede Afskeden heller ikke.“

Johanne Marie følte en uvilkaarlig Lettelse. Der var ikke noget, der pinte hende som Lillis legemlige Berørelser; der kunde gaa en sær, frysende Sitren igennem hende, bare Lillis Haand laa paa hendes Skulder. — Ikke saadan med Agda. Det var som en svag Vellystfornemmelse naar Agdas tynde Fingre legede med hendes. Og de kunde sidde i Timevis i samme Stue, hver optaget af sit og kun mærke hinandens Nærvær som en halv bevidst Behagelighed. — Naa hun skulde gerne have Brevet læst ud, men Agda havde begyndt at arbejde, saa maatte hun nok hellere gaa. Ud i Klinten vilde hun.

VII.

I den tidlige Morgen sad Johanne Marie paa Sengekanten og saa paa Agda, der sov. Hun laa lidt til Siden med den rene Profil lige for. Hovedet laa en Kende bøjet, der blev en Skure, hvor Hals og Hage mødtes; hun saa et Stykke af det hvide, smuktformede Bryst, Armen der rundede saa jævnt og blødt ned til det smalle Haandlede, og tungede Skygger paa Overarmen fra Chemisens Broderi.

Der var en Umaadelighed af Harmoni og Ligevægt over Agda som hun laa der. Johanne Marie syntes næsten at kunne se det som en per-

sonlig Atmosfære. Synet af den smukt byggede Søster fik hendes Hjerte til at banke, og hendes Tanker formede tre smaa, lydløse Ord: „lille, kære Agda.“

Agda havde taget sin Eksamen — flot — 126 Point. Hver Dag gik nu med at hvile, drikke Mælk og Kinin, og hun kom sig som mulden Brød i Varme.

Johanne Marie ruskede i hendes lange Haar og kaldte: „Syvsover, Pinsemorgensolen skinner og vi skal i Skoven. Stat op, du smaa! — Vi skal jo træffe de andre Kl. syv.“

Agda kom op i en Fart. Saasnart hun var klædt paa, drev de ned gennem Raageskoven og traf de andre, Budde, Vinge og to af Postmesterens Døtre, nede ved Laagen.

„Skal vi deklarerere vor Forlovelse i Dag?“ spurgte Budde kort. Han havde sammen med Johanne Marie holdt sig et Stykke bag de andre paa Turen op efter Klinten til.

„Nej.“ Johanne Marie skævede op til hans mørke, alt andet end pinsefornøjede Ansigt. „Du ved jo, jeg vil kende os begge først.“

„Pjank. Du sagde en Aften, at du holdt af mig. — Jeg tror, det var Løgn.“

Jeg har hele Tiden haft Følelsen af, at der var noget forkert i vort Forhold. Det er ikke, fordi jeg ikke holder af dig. Var det det, var

Tingen soleklar. Det er som om min Hjerne er løben tør, som om ingen fornuftig Tanke kan forme sig, fødes eller forgaa, uden at den angaar dig.

Men har *du* overhovedet nogensinde ment noget med dine Følelser for mig? — Jeg er ved at tvivle om det. Vort Forhold er saa fjollet, saa meningsløst, det kan ikke blive ved at gaa saadan, jeg bliver gal tilsidst.

Svar da Johanne Marie, i Herrens Navn, hvad skal vi faa ud af det?“ — Han greb omkring hendes Overarm, det var ikke en forelsket Mands Greb, det sved helt op i hendes Skulder.

„Jeg ved det ikke.“ Johanne Marie lagde dyb Bitterhed i sin Stemme. „Jeg ved kun, at jeg er træt af al den Snak om Kærlighed, som aldrig fører — for mit Vedkommende da — til andet end Kval. Mine Følelser er trætte og saadan er det bedst, saa har jeg ingen Sorger af dem.“

„Jamen en Haandfuld trætte Følelser bryder jeg mig ikke om.“ Budde var hæs, Stemmen dirrede af Harme. „Og din Resignation rører mig ikke en Døjt, ligesaa lidt som naar du bittert slaar paa din Fortids Sorger. — Saa er vi altsaa færdige. Farvel.“

Johanne Marie bevarede en sømmelig Alvor, til de havde naaet de andre. Budde skridtede

tavs forud og slog Anemonehoveder af med sin Stok. „Hvad talte du og Budde saa ivrigt om?“ spurgte Agda dæmpet med vaagnende Mistro i Blikket.

„Om dig.“ Johanne Marie havde saa tit hørt Tale om sit lyse Smil, at hun grangivelig nu kunde se det selv. „Jeg holdt paa, at du var meget bedre, end du lod til.“

Pludselig gik Budde ved Siden af Agda. Aa, han søgte Udladning. Saa kom han ogsaa til den rette. Agda skulde nok give ham andet at tænke paa end forlist Kærlighed. — Johanne Marie trak sig tilbage, men holdt Øje med dem. Budde gik med en ejendommelig vild Spændstighed, med et Udtryk som om han demonstrerede mod alt mellem Himmel og Jord. Agda gik rolig og nonchalant. Med Næsen i Vejret studerede hun Trætoppenes Forhold til de drivende Morgenskyer.

Ingen af dem mælede et Ord.

Hvis ikke Budde begyndte, vilde de kunne gaa Side om Side i hundrede Aar, uden at Agda oplod sin Mund. De plejede at være lige hensynsløse i deres gensidige Beskyldninger for Hensynsløshed. Og hvad der undertiden faldt næsten humoristisk ud, var, at de med deres bedste Vilje ikke kunde tørne sammen om selve det Emne, de talte om, fordi deres Domme og Meninger

faldt omtrent ens ud; men en ubetydelig Forskel i de fjerneste Bi-Ideer fik dem begge i Fyr og Flamme. Det var en ligefrem nervøs Trang til at hævde sin Personlighed hos dem begge.

Buddes balstyrige Anfald begyndte at fortage sig. Forholdsvis behersket spurgte han: „Drømmer De, Frøken?“

„Nej. Forøvrigt behøver De ikke at agere underholdende overfor mig.“

„Jeg agerer heller ikke underholdende overfor Dem. De plejer saa skarpt at hævde, at De vil staa paa Deres egne Ben, bane Dem Vej som en Mand. Derfor anser jeg det heller ikke nødvendigt overfor Dem at aabne den sædvanlige Galanteri-Forretning med behagelige Kedsomheder. — Naar Mænd gaar sammen, og det passer den ene at tie, saa anser den anden det ikke straks for en forsmædelig Tort, der tilføjes ham.

Men overfor en Damemand — Vorherre bevares.“

Agda vendte sig lige imod ham, hendes Øjne gnistrede. „Angaar mine Fremtidsplaner Dem?“ spurgte hun studs.

„Ja.“ I Buddes Stemme var der en besynderlig vild Haanlighed. „Det angaar mig forsaa-vidt som, at man ikke kan komme Dem paa en halv Alens Afstand uden at De geraader i Raseri, for støder man ikke Deres kvindelige, saa støder man Deres mandlige Sans.“

„Saa kan De jo holde Dem hos Dem selv. Jeg savner Dem ikke.“

„Nej, det kan jeg ikke, jeg føler en indre Trang til at tage mig af Deres Opdragelse. Jeg er bange, De ellers ender med at indrulleres i den Stab af Individier, der *har* spoleret sig som Kvinder og ingenting dur til som Mænd.“

Agda sagde ingenting, Budde saa ned paa hende og lo diabolisk.

„Hvordan behager Hr. Frøkenens Broder at befinde sig i København? Ventes han snart hjem?“

Der kom Liv i Agda, hun var aabenbart kommen paa en Onskabsfuldhed. Hun ventede lidt, sandsynligvis for at ordne den før Slaget. Agda overilede sig aldrig. Saa sagde hun:

„Nej, han kommer ikke foreløbig — ikke saa længe Byen er saa udsat for Bøllebedrifter som for Tiden. Oluf er ingen stærk Karakter, den finere Pøbel har nemt ved at trække ham med, og Navnet Sparre skulde nødig nævnes i Forbindelse med afbrændte Pumper og andre Gadeoptøjer.“

Budde huggede mange Anemonehoveder af, han sagde ikke et Ord. Stien blev smallere, Johanne Marie kom til at gaa helt bagefter de to. Det gav et lille Stik i hendes Hjerte, Budde saa saa smuk og stadselig ud, som han gik der foran. Hans Gang var som Musik, som om han gennem

mange Aar havde vænnet sig til at gaa i Takt til en indvendig Nynnen. Nakken havde det kyske og kraftfulde Præg, som hun havde set hos enkelte andre Mænd — der var ikke noget saa vindende og saa længelsvækkende som netop det. Hun fik Lyst til bagfra at lægge Armene om hans Hals og kysse det Stykke gulbrune Hud, der var synlig mellem Haaret og Flippen. — Sæt hun gjorde det. — Det kunde falde ham ind at vende sig om og slaa. Han saa ikke ud til at være oplagt til Kærtegn — — —

Paa Turen hjem gik Agda og Budde igen sammen. Nu var de tilfældigvis bleven Venner — saa længe det varede. Johanne Marie kunde høre Buddes dybe, rolige Stemme, men ikke skelne Ord, derimod hørte hun Agda sige: „De elsker ikke Menneskene, det gør jeg heller ikke; men i Deres blinde Menneskehad skejer De ud til noget saa dumt som at more den snobbende Hob, De afskyer. Naar De har spredt en rygende Skandale ud, saa mener De at have demonstreret og vist Deres Ringeagt for Pøbelens Dom — De har bare skaffet den en gratis Fornøjelse og Dem selv ingen. . . .“

Agda moraliserede for Budde, og han fandt sig i det! Det saa lovende ud. — Eller var det for at drille hende?

Da hun sagde Farvel, var der ikke det bit-

terste at se paa ham. Han slap hendes Haand efter et almindeligt høfligt Tryk, Øjnene saa døde og kolde ud. Han gjorde Indtryk af fuldstændig at have tabt det Stykke af hans Hukommelse, hvor Forlovelsen med Johanne Marie hørte til.

— — Der var noget i Vejen hjemme. Der blev ikke sagt noget, men det mærkedes. Agda tog sin utilnærmelige Mine paa, Johanne Marie søgte at gøre sig nyttig. Det slog hende, hvor deres forskellige Karakterer foldede sig ud her; Agda satte Panden lige imod, hun selv følte som sædvanlig de andres onde Stemning strømme over i sig og gøre sig nervøs og underdanig. —

Saa viste Fru Sparre dem et Brev fra Oluf. Han vilde i de første Dage deklarerere sin Forlovelse med Lilli, forlade sit Studium og lære Landvæsen hjemme paa Haraldholm. Fru Sparre var bleg af Harmen.

Johanne Marie følte Usikkerheden mere og mere. Uhygge, nervøs Angst pinte hende, hun maatte have dem til at le — bare le, det var hendes eneste Forsvar. Hun gav sig til rippe op i Olufs tidligere Døgnforelskelser; hvad Fare var der for ham? Der var bare nu at holde ham hen med, at naar han havde sin Eksamen, vilde hans Fader hjælpe ham til at blive gift straks. Længe inden den Tid var Lilli glemt og bortvejret,

Menneskenes Børn var ikke saa bestandige udi den Materie Kærlighed som forhen. . . .

Og eftersom hun lo og talte, følte hun Stemningen slaa om hos de andre, og i samme Grad vandt hun selv Ro og Ligevægt.

Saa bestemtes det, at Johanne Marie næste Dag skulde tage til København, og — ved at omgaas Oluf forsigtigt — faa Forlovelsen forpurret foreløbig.

Johanne Marie gik om Aftenen og pakkede. Skulde hun skrive til Budde, før hun rejste?, hun vilde dog gerne staa lidt pænt i hans Erindring, men — det var et nyt Forræderi mod Agda. Nej, hun vilde ikke.

Da hun var færdig med at pakke, satte hun sig til at skrive alligevel, forbitret over at hun ikke havde Karakter nok til at modstaa et af sine egne flygtige, forfængelige Indfald.

„Kære Sten!

Jeg vil skrive til dig, før jeg rejser. Forhaabentlig varer det noget, inden jeg kommer igen, og jeg fik jo ikke svaret dig i Dag.

Du har Ret i, at jeg aldrig har givet mig hen i min Følelse for dig. Jeg stolede nemlig lige saa lidt paa din som paa min egen, de saa mig ikke ud til at være nogen lang Levetid beskaaren. Og jeg havde jo Ret. Mens

jeg i Dag gik ved Siden af dig, maatte mine Tanker dele sig i to Hold, et, der fulgte dine haarde Ord, og et, der søgte at forstaa Udstraalingen fra dig. Det var ikke Kærlighed, men kun Harme og Følelse af overgaaet Uret, der fra dig strømmede over mod mig. — Jeg følte det saa tydeligt, det var ikke til at tage fejl af. Derfor mener jeg ikke, at jeg skulde være af en finere aandelig Konstruktion end andre, jeg er bare — maaske kun fordi jeg nu er kommen til at lægge Mærke dertil — mere modtagelig end de fleste for andres Udstraaling af Sindstilstand og kommer derfor til at lide under andres Stemninger.

Du er haard, Sten. Et Ægteskab mellem os vilde ikke kunne gaa, du vilde hurtigt kujonere mig; jeg vilde bøje mig i Stilhed, lide, blive nervøs og hade dig.

Det er for mig en Livsbetingelse at leve i uafbrudt fredelige Forhold, fordi jeg beherskes fuldstændig af den mig omgivende Stemning. Det mindste onde Ord eller daarlige Humør kan bringe mig ud af Ligevægt. Jeg gør mit tapreste for at stramme mig op og lade upaa-virket, men det hjælper ikke; hele mit Sjæleliv bukker under, gør sig underdanig. Jeg føler mig i mit Indre som en Fugl, der skræmmet flager i sit Bur. Ja, bogstavelig føler jeg det

inde i mig, som om noget uroligt, hjælpeløst forskrækket flagrer op.

Og jeg kan ikke bekæmpe det. — Kan ikke. Det er en Sygdom som ogsaa omspænder min Vilje.

Af Angst for at Menneskene skulde benytte sig af min Svaghed, har jeg altid søgt at indgive dem en forkert Mening om mig. Det er saamæn lykkedes over al Forventning. De faa, jeg har søgt Tilflugt hos og søgt at gøre mig forstaaelig for, de er endt med at gaa fra mig mere haarde end de andre.

Mange har syntes om mig og søgt mig, og lige venneløs er jeg bestandig. En og anden har med høje Eder kaldt sig min bedste og virkeligste Ven og er derefter gaaet fra mig med haanlige Ord, fordi jeg ikke vilde give mig ud til sidste Hvid.

Det er selvfølgelig ikke myntet paa dig, Sten. — Du har ikke løjet, hvad ellers alle andre gør og er lige gode Hædersmænd for det.

Bitter og stolt og selvretfærdig kaldte du mig en Dag — det var en af dine onde Dage. Jeg er ingen af Delene. Mit Følelsesliv er bleven for passivt til at give sig af med saa stærke Begreber. Jeg sørger ikke, forarges aldrig over noget mere.

Min bedste Ven er og har altid været Agda.

Hun er klar og sand. Hun er alt det, jeg gerne vilde være, hun er meget af det, du troede at finde hos mig. Der er den store Forskel paa os, at hun helt igennem er *Naturbarnet*, hvor jeg helt igennem er *Kulturbarnet*. — Men jeg tør sætte mit Hoved paa, at ogsaa hun en Dag vil gaa fra mig med den Overbevisning, at jeg ingen, slet ingen Ting er værd.

Vi to passede ikke sammen, det var godt vi saa det i Tide. Lev vel, Sten.

Johanne Marie.

Agda fulgte Johanne Marie ned til Stationen næste Dag. Hendes Øjne stod fulde af store Taarer, da hun sagde Farvel. Johanne Marie blev saa sær om Hjertet, hun havde ikke set Agda græde, siden hun var en lille Pige. „Nu bliver jeg saa alene igen,“ hviskede Agda og bed ned i de vibrerende Læber.

Johanne Marie nikkede, saa længe hun kunde øjne hende.

VIII.

Oluf og Lilli hentede Johanne Marie i Droske. De straaledede af Lykke og Sejersglæde. Lilli lo jublende barneglad over, at netop Johanne Mis, Ulven i Faareklæder, var sat til at passe paa

dem. Der var en klædelig Uvornhed over hendes livlige Sludren — som hos et Barn, der skal vise sig.

Om Aftenen fulgte Oluf med Johanne Marie ud til Pensionatet paa Østerbrogade, hvor hun skulde bo. Hun var træt og hørte sløvt paa hans Redegørelse for deres Kærligheds Udfoldelse, hvorved han havde opdaget, at han sad inde med litterære Talenter. Hans første Opgave skulde være at give Verden Respekt for en Kvinde som Lilli — den herlige, frie Kvinde. Noget havde han skrevet; han vilde optage det gamle, men storslaaede Sprog fra Salomo's Højsang; han var vis paa, det vilde gøre sig.

„Du aner ikke, Johanne Marie, hvor Lilli er ren og fin i sin Tanke. De misunder mig hende ogsaa alle sammen.“

„Hvem alle sammen?“

„Kammeraterne. Du ser dem nok hos mig. Lilli har givet mig det store Blik paa Kvinden — Respekt for den frigjorte Kvindes selvstændige Livsbetragtning og store Synsvidde. — Alle disse gyselige Madammer, der ligner store Krukker med deres Mand under den ene Hank og en Kæde Afkom under den anden. Der er ikke noget, der er mig saa modbydeligt.“

Apropos, har Fru Gregersen kælvet? — Jeg saa i Julen, det var henad Tiden.“

Johanne Marie kiggede op til Oluf. Han havde forandret sig, han var kommen til at se saa umaadelig aandrig ud. — Formodentlig de nyvakte højere Interesser. — —

Lilli traf Johanne Marie med Overtøjet paa færdig til at gaa ud. Saa fulgte hun med.

Lilli talte naturligvis om Oluf. Det var lige betids, hun havde truffet ham, hun var nemlig lige ved at blive usikker i sit Standpunkt. Men Olufs Blik havde været mægtig frit. Hendes Sjæl, sagde han, var som et blankt Spejl, hvor alle Livets Smudsigheder vel afspejledes i Forbifarten, men ikke efterlod noget Indtryk, end ikke den mindste Plet. Og hun var kysk, netop fordi hun var gaaet ren gennem Smudsets Ildprøve. Deres Liv sammen skulde blive noget ganske for sig, fordi de begge stod over det aandsfattige Smaaborger-Niveau.

„Jamen derfor kan jeg heller ikke forstaa, hvorfor I vil giftes. Det er sandelig da stik imod jeres Ideer.“ Johanne Marie sagde det indigneret.

„Ja, det er det ogsaa,“ indrømmede Lilli ligefrem, „men man maa jo tage Hensyn til det praktiske Liv. Jeg kan ikke blive ved at være hjemme, og Oluf tjener jo ikke noget, saa mente han, at vi kunde bo paa Haraldholm, mens han

skrev sin Bog. Men saa maatte vi jo giftes, de gamle ser jo ikke paa Livet som vi.“

„Ikke saa ganske, nej.“

„Og Oluf skal jo have Haraldholm engang alligevel, saa kunde han jo samtidig sætte sig ind i Landvæsenet.“

Johanne Marie tav lidt, saa sagde hun dæmpet fortrolig: „Haraldholm er dybt forgældet; naar den Tid kommer, at vi skal dele, kan Oluf ikke beholde den.“

Lilli faldt i Tanker. „Jeg troede, I var rige,“ sagde hun lidt efter mut.

„Nej, det er vi ikke. Men jeg synes ogsaa, det var jer meget mere værdigt at vente i Stillehed — jeres Forhold kommer jo ikke andre ved — indtil Oluf er selvstændig. Og saa leve jert Liv efter jeres Overbevisning — frit. Uden lovbundet Ægteskab.“

„Aa ja saamæn.“ Lilli vandrede tankefuldt og med et grumme mellemfornøjet Udtryk. Johanne Marie vendte Hovedet til Siden og lo ind mod Husene. Tanken om at se sine Ideer ført ud i Praksis lod ikke til at begejstre Lilli særligt. — —

Johanne Marie stod stille udenfor en forgyldt Laage, der førte ind til en lille Forhave med bitte smaa Rabatter og Gange belagt med hvidt Sand.

„Hvad! — Hvem skal du til her?“ spurgte Lilli.

„Til Pastor Brede. Det er denne Plads, du ved, jeg søger. — Han er i Bestyrelsen.

Lilli saa halvt forfjamsket, halvt spejdende ud. Saa lo hun fjantet. „Du narrer mig vist, lille Johanne Mis.“

„Narrer dig?“

„Ja, med den Plads. Er der ikke snarere en lille Smule Forhold?“

De stod lidt overfor hinanden. Johanne Marie saa køligt frem under sænkede Øjenlaag. Hun lignede Moderen. Lilli brød ud i sin kaade, frimodige Barnelatter. „Har jeg aldrig fortalt, at det var ham, jeg var paa Rekreatjonsrejse med? Jeg fortalte dig det hjemme paa Haraldholm. Og derfor tænkte jeg straks, at du ogsaa Men sig ikke til ham, at jeg har ymtet det mindste derom — og kom saa ned hos Oluf i Aften, vi faar fremmede.“ — —

Brede saa først forbavset saa mild vemodig ud, da Johanne Marie kom ind. Han tog begge hendes Hænder, hun maatte ikke være ked af det, Pladsen var besat, lille Johanne *var* — han smilte — desværre for ung.

„Jeg fik intet Svar paa mit Brev, Johanne.“

Johanne Marie svarede ikke, hun bøjede kun Hovedet.

„Det er da ikke Moralen?“ smilte Brede. Hun svarede stadig ikke.

Saa tog han med begge Hænder om hendes Kinder og løftede hendes Hoved op. Dybt saa han i hendes Øjne.

„Kan du tro, skal du se Guds Herlighed. — Kan du elske, skal du sejre.

Vov det største, for at vinde det største.

Lille kæreste Pige, du som kun er et Barn imod mig, tror du ikke, jeg ved, hvad der er Livets Fattigdom, og hvad der er værdt at eje? Og jeg vilde aldrig gøre dig fattig, før vilde jeg selv dø at Sult.

Jeg elsker dig, Johanne. Jeg siger det frit ud. Jeg har en Lov skrevet i mit eget Hjerte, alle har den, og hvis alle fulgte den, var Love for Moral overflødige. Jeg har set Kvinder før dig, Johanne, men „Loven,“ ikke den kristelige Moral, forbød mig at have Samkvem med nogen af dem. Det var ikke „hende,“ derfor var det Synd. — Desværre, i mit Ægteskab saa jeg for sent, at det heller ikke var „hende.“

Ogsaa nu vilde jeg forsage, hvis jeg følte, at du ikke var den rette; men Johanne, kæreste lille Pige, der er bleven lyst i mig, siden du kom. Tanken om dig gør mig god.

Holder du ikke lidt af mig, Johanne?“

Johanne Marie syntes, hun saa sit iagttagende Jeg dybt inde. Det gjorde sine Betragtninger over hende selv, som hun stod der med et Ud-

tryk af barnlig Uforstaaenhed af sit eget Indre. — Og ganske sagte svarede hun, at hun havde slet ikke tænkt paa noget — saadant. Inde i hende smilte det

Pludselig bøjede Brede sig og kyssede hendes Mund. Det jog igennem hende af Ækelhed, hans Læber var saa fugtig bløde, de mindede om Berøringen af en sur Svamp. Hun veg tilbage. „Nej,“ sagde hun ufrivillig haardt.

Der blev stille lidt, saa sagde Brede — underligt truende: „Ja, tvinge dig vil jeg jo ikke.“

Ogsaa hendes Stemme fik en mørk, truende Klang, da hun sagde: „Jeg kan heller ikke tvinges.“ — —

Johanne Marie gik ikke til Oluf. Hun gik lige hjem, hun trængte til at være alene. Hun satte Fødderne haardt i Gulvet, Kalken brasede ned inde bag Tapetet. Hun følte et kvælende Raseri, Lyst til at slaa, til at gøre rigtig Fortræd. Hun var i den Grad ladet med Desperation, at hun rystede, alle Nerver dirrede i Lysten til at gøre ondt.

Saa rakte hun pludselig begge Arme i Vejret og gav efter for en gammel Vane, hun slog Nakken tilbage og skreg. — Umiddelbart efter lo hun. Det hæse Brøl nede fra Struben lød i hendes egne Øren saa teatralsk, det vakte hendes let bevægelige humoristiske Sans.

Hvad, det hele var jo hendes eget Værk. Hun kunde jo trukket sig tilbage straks. Ikke et Øjeblik havde hun været i Tvivl om, at det ikke var hende som kæmpende Medmenneske, der interesserede ham, men *Kvinden* han vilde have fat i. — Selvfølgelig. Naar havde hun truffet et Menneske, der gav sit Æble bort, uden at det havde Kig paa sin Næstes Pærer? — Og hun havde igen haft Held til at pille Skallen af et Menneske og finde en Ormerede i Stedet for Kerne. Det var det eneste, der var noget ved, saadan at gaa ligesom usynlig og leve inde i de andre, forske, vurdere, gøre sine egne stille Betragtninger. Som nu oppe hos ham Præsten. Hun havde nydt det vekslende Spil i hans Øjne, Klang i hans Stemme; og lige saa meget havde hun nydt sig selv, sine egne aarvaagne Øjne med Barneblikket. Han havde løjet, og hun havde løjet, men der var ikke noget saa pirrende at grave op i som netop Løgn. — —

Johanne Marie bestemte sig alligevel til at gaa op til Oluf. Det var jo en Del af Lillis Omgangskreds, der skulde komme. Maaske var der ogsaa noget at finde.

Hun blev præsenteret for Olufs humoristiske Ven, Forfatteren Testrup Lund. Aldrig havde hun set noget saa uroligt, selv hans blaa, livlige Øjne var ikke til at faa Hold i, fordi han havde

St.-Veits-Dans i Vipperne. Han talte i korte, stakaandede Sætninger.

Saa var der en Hr. og Fru Hammer, begge med kuglerunde, lyse Krebsøjne; en Frøken Bøje — Malerinde — lys, med røde Øjenrande, hun mindede om en hvid Ko. Og flere andre, som Johanne Marie ikke kendte.

Oluf havde læst op af sin Bog. Der konfereredes om Titlen.

„Den er jo saa spækket med nymoralske Sentenser, kald den „Oluf Sparres Lærebog.“ Saa maaske den kommer ud i lige saa mange Oplag som Balslevs — hundrede og syv. Kunde du ønske mere?“ Testrup Lund blinkede ironisk.

„Kom Balslevs Lærebog virkelig ud i hundrede og syv Oplag?“ spurgte Oluf misundelig.

„Saamæn gjorde den det. — Og Vorherre er ikke bleven en Smule bedre for det.“

Testrup Lund begyndte at løbe op og ned ad Gulvet: „Forresten tror jeg slet ikke, det bliver den kunstneriske Friflugt, der i Fremtiden kommer til at føre det store Ord. Det vil blive en Slags Fremtidssyner med poetisk Skær ind i praktiske Forhold, der vil blive den kommende Tids litterære Succeser. Bøger, hvor Personerne er optagne af at indhegne hvers private Flyvevej, og hvor Jurister og Ingeniører faar travlt med at inddele Luften i privat og kommunal Ejendom.

Folk vil faa vigtigere Ting at tænke paa i Fremtiden end Religion og Kæresterier.“

Der rejste sig en livlig Disput, Oluf hævdede de aandelige Interessers, Religionens og navnlig Erotikkens evige Bestaaen.

Testrup vendte sig lige om mod Johanne Marie og sagde: „Lad os engang høre Deres Mening, Frøken Sparre, De sidder der i Deres Krog og samler Visdom. Hvad mener De?“

„Ingenting.“

„Hov, hov. Det var noget ganske nyt.“ Han lo. Under de glippende Vipper stod hans Blik stift og stille og trængte sig ind i hende.

Hun vilde ikke give sig i Kast med ham, før hun kendte ham noget mere. Der var ingen Tvivl om, at han tilsyneladende ufarlig i sin pjankede Lystighed, i Virkeligheden trak rundt med dem allesammen. — — —

Det blev sent, inden de brød op. Testrup Lund holdt Johanne Maries Trøje parat, hans besynderlig levende Øjne ligesom stak — spejdede.

Hun lo ironisk.

„Frøken, De ser ud som en med materielt Stof svagt overtrukken Tanke.“

„Da kan De være vis paa, at samme materielle Stof dækker, hvad det *skal* dække.“

„Tvivler ikke.“ Hans Blik vilde nødig slippe. Paa Øjne og Læber kunde hun se, at han tænkte paa at kysse.

IX.

Agda gik hjem fra Byen med Posten. Ude paa Klintevejen indhentede Budde hende, en Tid gik hun mut ved Siden af ham.

„Johanne Marie gaar i Kirke nu,“ busede hun ud, og Blodet flød op i hendes Kinder.

„Saa-aa. Ja hver sin Smag.“

„Jamen det er slet ikke Johanne Maries Smag. Hun svigter sig selv i det, og det skulde hun mindst gøre, som er saa intelligent.“

Budde smilte sardonisk. „Det undrer mig ikke, at Deres Søster er højkirkelig og reaktionær eller Atheist og revolutionær — eller indre missionsk, alt efter som det passer til hendes Hensigt.“

Det gik op for Agda, at hun havde ventet, at Budde vilde forsvare Johanne Marie. — Saa maatte hun selv gøre det. „Johanne Marie *er* ikke nogen Vendekaabe,“ sagde hun skarpt „hun er bare alt for skikkelig og medgørlig, naar nogen beder hende om noget.“

„Er De ogsaa vis paa, at Deres Søster altid er ærlig imod Dem, naar hun fortæller sine Motiver?“

„Ja,“ sagde Agda, og Buddes Smil gjorde hende hvidglødende. „Fordi De ikke kan lide hende, skal De bare ikke prøve at sætte ondt for hende. Det er naturligvis den gamle Frøken

Dybvad, hun har fulgt med. Alle gamle Folk holder af Johanne Marie, fordi hun kan sætte sig ind i deres Tankegang.“

„Eller snakke dem efter Munden, og studere deres forældede Begreber imens“

„Farvel.“ Agda sprang over Grøften og gik tværs over Engen hjemad. — Nok havde Johanne Marie sine Smaafejl, men hun var saa god. Og ingen anede alt, hvad Johanne Marie havde været for hende, hun havde altid stillet sig mildnende mellem hende og Verden. Det meste af sin Udvikling kunde hun føre tilbage til Johanne Marie, der vel egentlig ogsaa var den eneste, hun holdt af saadan hjerteligt — Hvor hun huskede den Nat, da hun som Barn var vaagnet ved, at Johanne Marie laa og græd, græd saa det rystede i Sengen. Og en anden Gang — det var efter at Jørgen Banner var rejst — havde hun fundet hende paa Høloftet med Hovedet boret ned i Høet, grædende. Hun havde følt som om Johanne Maries Taarer brændte smaa runde Huller inde i hende, som kunde de være rødglødende Hagl, der dryppede ned i hendes Hjerte. — Og eftersom Aarene var gaaet, havde hun vænnet sig til, at hun og Johanne Marie hørte nøjere sammen end andre Mennesker.

Men i den senere Tid var det, som om nogen tog Johanne Marie fra hende. Der hvor hun nu

var — i Huset hos den gamle Frøken Dybvad, Fru Sparres Barndomsveninde — der havde hun det jo godt, men — der *var* Rænker i Gære paa en eller anden Maade. Agda blev ikke taget med paa Raad — Gudbevares, men hun var da ikke blind for alle de private Breve, der røg frem og tilbage mellem Dybvads og Haraldholm.

Spekuleredes der paa at faa Johanne Marie gift med Konsul Dybvad, den gamle Frøkens Broder? Straks efter at hun var kommen der i Huset, havde hun skrevet et af sine sædvanlige overstadige Breve, en Skildring af den lille Konsul, der gik med Guldarmbaand og troede paa Vorherre. Og hans Ben slog imod hinanden, som om det ene sagde til det andet: „Gaa du til Side og lad mig komme frem.“

Johanne Marie var saa afholdt der i Huset. Den gamle Frøken skrev lange Lovtaler om hendes indtagende Væsen, hendes aristokratiske Fremtoning, hendes milde, muntre Sind.

Men hun kunde da ikke gifte sig med Konsulen. Han var fem og halvtreds og hun fem og tyve. Og efter det, hun havde skrevet om ham!

Agda havde før haft Mistanke og skrevet til Johanne Marie, at det vilde hun da aldrig gøre, der maatte jo da være en ganske anden Lykke til hende, som var saa intelligent og smuk. Johanne Marie havde svaret og let af det — men

Pokker tro hende. Vilje havde Johanne Marie ikke meget at give bort af. Hvis andre blev ved at bearbejde hende — og i Moderens Øjne kunde Johanne Marie da ikke finde nogen større Lykke — saa gjorde Johanne Marie ikke stor Modstand. Og tilmed naar den gamle Frøken skubbede til. Dette her med at gaa i Kirke var et grimt Tegn.

Det blev ellers ikke Agda, de kom til at vælge Mand til. — — —

Agda fandt sin Moder nede i Haven i Færd med at samle Rosenblade. Sparre sad og læste. Hun gav dem Posten og gik igen. Fru Sparre saa tankefuldt efter hende. „Hun bliver næsten *for* svær, du,“ sagde hun til Aksel.

Aksel Sparre saa umiskendelig tilfreds efter sin yngste Datter, han rystede paa Hovedet. „Jeg synes, hun er en vakker Pige. Hun bliver kraftigere end Johanne Marie.“

„Men ikke saa fin.“ Fru Sparre fordybede sig med tydelig Tilfredshed i den gamle Frøken Dybvads private Skrivelse.

Vinduerne stod aabne til Jomfruburet, Agda sad i Vindueskarmen og saa sig gul af Harme paa Johanne Marie og Konsul Dybvad, der var kommen i Formiddags. — Forlovelsen var jo nu en med Guldringe avtoriscret Kendsgerning. Gik

Johanne Marie saa ikke der og var saa indsmigrende mod den lille Spirrevip med det løjerlige Skæg, der sad som to smaa, krumme Haar lige op ad hver Næsefløj, og mod den gamle Frøken, der havde kastet al sin opsparede Moderligheds-trang paa hende og gik og pylrede for hende som for et to Aars Barn. — Sært at hun ikke havde haft en Rangle og en udstoppet Missekat med til hende. Uh, hvor Johanne Marie var bleven lille — — —

— — — — —
 Johanne Marie havde Hovedpine. Sin sædvanlige Hovedpine. „Migraine,“ havde Agda før onskabsfuldt bemærket, „en vordende Konsulinde kan ikke nøjes med slet og ret Hovedpine.“ — Agda var gnaven paa hende. Vel elskede hun ikke sin Forlovede, men han var saa fredelig, det var meget for hende; og saa syntes de allesammen, hun burde tage mod hans Tilbud. I August skulde Brylluppet staa.

Hendes Tanker var saa trætte. De ligesom kom drivende — en efter en — kommer jeg ikke i Dag, saa kommer jeg i Morgen. — — Den ene Mand kunde for hende være akkurat lige saa god som den anden, hun stillede ingen Fordringer til Kærlighed. Men sit eget Hjem vilde hun gerne have, et Hjem hvor der altid skulde være Fred, aldrig falde et haardt Ord eller brede sig

en knugende Stemning, der kunde gøre hende usikker. Et Hjem, hvor ingens overmægtige Udstraaling kunde trænge sig ødelæggende ind i hendes Sind, men hvor der til den fjærneste Krog var Harmoni og Ro.

Hun havde saa tit drømt om det Hjem, hun engang vilde skabe sig til et Lønkammer, et Fristed for alle Tanker. Hun havde mest bygget sin Fantasi's Hjem op gennem Modsætninger, ved at færdes paa Steder, hun ikke syntes om. — Hun ligesom vejrede Tonen i det Hjem, hun kom ind i. — Hos Eriksens i København vilde hun ikke kunne leve for aldrig det. Haandværkerjargon! En evig Gnirren mod hinanden, uvillig Halvskænden uden egentlig at mene noget ondt. Hun kom altid til at føle sig saa nøgen i det Hjem, saa yderlig ømfindtlig.

Men hos Wammens i Stettin var det værre. Det var ikke som beboede Stuer, Luften var gold og tom, umulig at føde en fantasifuld Tanke i. Hele det Hjem havde lejede Hotelværelsens døde Properhed over sig. Det var ogsaa der, intet Dyr kunde trives. De sultede ikke, blev ikke mishandlede, de blev simpelthen uglest ihjel.

Hendes Hjem skulde blive anderledes. Stuerne's Luft skulde faa det befrugtende over sig, som om den opbevarede de Tanker, der fødtes derinde. — —

Der blev kaldt til Frokost.

Dybvad mødte med Armbaand paa. Johanne Marie skævede til Agda, der ikke plejede at enes særlig godt med sin tilkommende Svoger. — Gudskelov, hun passede sin Mad og oversaa hovenvent Armbaandet.

Der blev bestemt en Køretur til Gydagaard efter Frokosten. Konsulen vilde tage sin „Svoger“ i Øjesyn, og han saa hen paa Agda med et Udtryk, der skulde være spøgefuldt. „Det bliver jo ham, hvad Agda? Den unge Saltoft.“

Agda trak paa Skulderen og spiste.

Da Vognen holdt for Døren, kom hun frem i Sportskjole og Kasket. Hun vilde ned til Byen og faa et Cricket-Parti i Stand. Fru Sparre lod krænket. Det var Agdas sædvanlige Hensynsløshed saadan at komme i sidste Øjeblik og melde, at det ikke behagede hende at tage med. Hun maatte straks gaa op og skifte Tøj. Vognen kunde vente saalænge.

„Jeg sætter ikke mine Ben paa Gydagaard hverken nu eller i Fremtiden.“

Frøken Dybvad spærrede sine gamle, venlige Øjne op. „Jamen Barn, naar Deres Moder ønsker det?“ — — Ganske perpleks kravlede hun saa op i Vognen og mumlede, at saadan vilde lille Johanne aldrig kunne bære sig ad. — — —

Agda gik ad Fodstien gennem Raageskoven.

For sig selv turde hun nok tilstaa, at hun ikke ligefrem undgik de Veje, hvor hun vidste, Budde færdedes.

De var forresten paa Kant for Tiden, hun og Budde. Men mærkeligt nok, naar de var allermest Uvenner, havde hun den allersikreste Følelse af, at de hørte ubrydeligt sammen.

Det var om Eftermiddagen før Johanne Maries Bryllupsdag. Der blev hamret og spektaklet inde i den store Kirke, hele Højtideligheden var taget af den, der blev let og talt højt, raabt op om Sejlgarn, Sakse og andre Ting.

I Midtergangen, hvor afbrækkede Grangrene laa en halv Alen højt, sad Postmesterens Rigmor og Edith Villadsen og bandt med kolde, snavsede Fingre Guirlander.

Provstinde Villadsen og Postmester Kroghs Frue gjorde Forsøg paa at holde en Stige. Cand. Berg stod oppe paa det øverste Trin og lignede en Edderkop. Han var ved at fæste en Dekoration af hvidt og rødt, der skulde danne Portiere over Koret.

„Hvor er Sømkassen?“ blev Doktor Rode ved at spørge.

Agda tog sig af Prædikestolens Udsmykning. Hun kunde ikke faa Grenene til at sidde fast, saa stod hun og holdt paa dem og raabte paa Hammer og Søm.

Budde kom med det og begyndte at hamre dem fast.

Villadsens to mindre Børn var kommen listende ind, de kvitterede for deres Nærværelse ved at samle Buketter til Guirlanden.

Postmester Krogh blev sat til at arrangere Dekorationsplanter oppe ved Alteret. Han væltede en Palme.

„Vi bliver ikke færdige,“ jamrede Provstinden. „Jeg sagde det nok, vi skulde begyndt noget før. Jeg kender det. — Det sluger saadan en Tid.“

„Vi har Natten for os.“ Doktoren ledte endnu efter Sømkassen.

Emma Villadsen søgte at faa en Aktie med i Prædikestolen, men indsaa, at hun var overflødig og fordelte sig paa flere Hænder nede i Kirken.

„Husk paa, I unge Piger, at de gamle Billeder ogsaa bliver pyntede,“ raabte Fru Rode og vandt en tynd Rosenguirlande om Alteret.

Provstens Piger kom med Tæpper, og der blev i lang Tid holdt Prøve med, hvilke der passede bedst til at knæle paa.

Berg var ved at falde ned. Fru Rode raabte paa Gud, Provstinden paa sin Mand.

Den lille Lærling Peter, nede fra rige Købmand Hansen fik Lov at kravle op i Stedet for

Berg, der havde faaet Hovedpine. Han takkede for Æren med en utrolig Dumdristighed.

Budde og Agda havde deres for dem selv. Budde var i kort, brun Jakke, Sportsbluse og en tærnet Kasket ned i Nakken. Han lignede en rigtig kær femte Klasses Elev, forsoren og køn. De mørke Øjne i det gulblege Ansigt flatteredes af Kirkens dunkle Halvmørke.

„De aner vist ikke, hvad for fint Selskab De kommer i, Budde,“ sagde Agda.

Budde havde Munden fuld af Søm, følgelig kunde han ikke svare, han bevægede kun de brune Øjne spørgende hen imod hende.

„Jo, Moders meget fine Slægt har taget imod Invitationen. Der er en, som jeg ikke for min Død kan taale, Moders Søster „Naaden.“ Jeg har gjort mig umulig i hendes Øjne, Gudskelov.

Jeg har gaaet i Skoven i Gaar og i Dag, fordi jeg ikke vil være sammen med dem.“

Budde havde faaet banket Sømmene i Prædikestolen. „Hvor det ligner Dem. Fordi en ikke passer Dem, render De Deres Vej. Hvis De ikke passer paa, vil hele Deres Sjæleliv forbenes, fordi De ikke vil modtage Indtryk fra andre.“

Nede midt i Kirkegangen stod alle Fruerne opstillede, mens Peter kravlede ned.

„Jeg synes, det hænger lidt skævt,“ mente Fru Villadsen. — „Til højre. — Synes De ikke, Fru Rode?“

Peter pilede op og ned igen.

„Det hjalp“ — „ja tænk hvor det hjalp.“

„Saa skal vi have det grønne,“ raabte Cand. Berg og løb efter Guirlanden. Den blev slynget ind i den rød-hvide Dekoration og tog sig ud.

Gamle Fru Villadsen kom med Vin og Kager.

Postmesterens Kusk kørte en Trillebørfuld Kandelabre og gule Pakker med Lys op til Alteret.

Peter hang oppe under en af Hvælvingerne og fæstede en Guirlande, der skulde danne Port over Indgangen.

Redaktør Lassen kom ind og tilbød at tænde Lamperne. Den enkelte Tændstik, han rev af, udsendte en beskeden Lysstraale nede midt i Kirkegangen; den saa dobbelt fattig ud i det store, skumle Rum. Lamperne blev tændt; saa gik han om og saa paa det hele og noterede i sin Lommebog.

„Skal vores Værk i Avisen?“ spurgte Doktor Rode, der lige havde fundet Sømkassen.

Peter kravlede hen af Loftbjælkerne. Gamle Fru Villadsen fulgte ham nøje med Blikket. Mellem Over- og Underlæbe var et lille Kvarters Mellemrum, hvorfra det dampede ud i den kolde Kirke.

Emma Villadsen fejede. Hun holdt om Kostereskabet med fire langstrakte Fingre. „De holder

paa en Kost, som om De skrev Skønskrift," grinte Cand. Berg.

Alle Tæpperne blev lagt paa. Helt ned gennem Gangen.

„Kom nu," kaldte Provstinden. „Nu tænder Redaktøren deroppe, saa staar vi allesammen hernede og ser, hvordan det tager sig ud."

Edith kom løbende forsinket ned over Tæpperne. Hun traadte saa ærbødigt, som om hun aldrig havde betraadt Tæpper før. Det slubrede mellem Skørterne, mens hun løb.

„Nydeligt!" — „Dejligt!" — „Voldsomt dekorativt!,"

„Det ligner helt et illumineret Lysthus."

Elise Lasson, der var forlovet paa syvende Aar, stod fortabt i stille Drømme og saa lige ind i Alterets Lysglans. Der var en fjern indadvendt Længsel i Blikket.

Redaktøren slukkede Lysene og man kom ud. Det var ravnsort Nat.

Sparres Vogn holdt i Hotelgaarden. Budde fulgte Agda derned.

„Jeg har ondt af Johanne Marie," sagde Agda pludselig; Budde sagde ikke noget, men da han tog hendes Haand til Godnat, klemte han sine Fingre ind mellem hendes: „De er en rar lille Pige, Agda," sagde han blødt. — — —

Da Agda kom ind paa Jomfruburet, laa Jo-

hanne Marie halvt oprejst i Sengen med Albuen trykket ned i Hovedpuden. „Det var sent,“ sagde hun tonløst. Hun var saa blusrød og tyk i Ansigtet.

Agda syntes, hun traditionelt burde sige noget, det var jo sidste Gang, de sov sammen i Jomfruburet. Men hun kunde ingenting finde paa, hele Tiden hørte hun den bløde Stemme og Ordene: „De er en rar lille Pige, Agda.“ Og Buddes besnærende Dreng-Fremtoning blev ved at træde frem; Smilet, det sorte, krøllede Haar, der purrede ud under Kasketten, det gullige, sværtbyggede Ansigt blev ved at staa i hendes Indre med Kirkens Mørke til Baggrund.

Hun var ved at klæde sig af, da hun hørte et brat Stød henne i Johanne Maries Seng. Hun saa derhen og blev et Øjeblik staaende som forstenet. Johanne Marie havde strakt sig med et Sæt, hun hvælvende Brystet opad, sparkede, fægtede, spjattede om sig; alle Muskler strammedes og Ansigtet forvred sig frygteligt. Agda sprang til. Skulde hun løbe for at kalde paa de andre? — Hun saa for sig Moderen, Dybvad, alle de fremmede strømme til, unyttig Jammer og Bestyrtelse. Nej det gik ikke an. Hun blev urolig staaende og holdt med stærke, men rystende Hænder Johanne Marie oppe i Sengen. Rødt og dybt i Farven drev Blodet op i Johanne

Maries Kinder, Hovedet buldnede ud og blev lidt efter lidt mørkt graablaat. Hun trak ikke Vejret, men hele Legemet krummede og vred sig, spændtes og gennemrystedes. Saa begyndte hun snorkende at trække Vejret, graahvid, fraadagtig Skum flød ud fra Mundvigen. Agda stod koldblodig og holdt hende oppe, men Hjertet hamrede i hendes Bryst, og hun tænkte paa, at hvis Johanne Marie døde nu, vilde hun ikke hele sit Liv faa udslettet Billedet af det forvredne, fraadende Menneske lige foran sig.

Hun vidste godt, at Johanne Marie som Barn jævnlig havde haft den Slags Anfald, dunkelt huskede hun at have set det nogle Gange, men eftersom Johanne Marie voksede til, fortog det sig.

Johanne Marie sank sammen, Musklerne slap-pedes igen, hun laa stille hen og syntes at sove. Agda sad længe paa Sengekanten, saa endelig rørte Johanne Marie sig og klagede lidt. „Gør det ondt?“ spurgte Agda sagte og højede sig over hende. Johanne Marie mumlede noget — søvnigt — halvbedøvet, der kunde kun skelnes „Tindingen,“ saa sov hun igen.

Henad Morgen lagde Agda sig. Johanne Marie sov roligt og naturligt.

Orgelet faldt ind, da Proprietær Sparre høj og imponerende stadselig førte sin Datter op

gennem Kirkegangen forbi sorte Brudesvende og hvide Brudepiger med lange Fuchsiaranker fra Halsen og helt ned til Kjolens Slæbebaand.

Den øverste Brudepige var Agda. Ligeoverfor sad Sten Budde.

I en af de forreste Stolerader sad „Naaden.“ Agda morede sig med at se paa hende. Var det for meget sagt, at hun saa ud som Idiot? — Nej, det var saamæn ikke; men for Øjeblikket lavede hun jo højtideligt Ansigt, det gjorde det ikke kløgtigere. I hele sin Levetid vilde Agda ikke vedkende sig noget Slægtskab med hende. Johanne Marie kom selvfølgelig storartet ud af det med helè den fremmede Slægt, hun var allerede optagen som en af deres og inviteret. — At hun gad.

Budde var uden Tvivl den smukkeste Mand i Kirken. Lysstrømmen faldt lige hen over hans svære, bølgende Haar; det havde hendes Fingre mange Gange kriblet efter at purre op i, og sommetider havde hun drømt om at bøje hans Hoved fremefter og trykke hele sit Ansigt ned i det tætte, bløde Hav af Krøller.

I det samme blinkede han alvorligt over til hende og vendte saa sit smukke, gode Ansigt om efter Johanne Marie.

Du godeste Gud, det vilde ikke ende godt! — Johanne Marie havde i Morges klaget over

Hovedpine, hun havde baaret sit Hoved saa underlig stift — som om hun var bange, det skulde falde af. — Og hun havde sagt noget om, at det var som om Hovedet ikke var hendes eget, egentlig slet ikke hørte hende til. Det ligesom sad højt oppe paa en Stilk og var presset ind mellem to flade Sten, og alle Ting i det var lammede. Nu stod hun med blanke opspærrede Øjne og stirrede ud for sig, hun hverken hørte eller saa, hvad der foregik om hende

Og alt det Lys. Hjemme plejede hun, naar hun havde Hovedpine, at stænge hver Lysstraale ude, og nu stod hun der i det blændende Lysvæld. Agda syntes at mærke paa sig selv, hvor Lyset skar i de fineste Nervetraade i Johanne Maries Hjerne. — Vilde det gaa godt? — Eller vilde hele Højtideligheden ende med et Anfald som i Nat.

Johanne Marie maatte have fundet Lindring i det mørke Træ ved Alterets Side, hun blev ved at holde Blikket stift fæstet paa det.

Da Brudeparret gik ned gennem Midtergangen, trak Agda Vejret saa dybt og lettet.

Efter Middagen samledes Slægten om Johanne Marie inde i Kabinettet. „Naaden“ spurgte, hvornaar hun skulde have Fornøjelsen at se det unge Par hos sig. Maaske Hr. og Fru Sparre kunde komme paa samme Tid.

Der blev talt meget om Kirken. „Ganske dejlig,“ sagde „Naaden.“ Fandt du ikke ogsaa det, Johanne?“

Johanne Marie saa hjælpeløst op, Øjnene saa saa underlig udflydende ud, blakkede — opløste. „Jeg ved ikke. — Jeg tror ikke, jeg saa det.“

Agda tog Søsteren i Armen og trak hende med ind paa Jomfruburet. Der lænede Johanne Marie sig til Væggen, stod ret op og ned med slappe Arme og lukkede Øjne.

Agda blev ved at stryge Huden glat paa hendes Pande, varsomt og stille. „Du havde det heller ikke godt i Kirken, vel?“ sagde hun kærligt.

Johanne Marie slog Øjnene op — taareblændede — som i haabløs Nød. „Aa, alt det Lys. — — — Fra den Gang jeg stod ved Alteret og til jeg kom ud igen, husker jeg forresten ingenting. Jeg ved ikke, om jeg er viet eller ej — men det maa jeg vel være. Aa, men saalænge jeg lever, vil jeg bevare Indtrykket af en utaalelig Byrde af Lys, et Pres omkring mit Hoved, som jeg ikke syntes, jeg ret længe kunde holde ud.“ — — — Agda lagde vaade Omslag om Johanne Maries Pande. — — —

I den mørke Augustnat drev Budde gennem Skoven ned mod Byen. Ude paa Landevejen hørte han Vognene, der kørte hjem fra Haraldholm, de kom i stærk Fart ned ad den lange

Klanteskraaning. Lyden begyndte saa smaat helt nede fra Bakkens modsatte Side, forstærkedes indtil den kom saa nær, at han kunde høre Hjulene løbe rundt paa den jævne Vej; tilsidst føltes kun en utydelig Surren i Jorden.

Nu kunde Johanne Marie snart naa sit nye Hjem. Underligt nok, at han ikke havde haft den mindste Fornemmelse af Sorg, da han stod og saa hende blive viet til en anden. Men Sagen var vel den, at hendes selv i Spøg altid tanke-rige Ord havde blændet og bedaaret ham, faaet ham til at tro, at hun sad inde med en fin og stærk Følelse, og saa var det netop det, hun ikke gjorde. Hendes Følelsesliv, hvis hun overhovedet nogensinde havde haft noget synderlig udviklet Følelsesliv, var skrumpet ind, visnet hen fordi hun skulde udgranske netop Følelsernes moralske Værdier, deres Indflydelse — skadelige eller gavnlige — paa Individet, paa Samfundet, helst paa hele Universet med.

Alligevel havde han ondt af hende. Hun var ikke lykkelig og vilde aldrig blive det. Hun var ejendommelig, passede kun i ejendommelige Forhold, og det hun nu var kommen ind i var ganske almindeligt. Hun vilde altid komme til at staa alene i det. Det eneste gode ved det var, at Konsul Dybvad manglede enhver Betingelse for at forstaa, hvor fjern hans Hustru var ham.

Gudskelov han ikke selv var bleven gift med hende. Det havde været den rene Ruin for dem begge. Han kunde ikke blive klog paa hende, kunde ikke finde Grundkernen i hendes Væsen, og det vilde han aldrig være kommen til heller i deres Ægteskab. Han følte ingen Længsel efter hende, det var det bedste af det. Huskede han paa deres korte Forlovelse, saa flød hendes Ord ud for ham, der var ingen Støtte for ens Tanker ved Johanne Marie, man vidste aldrig, hvor man havde hende.

Men man vidste altid, hvor man havde Agda. Den sikre, paalidelige Pige, der sagde sin Mening saa lige ud. Bare Tanken om hende gav Stivelse i Ryggen; uvilkaarlig strammede man sig op for at holde hende Stangen. Hun havde ikke Johanne Maries allestedsvirkende Forsonergemyt eller hendes livfulde Leg med Ord og Emner, men hun var saa hjertevarmende sand. Den, der en Dag bandt sig til hende, vilde aldrig kunne slippe hende, fordi han aldrig kunde frigøre sig for og heller ikke undvære hendes Indflydelse. — Hun var ikke saa aparte som Johanne Marie, men hun var ubestridelig mere værd som Menneske, som virkelig Deltager i Livet, fordi hun var sund. Det menneskefjendske hos hende var bare en lømmelalderlig Overgang.

X.

Agda stod paa Peronen med den ene Fod paa Togets Gangbrædt og hørte paa alle sin Moders Interesser for Huset, Folkene og hende selv.

„Hvorfor kunde du nu ikke ligesaa godt være taget med, Agda?“ sagde Moderen. „Jeg er virkelig ked af at lade dig alene tilbage.“

„Herre Gud, jeg ligger da ikke i Svøb,“ svarede Agda gnaven. „Jeg skal saamæn nok faa en rar Jul for mig selv. Forresten faar jeg jo Barnepige, Rigmor gaar nok med hjem.“

Fru Sparre bøjede sig ned og hviskede: „Vær nu lidt forsigtig Agda, saa Folk ikke faar altfor meget at snakke om dig og Budde.“

Agda smilte fint. „Det skal jeg nok, Moder; naar jeg nu træffer ham nede paa Isen, skal jeg ikke bestille andet hele Eftermiddagen end fortælle ham, at han ved Gud i Himlens højeste Rige ikke maa se paa mig.“

„Jamen, Agda, kan du da ikke more dig ligesaagodt med enhver anden? — Cand. Berg for Eksempel.“

Agda kneb Læberne sammen. Saa sagde hun impertinent: „Umuligt Moder, Cand. Berg er en Husmandssøn, det er ikke Parti for en Frøken Sparre!“

Det gav et Ryk i Toget. Agda traadte tilbage og raabte op til sin Moder, at hun ikke

maatte hilse andre end Johanne Marie. „Hun gør det saamæn alligevel,“ sagde hun halvhøjt til sig selv. — —

Fru Sparre rystede paa Hovedet og saa misfornøjet ned paa Datteren. — Harmeligt at hun ingen Vegne kunde komme med det Pigebarn; saadan en kraftig, flot Skikkelse, hun havde faaet i Aarets Løb, hun kunde overstraale alle den adelige Slægts blege, unge Piger. De Udsigter, der maaske kunde aabnet sig for hende, om hun var taget med. — Men hun vilde ikke.

Agda bar til en Forandring Haaret i en Fletning ned ad Ryggen. Det og Kasketten og den korte Skøjtekjole gav hende et klædeligt, kækt Udseende. Sollyset funkled i de blanke Skøjter, der hang over hendes Arm; fra Skøjterne fløj Strejfblink op over hendes friske Ansigt.

„Gør dig det nu saa behageligt, som du kan,“ raabte Moderen. Saa kørte Toget.

Agda snurrede om og gik ned ad Fjordindløbet til. Hun smilte saa fornøjet. Aa, hvor det var dejligt at puste ud efter Striden. Hun havde ikke troet det, nej, det havde hun ikke — at hun skulde slippe for at komme med. Hun havde „bøwed“ sig, Naaden, og inviteret Agda af slavisk Underdanighed for det passende. Men hun — Agda — havde ikke „bøwed“ sig og taget mod Invitationen af Hensyn til det passende.

„Ingenlunde, ingenlunde, ingenlunde!“ sang hun ud i den klare, kolde, lysmættede Vinterluft.

Aa, hvor det maatte have været et sværige Dilemma for lille Mama. — Agda kluklo. — Paa den ene Side at samles med hele sin Slægt i Julen og paa den anden Side lade Agda alene tilbage — alene for Budde, den farlige Budde.

Agda lo igen — blev ved at gaa og smaale ved Tanken om en Aften, hun var kommen til at høre sin Fader sige: „Jamen vi kan jo forbyde hende at komme sammen med ham,“ og Moderen havde svaret: „nej, nej, saa gaar hun vel lige hen og frier til ham.“ — — —

Det var sent, inden Agda og Rigmor gik hjem. Budde fulgte dem.

Man bliver saa sær i Benene af at løbe saa længe paa Skøjter,“ sagde Rigmor. „Man føler slet ikke i dem som ellers.“

Budde mente, det kom af, at Muskelbevægelserne var kommen ud af deres vante Takt. —

De drev ind gennem Skoven. Sneen faldt i store, bløde Klatter; de sank med en vis Fornemhed, og hvert Fnug øgede den Ro, som Natten havde bredt ud. Fra et enligt Hus sprang Lyset frem, blinkede hen over Sneen inde mellem Træerne og laa som en vippende, klar Strøm over den hvide Skovbund og de snetyngede Grene. — De gik saa lydløst og talte saa dæmpet. Der

var en ubetvingelig Højtidsstemning over Skoven, som om de hvide Snefnug, der faldt saa sindigt, prædikede Fredens Evangelium ud i Natten.

De var bleven helt alvorlige. Agda havde udviklet sin moralske og religiøse Livsopfatning og sammentrængt den i de faa Ord: „Vis det du er.“ Hendes Stemme lød blød og behersket gennem Stilheden.

„Jeg synes, det er Hovedsummen af alle Bud, det at finde Forstaaelsen af sin egen Karakter, leve i Overensstemmelse med den og ikke gøre noget Forsøg paa at lempe sig efter andre. Hvis alle overfor alle vilde vise sin sande Karakter, sit egentlige Væsen, saa vilde det følge af sig selv, at de disharmoniske Naturer frastødtes, de beslægtede sluttede sig sammen. Og saa kom der Harmoni i alle Forhold og mange Forviklinger kunde undgaas. — Alle de ceremonielle Høflighedsbeviser, ikke at tale om Slægtspligt, for den vil jeg slet ikke respektere, tjener kun til at fortsætte den menneskelige Legen Kis-Pus, hvorved man gaar og væver sig et helt forkert Livssyn sammen.“

De gik tavse lidt. Saa sagde Budde ligesaa dæmpet:

„Sæt saa, at *Deres* Livsopfatning gik igennem som praktisk Morallov. Saa vilde man for Eksempel faa at høre, hvorledes Morderen forsvarede

sin Handlemaade med, at det var nu hans Natur at myrde, og han gjorde kun sit bedste for at leve i Overensstemmelse med den. — Skal det saa ogsaa være god Moral?”

Agda lo. „Selvfølgelig skal De gaa til Yderligheder Budde. Men forresten — det kan godt forsvares alligevel. Fri Udfoldelse for enhver Natur! Derfor har jo dog Samfundet Retten til at indespærre eller paa anden Maade uskadeliggøre det Individ, der forulemper den offentlige Sikkerhed.

Nu Ukrudtet i en Have. Det er vel nok lige saa berettiget til at leve som Suppeurter; men det pilles væk, fordi Urterne ellers ikke kan gro.“

Budde gik og saa paa hende med et lille godt Smil. Hendes hvide, stærke Tænder lyste mellem Læberne, naar hun talte. Hun havde den skæreste Hudfarve, han havde set hos nogen, og hun brugte ikke Pudder, det vidste han. Han havde en Gang, da de var ude i Storm og Støv, set hende vaske sig i et forfaldent Trug, som Kreaturerne drak af, naar de gik løse i Skoven.

„De tager fejl, Agda,“ sagde han. „De drager Deres Slutninger efter Deres eget uomstødelig retskafne Sind og naturlige Sanddruhed. Men maaske ikke en af Tusinde er sand mod sig selv, og ikke en tiende Part af dem igen er sande

imod andre. Det vil da være dumt og uretfærdigt at vedtage en ubunden enkelt Mands Lov, hvorved de overtallig daarlige Individer fik frit Spillerum til at knegte det Minimum, der kunde taalt den uindskrænkede personlige Frihed.

Som det ene Menneske er, tænker det sig uvilkaarligt ogsaa det andet maa være. De kan vanskelig tænke Dem, at det ligefrem kan være et Menneskes Natur at lyve og gøre ondt.

Naa, saa er der ogsaa noget, der hedder Konflikter, Øjeblikke hvor et Menneskes Lystfølelse støder sammen med dets Overbevisning om Pligt. Da er det ikke ethvert Menneske, hvis Overbevisning er saa grundmuret, at det ikke giver efter for Lystfordringen. En fornuftig Lov er da et godt Rygstød.“

Agda rystede paa Hovedet. „Jeg tror aldrig det vilde kunne kollidere hos mig. Jeg kan slet ikke tænke mig, hvordan det skulde gaa til. Og jeg maa indrømme, at jeg forstaar slet ikke alle de indre Kampe, der taltes saa meget om. Jeg synes, det man vil, det vil man, og det man ikke vil, det vil man ikke, og der kan aldrig blive noget at tage fejl af.“ — —

De var kommen til Haraldholms høje Sten-trappe. Budde viste ud over Haven, den laa saa hvid og stille med de snepolstrede Grene spøgelseagtig strakt ud i Mørket.

Saa sagde han God Nat, og Agda gik ind.

Rigmor havde faaet Overtøjet af. Hun rodede i Mørket med sine Galoscher. „Trak jeg mig ikke taktfuldt tilbage?“ sagde hun drillende. „Jeg syntes, det var Synd, han ikke skulde have sit god Nat Kys.“

Agda kunde høre hende puste og le, mens hun halede den anden Galosche af.

„Der var ingen, der havde bedt dig om at gaa først ind,“ snerrede hun forbitret tilbage. „Der var vist ikke noget, der laa Buddes Tanker fjernere end at give sig til at kysse mig.“ — —

Agda havde truffet Budde nede paa Gaden. Hun fulgte ham paa Vej op til Kontoret og fortalte om Rigmor. „Og saa spillede hun fornærmet i Morges, hun gik vist og ventede paa, at jeg skulde gøre hende en Undskyldning, men det gjorde jeg aber ikke, saa tog hun sit Tøj paa og stak af.“

Jeg savner hende ikke, saa mig kan det være lige meget.“

Budde smilte overlegent.

„At De gider ærgre Dem over saadan en ganske almindelig Bemærkning, som den Rigmor kom med! — Hvis de vil blive ved at lægge alt taabeligt Pjat paa Deres Guldvægt, saa slider De baade Dem selv og Vægten op for tidligt.“

Men han saa slet ikke paa hende, han blev ved at se lige ud, og lidt efter sagde han — halvt som i Spøg:

„Saa faar De en meget ensom Juleaften. Skal jeg ikke komme ud og hente Dem, saa gaar vi en Tur?“

„Jo'-o,“ sagde Agda.“ Det var da en ganske ny Maade at fejre Juleaften paa.“ — — — —

Hun havde aldrig længtes saa meget efter en Juleaften før. Tænke sig en lang ensom Tur med ham, naar alle andre løb rundt om deres Juletræer og sang: „Glade Jul, dejlige Jul“ — Hun og Budde havde altid saa meget at tale om, de var aldrig mere end halvt færdige, naar de skulde skilles. De kunde tale om alt muligt mellem Himmel og Jord, uden at hun nogensinde blev forvirret eller forlegen.

Hun gik om Aftenen en Runde igennem Stuerne og ned i Folkestuen for pligtskyldigst at paase, at alle sad begravede i Julemad. Saa tog hun sit Tøj paa, gik ud gennem Havestuedøren og traf Budde ved den nærmeste Plantage.

Det var den smukkeste Aften, hun kunde huske. Blinkende Stjerner for oven og blinkende Sne for neden. De gik stille ind mellem Granerne og kom ud paa den brede Skovvej; de talte ikke ret meget. Af og til naar en af dem kom for nær til en Gren, sank en fin Sne-

regn lydløst ned. Luften var saa stille, og Sneen saa let, at Fnuggene ligesom blev hængende, og først længe efter naaede ned til Jorden.

Agda saa langt frem for sig ind mellem Træstammerne, der skød saa lige op fra den hvide Bund og stod saa ubevægelig med deres Byrde af Sne oppe i Kronerne. Hun trak Vejret dybt, og i det samme lagde Budde sin Arm i hendes og tog hendes lukkede Haand ind i sin. — De blev ved at gaa, sindigt, højtideligt som et gammeldags Brudepar. De saa ikke paa hinanden, Agda turde knapt aande, hun følte Varmen fra Buddes Arm over i sin egen, og hun syntes, at alt rykkede længere væk, ligesom døde ud. Det var bare ham som egentlig kom hende ved.

Det var mest Budde, der talte. Det var Erindringer, der trængte ind paa ham; Stilheden, den stemningsrige Vinternats Fred indvirkede paa ham og gjorde ham naturlig meddelsom. Han følte noget som en stor, varm Tilfredsstillelse ved at gaa her med Agda. Noget lig den Følelse, man faar, naar man sidder i sin lune Stue og der uden for raser det mest desperate Vejr. Agdas Følelser og alle hendes Tanker laa saa klare som Dagen for ham; det var ikke et raffineret opelsket Sjæleliv, han saa, det var en sund Karakter, som man maatte tage sig godt sammen for at kunne hamle op med. Han turde

ikke give sig den mindste Blottelse for ikke at tabe sin Sikkerhed overfor hende. Og deri laa netop hendes Indflydelse. — Hun var hverken nervøs eller sygelig udviklet i nogen Retning, hun var Indbegrebet af Klarhed og selvstændig Handlekraft; hvad hun lovede, lovede hun i Alvor og holdt paa Trods af den ganske Verden.

Han var saa tryk sammen med hende, netop fordi han saa saa klart i hende og ikke havde nødig at gaa og tumle med Gaader, han havde hentet sig ved glimtvisse Blikke ind i en gennemfortænkt Kvindesjæl, der stykkede sig ud til forskellige og købte Visdom for Stumperne. — Uvilkaarligt var han kommen til at tænke paa Johanne Marie. Det var hans Ensomhedsfølelse, hans Længsel efter Hjem og Forstaaelse, der havde vildledt ham hen til hende. Men at stole paa Johanne Marie var som at holde en Fugl i den yderste Vingefjer: en stadig og oprivende Frygt for at miste.

Han havde senere tænkt paa, om hun hørte til de Kvinder, der skal bindes med brutal Overmagt, med et eneste raat Tag. Men det vilde nytte lige saa lidt som gode Ord. Johanne Marie var enhver Situation voksen, blid og ydmyg eller blændende overlegen eftersom det passede hende.

Der behøvedes ingen Spekulationer for at

binde Agda. Hun gav sig af sig selv. Gav sig helt til en eneste. Og han skulde lægge sig i Selen, for at hun ikke skulde faa Grund til at fortryde. — — — —

Budde fulgte med helt hen til Havelaagen, Agda vilde have ham til at gaa med ind. Gennem Køkkenvinduet saa de Trine staa og tragte Kaffe; Lysstrømmen fra Vinduet faldt lige ud over dem.

„Hvad tror De, Folkene tænker, hvis de har opdaget, at De har været borte?“ spurgte Budde.

Agda tog sig det meget let. „Det ved de godt, for Jomfruen kan ikke undgaa at savne mig. Men det vil ikke forekomme dem det mindste mærkeligt, at *jeg* gaar ud en højhellig Juleaften. Den Fordel har man ved altid at følge sit eget Hoved og spille Særling, at man tilsidst kan gøre det utroligste, uden at nogen generer én med utidig Forbavselse.

Forresten — selv om de vidste, at jeg har gaaet Tur med Dem, hvad gjorde saa det. Næstvis Indblanding i mine Handlinger har jeg vænnet alle af med.“

„Undtagen Rigmor,“ lo Budde.

Hele den lange Nat kunde Agda ikke frigøre sig for Indtrykkene der ude fra. Halvt i Søvn, halvt vaagen tumlede hun ustandseligt med Sne og skinnende Stjerner. Hun gik og

gik i det uendelige, vaagnede engang imellem omtrent til Bevidsthed og tog Haand i Hanke med sig selv. „Du skal sove, du ligger jo bare i din Seng og væver og drømmer,“ men alligevel blev hun ved, alle Nattens Timer igennem, ikke helt vaagen, men heller ikke helt i Drømme. Hun talte med Budde, saa ham staa i Lysstrømmen fra Vinduet med Øjne, der skinnede og straaledede i Skæret. Hun gik igen — langt, langt, uden noget bevidst Maal, opfattede mange mørke Stammer, der gled forbi hende, ligesom naar man sad i en Kupé og saa ud i en Skov.

Op paa Formiddagen vaagnede hun og var træt og utilpas, men saa kom hun til at tænke paa, at Budde kom nok i Dag — paa ceremoniel Julevisit. Maaske — desværre — sammen med en Kammerat.

Hun gik i Stuerne og puslede og støvede lidt af hist og her og lo af sig selv, fordi hun uvilkaarlig blev huslig. Saa satte hun sig hen ved Vinduet og forsøgte at læse, men hun sad bare og saa med vidtaabne, stirrende Øjne ud paa den store, aabne Plads foran Gaarden. Hun levede om igen alle Ting fra i Gaar Aftes, følte sin Haand ligge lunt inde i hans og fór sammen i behagelig Gys.

„Hvor De drømmer, Agda, De kan jo hverken høre eller se, Folk kunde jo stjæle hele Huset fra Dem, uden at De mærkede det.“

Budde stod bag ved hendes Stol med begge Hænder paa Stolens Ryg. Han lo og saa underlig glad og fast paa hende.

„Hvordan i al Verden er De kommen ind?“ spurgte Agda befippet.

„Gennem Havestuedøren. Den De gik ind ad i Aftes. De lukkede den ikke efter Dem, det hørte jeg, og nu vilde jeg se, om Frøken Gaardforvalterinden var saa lidet paapasselig, at den kunde staa uafraaset en hel Nat.“

Budde tog sin Overfrakke af, hængte den over sin Arm og gik med den og sin Hat ud i Entreen. Han kom tilbage og strøg med begge Hænder op igennem sit krøllede Haar, flyttede en Stol og satte sig hen til Agda. — Der var i hans Udtryk og over alle hans Bevægelser noget hyggeligt husfaderligt, saa hjemlig trygt, som om han altid havde hørt til her og ikke vidste noget Sted, han hellere vilde være.

„Jeg havde egentlig tænkt at slæbe en Synder af en Kammerat med mig“ — „for Velanstændigheds Skyld,“ føjede han satirisk til. Men De bryder Dem jo ikke om selskabelig Velanstændighed Agda, og jeg vilde gerne tale alene med Dem. Saa syntes jeg det var dumt selv at slæbe en Forhindring med.“

Han lagde begge Hænder paa hendes Skuldre og saa hende lige ind i Øjnene. Der var igen

det haarde, mutte Udtryk i hans Ansigt, han trak Brynene sammen og skød Underlæben op.

„Tror De, Agda, De kunde blive lykkelig som min Kone. — Holde af mig?“

„Ja,“ sagde Agda. Det kom saa tykt og underlig roligt.

De kunde et Øjeblik høre hinandens hurtige Aandedræt. Buddes Underlæbe dirrede lidt, Agda blinkede, men saa standhaftig lige ind i hans Øjne.

„Agda, du ved, hvor sær og umedgørlig jeg til Tider er“ — Stemmen var hæs og lav og han rømmede sig flere Gange. — „For det meste desværre. Tør du?“

Hun saa et Øjeblik til Siden og trak Vejret dybt gennem de sammenbidte Tænder, saa slog hun Armene om hans Hals og lagde sit Ansigt ind mod hans Frakkeærme. „Hold af mig, du. Meget. — Jeg trænger til det, og hele min Sjæl, alle mine Tanker vil slutte sig til dig, dig alene.“

Hun følte et betryggende Velvære ved at mærke det faste Tag af hans Arm omkring sig. Hun havde en lynsnar Opfattelse af, at det Tag var deres egentlige Bryllup. Med det faste Hold om hende bandt han dem sammen, gjorde sin Ret til hende gældende for alle Tider. — Hun saa op. Han sad med Hovedet bøjet lidt frem, hans Øjne lynede i gyldne Blink, straaledede og

var farlig smukke. Og om hans Mund laa det bløde, lidt drengeagtig forlegne Smil.

Saa kyssede han hendes Mund — saa lidt paa hende og kyssede hende igen. „Jeg tror paa dig, Agda. Som du er, viser du dig, saa bliver det ens egen Sag, om man kan komme til Rette med dig eller ej. Dig gaar man ikke fejl af — — — Hvor du er bleven rød Agda. Der er noget vist rørende ved at kysse Blodfarven frem paa din Mund, der ellers altid er saa lukket og farveløs. — — —

„Min lille Puritanerpige.“ Budde tog hendes Hænder og lagde begge Haandflader fast mod sine Kinder. „Jeg er ikke det mindste bange for, at du skal skuffe mig i nogensomhelst Retning. Men jeg er lidt betænkelig paa dine Vegne. Jeg er slet ikke rar.“ Han gjorde et Forsøg paa at se virkelig bekymret ud.

Agda rystede lidt med Hovedet og smilte. „Det er jeg heller ikke,“ sagde hun. „Vi bliver begge to nødte til at holde vore daarlige Tilbøjeligheder i Ave — eller skændes, til vi er trætte.“

Hun saa ind i hans Øjne, og Smilet og Blikket fortalte alt det kærlige, som hun aldrig havde været vant til at komme frem med. — Hun listede Hænderne bag hans Nakke, tvang lempelig hans Hoved nedad; saa lagde hun sit Ansigt ned i

det bløde, tykke Haar, der gav efter som Fløjls og nussede blødt mod hendes Kind. Dybere bøjede hun hans Hoved og kyssede hans Nakke — saa slap hun ham. „Det har jeg drømt saa tit om at gøre,“ sagde hun rød og forlegen.

Budde kyssede hendes Tinding og hendes Haar, smilte, saa paa hende, og kyssede hendes Mund — voldsomt og hurtigt, med noget over sig, der mindede om en stor, kaad Dreng.

„Det er jo netop saadan, jeg har drømt, at den, jeg holdt af, skulde være imod mig.“

XI.

Johanne Marie laa paa Sofaen i den blaa Stue, hun havde Hovedpine. — Hvor det ogsaa var dumt at være saa sent ude om Natten, hun vidste jo godt, at hun altid fik Hovedpine og Kvalme Dagen efter. Og det var dumt, at hun ikke bad Dybvad rulle Gardinerne ned, før han gik, nu laa hun saa godt.

Hvor var her fredeligt, her i den blaa Stue. Aa, den første Dag hun kom ind i Lejligheden, da havde hun set sig om og ligesom spredt sig ud, og inde i hende havde det hvisket: „Se saa, nu befolker jeg alle disse Stuer med Dele af mig selv.“

Og hendes Fredelighedstrang havde frem-

elsket en stilfærdig Harmoni, der ligesom "rullede ud fra alle Kroge, laa i selve Luften og gjorde sig gældende over alle, som færdedes herinde. Et eneste haardt Ord skurrede her og klang dobbelt brutalt, fordi det var paa Trods af hele Stemningen; en skarp Tone ligesom flaaede noget i Stykker. — Men det kom ogsaa kun fra fremmede og sjeldent, for hun indbød saa lidt som muligt nogen til sit Hjem. Gav hun og Dybvad en Middag, blev det altid holdt ude paa en Restauration; hun bad indsmigrende om ikke at faa al den Støj ind i sit eget kære Hjem; Udstraaingen fra alle de ufredelige, forjagede Mennesker vilde jo ikke fortage sig i mange Dage. Og Dybvad selv syntes godt om, at Hjemmet ene var for hende og for ham.

Hun elskede at være hjemme. Saasnart Dybvad var gaaet, gav hun fuldstændig efter for sin Ladhed, hun lod sig synke om i en Sofa og blev liggende længe, længe.

Det var en Lise at ligge saa stille og nyde hver Time, der langsomt gled ud, nyde selve sin egen Træthed, der var saa behagelig, fordi hver Muskel, hvert Stykke af hendes Legeme, fik godt af Velværet ved Hvilen.

Hun kunde ikke falde i Søvn. Øjnene var saa vaagne under de lukkede Laag. Hun mærkede dem løbe om, jage nervøst op og ned, stirre

— de kunde ligesom ikke falde til Hvile. Og Smerten i hendes Hoved tog til, det kravlede og bevægede sig under Huden, som om lutter smaa Orme bugtede sig frem gennem Aarerne. Hun tog sig med Haanden om Panden og syntes, den var bleven saa indfalden under Tindingerne, og Blodet slog under hendes Fingre, Pulsslag paa Pulsslag som et Urs Dikken.

Saa døsede hun hen — ligesom sank — —
 — — — — —
 — — — Dybt trak hun Vejret og rystede sig lidt, strakte Lemmerne — men Gud i Himlen, hvor var de ømme. Og hun laa paa Gulvet! — Det var da løjerligt. — Hun havde haft en fjern Fornemmelse af, at hun sank — stødvis — i smaa Ryk, da hun hørte Stuepigen rasle med Sølvtøjet inde i Spisestuen. Hun vilde rejse sig op, men mærkede, at hun ikke kunde, ikke saa meget som vippe med Øjenlaagene. Men hun følte det snurre hen over Brystet, og Hjertet slog tunge, haarde Slag. Hun anstrengte sig til det yderste for at sprænge den lammede Tilstand, men kunde ikke.

Igen gjorde hun et Forsøg paa at komme op, men derved spaltedes hendes Jeg i to Dele. Den ene blev tilbage paa Sofaen og laa der og iagttog den anden, der vilde skille sig fra den og to Gange forsøgte at rejse sig og kaste Tæppet op paa Bordet. Men det lykkedes ikke.

Saa hørte hun Pigen derinde igen, gjorde en Kraftanstrengelse og kom op. — Det vil sige, den ene Halvdel. Men den havde ingen Stivelse i Benene, den sank i Knæene som en ældgammel Mand og ravede hen mod Døren, to-tre Trin — saa sig tilbage og opdagede, at den ingen Vegne var kommen. — Den hvilende Halvdel laa bestandig ubevægelig paa Sofaen, den gjorde sine Betragtninger over sin Dobbeltgængers ynkelige Bestræbelser for at fjerne sig, fulgte de kraftløse Bevægelser, ræsonnerede over det til Døden trætte og opgivne Blik, hvormed den saa sig tilbage — og vidste dog hele Tiden godt, at det hele maatte være en taaget Drøm.

Saa maatte hun vel være falden dybere i Søvn og var nu vaagnet ganske naturligt. Det snurrede endnu inde i Brystet som i en Telefonstang i Storm, og hun saa den hele Drøm saa tydeligt for sig, baade de iagttagende Øjne hos den ene Del paa Sofaen og den andens svage Forsøg paa at fjerne sig.

Havde hun muligvis været lige ved at dø? — Hvis det var lykkedes den vandrende Halvdel at fjerne sig helt, vilde det saa haft til Følge, at hendes Tilværelse paa Jorden var endt for denne Gang. — Et Menneskes Død var jo simpelthen en Kropkassation, den Overbevisning havde hun længe haft. Naar det indre Liv, den ikke døde-

lige Sjæl havde samlet Kræfter nok, saa kasserede den sin Gangstol, det var saare naturligt. Hun var altsaa bare ikke færdig endnu — desværre. — Det havde været saa velsignet nemt at liste af saadan, uden at hun selv eller andre anede det.

Det havde alligevel været en sær uhyggelig Drøm. Men saadan havde hun saa tit haft de særeste Drømme. En Gang havde hun drømt, at hun var levende begravet. Det havde været frygteligt. Da hun vaagnede, huskede hun, at hun i lang Tid havde famlet med Hænderne oppe paa Væggen og troet det var Kistens Sider. Hun havde svedt, saa Haaret hang i tunge, vaade Tjavser ned over Panden. Da hun dødtræt lagde sig ned havde hun følt en saa ubeskrivelig Befrielse ved at vide, at hun havde hele den vide Verden og ikke en smal Kiste at røre sig i. — —

Dybvad havde været hjemme til Middag og var gaaet igen. Johanne Marie gik igen ind i den blaa Stue — hun var saa mærkelig sløv, saa træt og stiv i alle Lemmer.

Naar hun kom herind i denne Stue, var det som om hun blev modtaget af nogen, der holdt af hende og straks forstod hende. Ingen Steder var hun som her helt sig selv, her faldt det hende ikke ind, at hun havde Klæder og Legeme, her bare tænkte hun, og Tankerne blev hængende

i Luften fra den ene Gang til den anden og tog imod hende, naar hun kom igen.

Hvis hun nu var død i Formiddags? — Gid det havde været saa vel. Ikke fordi hun egentlig var ulykkelig, men der var ingenting hun brød sig om mere — tænke kunde hun jo lige-saa godt, naar hun var død.

Og hun var saa ene. Det kunde somme-tider slaa knugende ned over hende, hvor fuldstændig isoleret hun var. Hun saa frem efter — langt, langt — som ind i en endeløs Tunnel, og der var ikke en eneste, hun kunde slutte sig til, ikke en eneste, der kunde forstaa hende. — — —

For hun var ikke i Slægt med nogen. Hun følte sig ikke som hørende andre levende Menne-sker til.

Dengang med Jørgen, da syntes hun, at hun hørte Livet til.

Hvorfor døde saa mange, der havde en uerstattelig Plads i Livet, og hvorfor levede hun, der ikke var til mere Nytte end det lille Salon-skab henne i Hjørnet?

Hvorfor kom Agda ikke; det kunde maaske hjælpe hende lidt. Hun havde skrevet hjem derom og faaet Brev fra Moderen, at nu kom Agda snart. Men privat havde Agda skrevet, at hun kunde faa den gamle Frøken Dybvad, Ær-barhedseksemplaret, over til sig i Stedet for. Hun

havde nemlig funden paa at gaa med, naar Agda gik Tur, men hun skulde ellers nok blive vænnet af med det; Agda præsenterede hende som sin Goldamme for alle dem, de mødte. — —

Johanne Marie skulde lige til at lægge sig paa den blaa Sofa igen, da hun opdagede nogle Pletter paa det lyse Betræk. De havde ikke været der, da hun lagde sig der i Formiddags. — Hun stod grundende og saa paa dem, de lignede storknet Fraad fra en forkørt Hests Mule. — — Og pludselig sank hun modløs sammen. — Naa saadan. Derfor var hun altsaa saa sløv og træt. — — —

Ud paa Eftermiddagen hentede Lilli Johanne Marie til et Gilde hos Hammers i Anledning af den lille to-aarige Gudrudas Fødselsdag.

„Hvem kommer egentlig?“ spurgte Johanne Marie, da de gik igennem Kongens Have.

„De sædvanlige. Din Ildtilbeder Testrup Lund ikke at forglemme. — Men Oluf kommer nok ikke, han er fornærmet.“ — Lilli lo sarkastisk. „Jeg ved ikke, hvad han fejler. Jeg maa ikke det ene og ikke det andet, jeg maa ikke gaa i Teatret med Grosserer Petersen, som jeg dog kender saa godt; og mine Udtalelser er for frie og støder hans Finfølelse — har du hørt saa galt. Jeg skal give ham Finfølelse.“

„Det synes jeg ikke, du behøver at finde dig i,“ sagde Johanne Marie.

„Nej, sandelig om jeg heller gør, det kan du være vis paa.“ — — —

Lille Gudrudas Skaal blev udbragt.

Hun sad paa sin Faders Skød og pludrede, himmelglad af den stærke Vin. Hammer strøg ømt over hendes bløde Haar og sagde tankefuldt: „Ja ja, naar den Tid kommer, da lille Gudruda skal til at gaa bag om Lovene — eller imod dem.“ — — —

Johanne Marie saa hen paa ham, han saa ud, som om han havde sagt en Aandrigheid.

„Det er lidt tidligt, du disponerer over din Datters Moral,“ ironiserede Testrup Lund, der sad ved Siden af Johanne Marie. Hun havde hele Tiden haft Følelsen af, at han — Testrup Lund — i Aften *vilde* benytte Lejligheden til at tale med hende, *vilde* hensynløst ignorere alle andre for at faa sagt hende, hvad han flere Gange forgæves havde søgt at faa hende fortalt.

Han bøjede sig henover hende, saa han paa en Maade skilte hende fra Selskabet.

„De har ikke Deres Samvittighed ren overfor mig, Johanne, bild ikke Dem selv det ind,“ hviskede han. „Der er en vis Aften — De husker den nok — der i mine Tanker er bleven Indbegrebet af Hygge: en stille Stue, en nedskruet Lampe, en fin, ung Pige med klare, kloge Øjne, skiftende i Udtrykket efter som hun talte. —

Jeg havde allerede kendt Dem noget før den Aften, men det var mig ikke muligt at komme Deres egentlige Væsen nær, De dækkede det godt med Deres vittige, viltre Humør. Den Skal vilde jeg have af og se Dem som De var. Og det naaede jeg den Aften, da vi var bleven glemt i Olufs Værelse.“

„Glemt! Ja, hvis andre ikke havde haft et Par villige Fingre med i Forglemmelsen.“ Johanne Marie sagde det højt og leende, for at de andre ikke skulde tro, at Samtalen var saa privat.

Testrup Lund brød sig ikke om hendes Afbrydelse. „Jeg fik den Aften Indblik i et Menneske, der havde gemt og samlet paa alt, hvad det havde set, og ved sin Intelligens formaaede at koncentrere sine Erfaringer i korte, træffende Slutninger. De talte om Synder og Kampe, som jeg aldrig havde tænkt paa, udviklede Deres Tankerigdom uden at mærke, at De gav Dem hen i Stemningen og aabnede Deres ellers saa lukkede Indre for en anden. — Og jeg lyttede betaget. Det var jo ikke et Pigebarn, der skandalesyg sad og hviskede og tiskede om halvt uskyldige Oplevelser, det var et Menneske, der filosoferede naturligt over Livets Raaddenskab.

Husker De, jeg fortalte Dem en Episode af mit Liv? De sad med store, vaagne Øjne og tog Ord efter Ord fra min Mund. Og da jeg var

færdig, gav De Dem til at trevle op, nøje og klogt. — De tog hver Person for sig. Og da De havde gjort det, sad jeg undrende og saa Rollerne, som hver eneste Person havde spillet i Episoden; Karaktererne blev ikke hævede, det skal Gud vide, men deres Tanker, deres dybeste Bevæggrunde var bleven mig saa klare.“

Han sad lidt og saa paa hende. Saa sagde han pludselig: „Der maa have været mange, mange, der har elsket Dem, Johanne.“

Johanne Marie lo. „Mange, ja. Men de har hurtig indset, at jeg „var ikke den De havde anset mig for,“ og er gaaede fra mig hurtigst muligt.“

Saa sagde Testrup Lund igen. „Hele den Nat gik jeg oppe og spekulerede. Jeg var klar over, at jeg elskede Dem. Men De var ikke en Kvinde, som jeg hensynsløst vilde nyde ud, selv om jeg kunde; jeg vilde nænsomt bevare Dem, fordi De altid vilde kunne forstaa mig. De vilde blive min Kammerat ligesaa meget som min Hustru.

Jeg regnede Dem omtrent for min. Og det havde jeg Lov til, De gjorde jo ingen Modstand mod mine Kys. Jeg kan vel ikke ligefrem sige, De løj for mig, men helt sand var De heller ikke.

Saa traf jeg Dem ikke i mange Dage. Jeg hørte, at De var kommen i Huset hos Dybvads,

og jeg gik og spekulerede paa, hvordan jeg skulde nærme mig Dem. Jeg vidste, at det skulde ske med Forsigtighed; bare en fejl Betoning i min Stemme, saa var De skræmmet, og hverken Blikket i Deres Øjne eller Klangene i Deres Stemme vilde forraade, at nu gled De fra mig, sejlede væk paa Mistroens Baad, lige glad i Deres blaserede Ringeagt for alle Mennesker.

En Tid efter var det, at De blev forlovet med Dybvad. Aldrig har noget saaret mig saa meget. — Ikke for min egen Skyld mest, men at den fineste Kvinde, jeg har truffet, skulde blindt puttes ind i et goldt og kærlighedsløst Liv, det oprørte mig moralsk. Ellers vil jeg godt indrømme, at der skal det meste af en hel Del til at saare min moralske Sans.

Jeg gik og ventede paa, at der maatte ske noget mirakuløst. Men Tiden gik. De og den gamle Frøken rejste, Oluf og Konsulen rejste, alle talte om Brylluppet, der skulde være saa pragtfuldt og storstilet. Saa faldt jeg i Ro med, at De vel selv var meget tilfreds med Situationen.

Men De er ikke lykkelig, Johanne. — Det er De ikke.“

Johanne Marie saa stift ned i sit Glas. Hun havde mest Lyst til at sige: „Hvad kommer det Dem ved?“ Men hun havde ikke Mod, hun kuede hende ligesom Agda. Hun huskede godt

den Aften, da de oppe paa Olufs Værelse skulde vente paa de andre, og de andre — Oluf og Lilli — sad ude paa en Kafé og ventede paa dem. Lilli havde bagefter himmelhøjt leende tilstaaet, at hun havde arrangeret Misforstaaelsen. — Halvmørket, den lange Venten havde indbudt til Fortrolighed, der endte i Kys. Siden havde hun undgaaet ham, hun stod netop og skulde i Huset hos Dybvads.

Saa begyndte Testrup Lund igen — hidsigt.

„Jeg vil ikke anerkende Deres Ægteskab, Johanne. De hører ikke Dybvad til; den, der forstaar Dem bedst, har mest Ret til Dem.“

Johanne Marie saa hurtigt rundt om Bordet. Alle de andre var ivrig optaget af en Debat om ny og gammel Litteratur.

Saa vendte han sit Ansigt lige mod hendes — ganske tæt. Vipperne glippede pludselig ikke, han saa skarpt og fast paa hende og hviskede: „Det er dit Blik, som er saa smukt Johanne. Det minder om et gammelt Maleri — saa dunkelt og saa talende. Jeg har aldrig før set nogen med saa rigt et Blik som dit.“

Johanne Marie vendte sig fra ham og faldt lige ind i de andres Samtale. Hun vilde vise, at hun ikke havde været for optaget til at følge med Omverdenen.

Frøken Bøje saa paa hende med de rød-

randede Øjne. „Jeg troede, De var for højt oppe til at høre, hvad vi almindelige Mennesker talte om,“ sagde hun spidst.

„Ikke jaloux, Anna! — Friheden leve.“
Lilli lo guddommelig onskabsfuldt. — — —

Lilli og Johanne Marie fulgtes ad hjem. Lilli gik saa tankefuld. „Jeg kan ikke forstaa.“ sagde hun med ét, „at du ikke er for stolt til at gaa der og spille økonomisk, vende og dreje paa dine Følelser som en Gnier sine Smaapenge.“

„Undskyld,“ Johanne Marie lo. „Jeg er ikke med.“

„Enhver kan da se, hvordan du og Testrup Lund har det. — Ganske vist“ — Lilli begyndte ogsaa at le — „det er en af mine forhenværende, du hugger, men han er dig vel undt. — Og saa ærgrer det saa velsignet Anna Bøje. Testrup er en brilliant Fyr, og jeg er vis paa, at han forstaar dig. Og det tror jeg ikke, der er ret mange foruden mig, der gør.“

„Du glemmer, der er et lille aber dabei, eftersom jeg er gift.“

Lilli trak umaadelig ironisk Læberne sammen. „Du plejer ikke at være saa ordinær i din Livsopfattelse,“ sagde hun kort.

Oluf var kommen op til Johanne Marie. Han rev to Knager ned ude i Entreen, inden han fik sin Foraarsfrakke anbragt.

Johanne Marie stak i at le. „Men hvordan er det du har det, Oluf? Du ser ud, som om du havde Tandpine eller Podagra.

Han kom ind og sad og slog om sig med blasfemiske Udgydelser om Vennerne og Regnvejret og alle Ting.

Er det Bogen, lille du, „Olufs Højsang“ der er noget i Vejen med, hvad?“ spurgte Johanne Marie deltagende.

„Jeg mangler Inspiration,“ for det ud af ham.

„Saa-aa — Jeg troede, Lilli inspirerede dig over alle Begreber.“

„Lilli!“ Han saa bistert paa hende.

„Æd mig ikke, Herre Gud, jeg kan da ikke gøre for, at I for Tiden er Uvenner.“ Johanne Marie kunde ikke dy sig, hun lo igen.

„Vi er aldeles ikke Uvenner,“ sagde Oluf med kort, resolut Kulde. Men Lilli er ikke den, jeg antog hende for. — Hun er ikke Kvinde! Hun er for vidende, for sikker. Hun mangler aldeles det milde, lidt enfoldige, som giver Kvinden sin Charme. Noget vist drømmende — sløret.“

Han sad igen en Tid og muggede.

„Jeg har faaet Brev fra Moder,“ sagde han saa. „Agda kommer herover.“

„Næ-æ!“ Johanne Marie greb Brevet og for det hurtigt igennem. Agda vilde komme Tirsdag. Det havde holdt haardt at faa hende til det;

Faderen havde maattet fortælle hende, at Johanne Marie led i høj Grad af Hjemve og trængte til et Menneske hjemmefra; saa endelig var hun gaaet ind paa at rejse. Det kunde heller ikke blive ved at gaa, som det gik, hun og Budde fulgtes ad hver eneste Dag — alene. Sagde nogen noget til hende, var hun lige ved at bide Hovedet af vedkommende. — Den gamle Frøken vilde ikke mere gaa med, for Agda fandt paa al Verdens Halløj med hende. Hun bildte hende ind, at Køerne saa onskabsfuldt paa hende, eller at Hestebremserne var giftige Insekter, der fortrinsvis holdt til i Omegnen af Haraldsholms Skove; og det gamle Skind kom hjem mere død end levende. Agda havde da drevet det saa vidt, at hun — den gamle Frøken — ikke vovede sig udenfor en Dør. I Regn frygtede hun de forfærdelig livsfarlige Dunster, der steg op fra den sure Skovbund, og i Solskin saa hun bisende Kreaturer alle Vegne. — — —

Da Oluf var gaaet, gik Johanne Marie ind paa det Værelse, der skulde være Agdas. Hun saa sig om. Nye Gardiner skulde her — og en lyserød Sengehimmel vilde hun hænge op; hun skulde se at finde en rigtig lækker, lyserød Farve. — Og sit eget store Skrin med dobbelt Laas vilde hun sætte herind, saa havde Agda et sikkert

Gemme til sine Breve. — Hvor det skulde blive dejligt at have Agda hos sig en Tid.

XII.

Agda skulde komme om Aftenen. Hele Dagen havde Johanne Marie gaaet nervøst omkring; hun vidste, at Agda rejste alene, og hun huskede sin egen Beklemthed første Gang, hun drog ud paa egen Haand. Hun fulgte Agda paa hele Turen, forklarede, talte, viste hende til Rette ved Stationerne. — — —

Hun stod paa Perronen omtrent en Time, før Toget skulde komme.

Endelig kom det da. Og Agda — frisk og sorgløs.

De kørte hjem i øsende Regn. Agda sad og morede sig over de idelige Sammenstød i den vuggende Hær af Paraplyer og de herreløse Hætte, der for ind mellem Benene paa opskørte Damer.

Johanne Marie sad lige overfor hende og krøb sammen i sin Aftenkaabe. Agda syntes, hun havde forandret sig. Hendes Stemme var bleven blødere, men hun talte ikke nær saa distinkt, som tidligere, det lød som om hun hurtig blev træt. Ogsaa hendes Ansigt var anderledes, hun var blegere og meget mørk under Øjnene. —

Johanne Marie fulgte Agda ind paa hendes Værelse og blev siddende derinde, mens Agda gjorde Toilette efter Rejsen. Hun saa' saa glad ud over at kunne gøre det hyggeligt og rart for sin Gæst, sludrede og hjalp Agda hist og her.

„Og Lilli, kommer du noget sammen med hende?“ spurgte Agda og tørte sine smaa smukke Hænder meget omhyggeligt.

„Ja, vel gør jeg det. — Naar du nu har hvilet dig og vi i et Par Dage har været os selv, saa skal du præsenteres for en hel Del. — Jeg er blot ikke vis paa, at nogen af dem vil falde i din Smag.“

Agda lo lidt selvforføjet. „Nej, det er ikke saa lige en Sag det. — Navnlig hvis de er af Lillis Kaliber.“

„Sig mig Agda, du er da forlovet med Budde — hvad?“

Agda virrede ubestemmeligt med Hovedet, smilte. Der var Masser af smaa, lykkelige Skælme i Blikket, der fra Siden fløj hen til Johanne Marie. „Nej vist ej — vel er jeg det — desværre — maaske — maaske ikke.“

„Snak Agda, du kan da nok fortælle mig det.“

„Skal tænke over det.“ Hun stod og saa ud som om hun var rystende fuld af Fryd.

Agda var ved at undersøge sin Brevbeholdning, som hun opbevarede i det dobbeltlaasede Skrin. En og tyve Breve fra ham. Saa havde hun lige været her i en og tyve Dage.

Men det saa stærkt ud til, at der var fingeret ved dem, siden hun lagde det sidste ned.

Ind fløj hun til Johanne Marie, der laa paa Sofaen i den blaa Stue.

„Du har en Ekstranøgle til det store Skrin, Mis. Bekend.“

„Nej du, det har jeg ikke. Har du kastet din væk?“

Agda borede sit inkvisitoriske Blik ind i Johanne Maries Ansigt. „Du skulde af pur Uegenyttighed have givet mig Skrinet — uden at der var Bagtanker med i Spillet? — Sværg.“

Johanne Marie lagde sig leende paa Ryggen i Sofaen, spilede alle ti Fingre op i Luften:

„Ved Allah, Buddha, Djævelen og alle andre bedagede Guder jeg har ingen — hverken Bagtanker eller Nøgle.“

„Jeg vil tro dig. Du har jo alletider været et tossegodt Skind.“ Agda gik hen til Vinduet og fandt et Silkebaand i Johanne Maries Sybord, det hængte hun Nøglen i og bandt det om Halsen. Saa gik hun tilbage til sit Værelse og begyndte at skrive til Budde.

„Du skrækkelig forkælede Dreng.

Naa, saa mine Breve er ikke lange nok. Otte Sider! Du ved nok, at vi skal vænne os til Sparsommelighed, vi to. Jeg vil begynde at knappe dig af med to Sider — Blæk koster ogsaa Penge. Og hvor du saa vil blive begejstret, naar jeg engang imellem flotter mig med et firesidet Brev. — Find saa selv Moralen, du fordringsfulde.

Nu ligger Johanne Marie igen inde paa Sofaen. Jeg synes, hun bliver saa værdiløs ved det. Men det er ikke noget, jeg vil blande mig i, der er ingen Fortrolighed mellem os mere.

Jeg har delt Menneskeheden i to Dele: dig — og Resten. Til den Del af Resten, som jeg hyppigst ser, hører Oluf, som jeg aldrig har kunnet lide. Det er saa rart gensidigt, saa jeg behøver ikke at være samvittighedsnaget af den Grund.

Lilli kommer her ogsaa en Del. Forresten er hendes Forlovelse med Oluf snart en Saga blot. En Del af Dybvads Slægt kommer her — ikke en Mand imellem, der tilnærmelsesvis kan staa ved Siden af dig. — Og Kvindfolk regner jeg aldrig med.

Min Svoger kommer jeg derimod bedre ud af det med end tidligere. Min Holdning overfor den maskuline Omgangskreds konvenerer ham, siger Johanne M“

I det samme kom Johanne Marie ind med Overtøj paa.

„Skal du ud?“ Agda vendte Brevet om.

Johanne Marie smilte. „Jeg skal saamæn ikke kigge. — Hvis Dybvad kommer, vil du saa ikke sige, at jeg bare er gaaet ned for at købe et Par Handsker. Jeg kommer tilbage til The — maaske før.“ — — — — —

Thebordet havde staaet dækket over en Time, og Johanne Marie kom ikke. Endelig bekvemmede Agda sig til at skænke Theen, og hun og Dybvad sad og gjorde omtrent mislykkede Forsøg paa at underholde hinanden. — Det var forbavsende, hvor dødt der blev, naar Johanne Marie var borte fra Steder, hvor hun plejede at være.

Saa endelig kom hun.

Dybvad slog Døren op til Entreen, han gjorde Forsøg paa at tale med Strengthed og se mandig misbilligende ud. „Men hvor har du dog været saa længe, Johanne Marie?“

Hun trak Tøjet af ude i Entreen, hang det op, satte sin Parasol fast og talte imens. „Jeg traf Lilli og var med hende hjemme. — De er bleven Uvenner, hun og Moderen. Jeg maatte jo som sædvanlig spille Forsonlighedens Engel.“ — Hun var færdig og kom ind, lidt lad og lidt varm, men med sit venlige, naturlige Smil. Dybvads strikse „Johanne Marie,“ som han ellers

sjældnen brugte, havde hun overhørt, hun kyssede ham og satte sig til Bordet.

„Drikker I først The nu? Jeg tænkte nok, I vilde vente paa mig, jeg var ogsaa ked af det, men Lilli vilde absolut, jeg skulde drikke The der. Jeg tror, jeg vil have en Kiks.“

„Jamen jeg saa jo Lilli paa Købmagergade, da jeg var nede med mit Brev,“ busede Agda ud og fortrød øjeblikkelig sine Ord, uden at vide hvorfor.

Johanne Marie bøjede sig forover og skar Ost. Hun lagde rolig Osten fra sig, tog en Bid Kiks og sagde: „Ja, jeg bad hende gaa lidt, de snakkede begge to i Munden paa hinanden. — Skrækkelig hysterisk Menneske — Moderen.“ Hun børstede enkelte lyse Krummer bort, som var falden ned i hendes Skød, saa skænkede hun sig The og tog flere Kiks.

„Traktementet hos Enkefru Rosen har nok ikke været videre lukullisk, Johanne Mis,“ spøjte Dybvad. „Du er jo saa sulten som en brølende Løve.“

Han fortrød allerede sin Strengthed før og gjorde sig behagelig.

Johanne Marie saa grundende ned i Lampen. „Ubehageligt Hjem — Rosens,“ sagde hun. „Kævl og Gnirren og pekuniære Sorger. — — Mennesker deler sig i to Arter under den Slags For-

hold. Nogle bliver mere og mere saarbare — ligesom hudafskræbende; andre bliver haardhudede, saa de hverken fornemmer ondt eller godt.“

— — —

Ud paa Aftenen sad Agda paa sin Sengekant og korsede de smaa, nøgne Fødder over hinanden, stirrede ned og grundede. — Hvor havde Johanne Marie vel været? — Ikke hos Rosens. Hvis Lilli der nede paa Gaden ikke udtrykkelig havde spurgt efter Johanne Marie, saa vilde det aldrig faldet Agda ind, at hun løj, da hun fortalte dette om Rosens. — Men hun var saa sikker og overlegen i sin fuldendte Selvbeherskelse, saa øvet i at finde paa Udflugter, at Agda ikke kunde sætte hende fast, selv om hun vilde.

Kunde det tænkes, at Johanne Marie havde en Kæreste?

Aa nej, hvorfor skulde hun det, hun havde det jo godt. Og hun var vist altfor mennesketræt til overhovedet at kunne forelske sig.

Agda lagde sig; hun laa lidt med store, aabne Øjne og drømte; saa lo hun sagte og strakte de foldede Hænder op mod den lyserøde Sengehimmel. „Min Sten, du som er Himlen selv, giv mig snart mit daglige Brød; forlad mig mine Unoder, som jeg og forlader dig alle dine smaa Ballader; led mig ikke i Fristelse, men

ske din Vilje“ — hun gemte Ansigtet ned i sin Hovedpude og kvalte et Smil, saa frem igen og stirrede med skælmske Øjne ud i Stuen. — „*snart*, thi dit er alt, hvad som ogsaa er mit.“

Dybvads var flyttede ud paa en Villa paa Strandvejen. Der hørte en stor og nyanlagt Have til med halvt udvoksede Sirbuske og dejlige Rosenanlæg.

I en af de brede Gange øvede Dybvad sig i at køre paa Cycle. Johanne Marie og Lilli skiftedes til at hjælpe ham.

Inde paa Verandaen sad Agda og skrev. — Hun saa ud i Haven, hvor Johanne Marie og Lilli nu gik sammen under Lillis Parasol og skar Roser af. Johanne Maries Parasol blev brugt til at samle Roserne i.

Nu havde hun gaaet og passet paa Johanne Marie i lang Tid, men ikke mærket det mindste Symptom paa en Kæreste, saa det maatte have været Hemmelighedskræmmeri af en anden Sort, hun den Aften havde haft for. — Ja, det eneste skulde da været i Torsdags. Johanne Marie var da i al Stilhed taget til Byen, lige efter at Dybvad var kørt der ind. Øjeblikkelig var hun — Agda — taget bagefter og havde støvet Byen igennem, hørt sig for hos alle Bekendte, der ikke var paa Landet, men ikke set Skygge af sin

Søster. Da hun kom hjem, sad Johanne Marie med en Del Gæster ude paa Verandaen; hun havde været hos en gammel Slægtning af Dybvad, som Agda ikke kendte, sagde hun. — —

Johanne Marie kom springende op ad Trappen med en høj rød Rosenknop.

„En Rose til dit Haar, du Rosenblomme selv!“ raabte hun. „Vi faar jo fremmede i Aften.“ Hun fæstede den med en Naal, hun tog af sit eget Haar. „Se saa, nu bedaarer du da helt Testrup Lund.“ Hun løb ned af Trappen, vendte Hovedet om og rakte Tungespidsen frem.

„Testrup Lund.“ Agda vrængede efter. Ham havde de allesammen svært travlt med at drille hende med. Hun betakkede sig, hun var heldigvis bedre vant.

Gæsterne begyndte at komme, og Agda gik ind paa sit Værelse med sin Skrivemappe. Først da det ikke kunde gaa an at vente længere, gik hun tilbage og satte sig tavs hen i Krogen bag Klaveret.

Testrup Lund kom hen til hende. Han saa smilende og megetsigende paa hendes Haar.

„Naar De skal giftes en Dag, saa skal De tage røde Roser i Haaret i Stedet for Myrter.“

„Jeg tænker, jeg kan blive gift uden noget Dingeldangel i Haaret,“ svarede hun kort og gik fra ham hen til Vinduet.

Men lidt efter var han ogsaa der.

„De maa skam ikke saadan skulke af Vejen, Frøken Sparre. Fra Deres Søster ved jeg, at De er en klog, ung Pige; men andre, som ikke kender Dem, faar nemt det Indtryk, at De er — en lille Gaas.“

Blodet for hende til Kinderne, hun skød Underlæben op og saa impertinent ud: „De bilder Dem vel endelig ikke ind, at Deres Indtryk interesserer mig det mindste,“ sagde hun hvip.

Han lo fornøjet.

„Jamen Frøken, man *kan* godt leve med selv og endda faa Tid til at gøre sine Betragtninger. Se nu Deres Søster. De kan være vis paa, hun lever med i alle Ting, og intet — ikke den mindste Ubetydelighed — af hvad, der foregaar omkring hende, undgaar hendes Iagttagelse for senere at blive gennemtænkt, forstaaet og vurderet.“

„Og tror De saa, hun har nogen Glæde af det?“

„Ja“ — Testrup Lund saa dybt i hendes Øjne, som om han overvejede, om hun var Svaret værd eller ej. — „For jeg tror, det er hendes eneste, virkelige Interesse. Men — jeg tror ogsaa, hun ligger fuldstændig under for denne til Sygelighed udartede Forskermani, denne Monoideisme, der behersker hele hendes Aandsliv.“

Agda faldt i Tanker, men et Øjeblik efter spurgte han henkastet, om hvor hendes Søster havde været forleden Dag.

„Hvornaar?“

„I Torsdags.“

„Hvorfor det?“

„Jo, for jeg syntes, jeg saa hende paa Nørrebrogade.“ — Han saa sig omkring i Stuen, som fulgte hans Tanker kun halvvejs med det, han talte om. „Men det kan jo ogsaa have været en anden.“

Men i samme Nu slog det ned i Agda, at Johanne Marie havde været hos ham. Og hvorfor han søgte hende i Aften var alene for at føle sig for, om hun havde Mistanke. — — —

Først ud paa Natten brød Gæsterne op. Agda blev staaende inde i Spisestuen, ude fra Haven hørte hun Støj og Latter af Gæsterne der gik. Johanne Marie og Dybvad vilde følge dem ned til Vejen.

Skulde hun sige det til Johanne Marie i Aften? — Helst sige det, helst sige det. Hun syntes ikke, hun kunde leve her i Huset, tale hver Dag med Johanne Marie, uden at sige det. Det laa og skreg inde i hende; Johanne Marie maatte ikke gøre det. —

„Det er alligevel køligt.“ Dybvad kom ind og gned Hænderne mod hinanden. „Det skal

være rart at komme i Seng nu. Hvor det er bleven sent.“

Johanne Marie saa hen til Agda og smilte lidt. „Drømmer du nu igen Agda? — Vi maa se at faa ham her over, hvis han faar nogen Efteraarsferie.“ Hendes Smil var saa mildt, Blikket saa inderlig forstaaelsesfuldt, halvt som fjern Længsel. — Saa gik hun med Dybvad ind.

Agda vaagnede midt om Natten ved at en Dør blev hugget i og hurtige Fodtrin lød over Gruset ude i Haven. Hun laa og lyttede efter Grenenes Raslen der ude, den dæmpede Susen i Træerne, der mindede om, naar Fjorden hjemme var i Oprør. — Lige paa en Gang fór hun op i Sengen og spilede Øjnene op i Lytten. En, to, tre var hun oppe paa Gulvet, fandt en Morgenkjole og fik den kastet om sig, saa løb hun ind i Spisestuen og lyttede igen. — Det havde skreget, jamret inde fra Sovekamret. Nu var der saa stille, skulde hun gaa ind, eller skulde hun liste bort igen? Hun frøs — rystede. — Uhret begyndte at snurre. Saa faldt der tre Slag.

Hun hørte Dybvads Stemme og løb hen og bankede paa. Dybvad lukkede op og saa forfjamsket paa hende. „Johanne er syg,“ sagde han.

Agda listede hen til Sengen. Johanne Marie laa med lukkede Øjne, hvid som Døden. Et Par Gange fór der Gysning igennem hende. Agda

lagde Haanden paa hendes Pande og blev staaende. Først havde hun troet, det var Krampe, men det var det ikke, det var nemt at se.

Lidt efter kom Lægen, og hun gik ud. I Spisestuen traf hun Pigen, der var kommen tilbage sammen med ham.

„Hvad fejler hun?“ spurgte Agda hviskende.

„Det er vist“ — Gusta rystede endnu af Sindsbevægelse — „det er vist et Barn, Fruen skal have.“

„Det er da umuligt, det maatte hun da vidst i Forvejen.“ Men lidt efter spurgte hun: „Har De tænkt — syntes De, der var noget at se, Gusta?“

„Næ-æ. Fruen anede det vist slet ikke. Det har nok ikke været saa længe.“

En lang, lang Klage kom der inde fra. Agda syntes, det krøb ned ad hendes Ryg.

Aa — aa — aa — aa!

„Uha, det er grimt,“ hviskede hun.

Henad Morgen blev det værre. Agda frøs — frøs. Hun kom til at føle sig saa underlig tynd, og hvert langtrukket klagende aa — aa — aa! der inde fra gjorde hende endnu tyndere. Hun følte sig som slet ingenting i Stuen, kun oppe i Haarbunden blev hun ved at mærke en krybende, kold Kildren.

Hun sad endnu i Spisestuen, da Lægen kom

ud fra Sovekamret. Han havde en lille Pakke i Haanden. Dybvad ringede paa Gusta, der fik Besked om at tage ud paa den nærmeste Kirkegaard, saasnart det blev Dag og grave Pakken ned. Det skulde være gjort, inden Fruen vaagnede.

Agda listede sig ind til Johanne Marie. Hun laa stille med slappe Træk og lukkede Øjne.

Højt op paa Formiddagen laa der Stilhed over hele Huset, Gardinerne blev ikke trukne op, Dybvad sad ved Johanne Maries Seng og saa stadig meget modfalden og betuttet ud.

Agda gik igennem Køkkenet; inde under Vadskebordet stod en Ballie med blodblandet Vand, hvori der vistnok laa Lagner. Uha, det maatte alligevel være grimt. Men Johanne Marie var da ogsaa et lille Fæ, at hun ikke selv tænkte paa saadant noget. Lægen havde jo ment, det var fordi hun havde løbet altfor meget om Aftenen, at hun havde født for tidligt. — — — —

Der var gaaet over fjorten Dage. Johanne Marie laa sløvt hen uden at bryde sig om noget.

Lægen kom hver Dag. Han saa tankefuld ud, naar han gav Ordre til, at Fruen maatte begynde at staa lidt op, og hendes Omgivelser maatte se at puste Liv i hende. Hun tabte jo Kræfter i Stedet for at komme over det.

Agda blev siddende inde hos hende hele

Dagen og forsøgte at passiare. Hun saa paa Johanne Maries flygtige, overbærende Smil, at hun forstod Meningen, og hun vidste ogsaa saa godt selv, at hun manglede enhver Gnist af Evne til at underholde, langt mindre opmuntre.

Det blev Aften. Dybvad kom hjem fra Byen og saa hemmelighedsfuld ud. Han havde en stor Pakke med, som han lagde paa Johanne Maries Seng. Han blinkede ned til hende, da han tog Laaget af en Papæske og langsomt tog op — en stor Dukke. En dejlig Dukke med krøllet Haar og røde buttede Kinder; men den lyse Silkekjole var for neden garneret med nye Pengesedler og Halsbaandet var blanke Guldtyvekroner, der løseligt var klæbede paa et Silkebaand. „Saa, skal du skynde dig at komme op, lille Mis, og købe dig alt, hvad du ønsker dig.“ Johanne Marie saa paa Dukken — længe. — Det bævede omkring Læberne. Saa vendte hun Hovedet om, lagde sin Kind paa Dybvads Haand, der laa paa Sengekanten, og Taarerne listede ud under de lukkede Øjenlaag.

„Men lille Mis da!“ Dybvad, som var saa letbevægelig, kom ogsaa til at græde. Han lagde sit Hoved ned mod hendes Bryst: „Lille Mis da, hvad skal vi gøre ved dig?“

Agda tog stille Dukken og lagde den ind i Spisestuen indtil videre.

Lilli kom cyclende op ad Havegangen og sprang af — flot — foran Verandaen, hvor Agda og Dybvad sad og spiste Frokost.

„'Da-a -- . . . 'dan har Mis det? Tænk, jeg har været paa Udflugt i Skaane og hører først nu om Balladen. Er hun ikke oppe endnu! Jeg maa ind til hende.“ Og Lilli stormede med Larm og Latter ind i Johanne Maries stille Sovekammer, overkyssede hende og satte sig til Rette halvt oppe i Sengen hos hende.

„Du skulde vide“ begyndte hun.

Agda forsvandt ind paa sit Værelse og sad ganske stille og trak Vejret friere og friere.

Et Par Timer efter kom hun der ind igen. Lilli sad i samme Stilling med Hænderne foldede over Knæene og Ansigtet vendt mod Johanne Marie. Utrættelig blev hun ved at fortælle.

Johanne Marie laa med Armene under Hovedet; hun lo af og til og havde det gamle, ligesom sugende Blik fæstet paa Lilli. Det Blik, der ansporede ved sin stærke Interesse, lurede og forstod.

„Og kan du tænke dig Johanne Marie, jeg var søsyg — paa det Pjat Bælt! Jeg ved ikke, hvad du føler. Jeg tror, jeg kastede op tyve Gange i Timen. Hvis vi havde sejlet længere, tror jeg, jeg havde kastet mig selv op altsammen — ovenud — værsgod, lige til Støvlehælene.“

Johanne Marie lo.

„De andre grinte jo. Anna Bøje var den eneste, der hjalp mig — ja ikke med at kaste op, forstaar du. Hun er forresten ikke saa fejl, naar man kommer mere sammen med hende,“

„Synes du?“

„Ja, du har jo aldrig kunnet lide hende. — Du har i Grunden saadan nogle sære Ideer sommétider, Johanne. Hvorfor kan du ikke lide hende? Testrup bryder sig ved Gud ikke om hende.“

Johanne Marie saa skarpt ind i Lillis Øjne, og Lilli lo paataget. „Ja du arbejder jo paa et Parti mellem ham og Agda,“ sagde hun.

„Jeg kan ikke lide hende“ — Johanne Marie talte saa forceret. — „Hun hører til dem, der instinktmæssig og i Skjul staar i Fjendtlighedsforhold til alle, ligemeget hvem, Mænd, Børn, Slægt og Tyende. Det er en Klasse af Mennesker for sig, ligesom der ogsaa er dem, der altid og straks stiller sig i Venlighedsforhold til alle. Den sidste hører jeg til -- desværre.“

Nu Frøken Bøje. Hun pønser ikke paa ondt. Men hun pønser paa, hvordan hun skal undgaa at gøre nogen godt og dog beyare Skinnet som velmenende. Hun er uden Kundskaber, det kan hun paa en Maade ikke selv gøre for, hun kunde derfor godt være det bedste

Menneske af Verden. Men hun føler et stikende Had til dem, der ved lidt *mere* end hun, og en grænseløs Ringeagt for dem, der ved *mindre*. Det er det, der hos hende væves sammen til Fjendtlighed. Hun hader alle, uden at det egentlig er hende klart, at det er fordi hun selv er ubetydelig og lav.“

Johanne Marie var bleven ivrig. Hun bevægede nervøst Pegefingeren frem og tilbage ad en Ridse, hun havde lavet i Tæppet. Lilli saa ned efter Fingeren. „Er det i Stedet for din urolige Vandring op og ned ad Gulvet, naar du er oppe?“ spurgte hun.

Johanne Marie nikkede kun og fortsatte. „For at nævne et Eksempel: Hvis en kommer til at sige en Dumhed, sige en lille Fejl, saa vil Fjendtlighedsmennesket, Frøken Bøje, skringe op for at faa den bemærket; Venlighedsmennesket, jeg, vil faa travlt med at tale om noget andet for at faa vedkommende ud over Forlegenheden.

Det kommer hverken Vilje eller Beregning ved, det er Naturdrift. Man kan ikke selv gøre hverken fra eller til. Jeg *har* forsøgt.“

„Aa jo saamæn.“ Hvis Johanne Marie havde talt gammel ægyptisk, vilde Lilli have svaret i samme dybsindig forstaaelsesfulde Tone. — Lidt efter sagde hun livligt:

„Jeg fik da Ret, det store gule Rosentræ,

som du paastod var ødelagt, det gror da nok saa nydeligt igen — med Masser af gule Roser. Jeg saa det, da jeg kørte op gennem Haven.“

„Gør det?“

„Har du ikke set det?“

„Nej, jeg har jo ligget.“

„Og de har ikke sagt dig det! De ved da heller ikke, hvad der interesserer dig. Smid noget Tøj paa og gaa med ned i Haven. Du har saamæn ligget længe nok.“

I sin Ivrighed rev hun Tæppet af Johanne Marie; hun og Agda klædte hende paa, tog hende under hver Arm og trak hende med ned i Haven.

XIII.

Nede ved Havelaagen havde Agda staaet en halv Times Tid. Hun ventede paa Postbudet. Hun krammede Fingrene om Tremmerne, og hendes Pande var helt rød af at skures mod den øverste Træpind. — Der havde været noget i Vejen med Sten Budde i den senere Tid, hun havde en bestemt Følelse af, at han trængte til hende. Det var kommen gradvist frem i hans Breve. Først havde han skrevet, at han havde noget godt at fortælle hende, hvis hun snart kom hjem; hvis ikke skulde han finde paa noget forrykt frygteligt; ja, hvis det ikke var saa urid-

derligt, vilde han true med at „skeje ud“ igen. Her gik han omkring saa skikkelig som en hvidhaaret Landsbypræst og fik ikke engang et Kys for det. —

I de sidste Dage havde han været saa mismodig; det var kommen frem i hans Breve, uden at han direkte havde skrevet det, og nu længtes hun efter at se, hvad han skrev i Dag. Om han nu var kommen ind i en lysere Periode? — Hun kunde saa tydelig se ham gaa derhjemme med stift lukket Ansigt, stum og utilgængelig, saa den lille Postmester Krogh listede om og ikke vidste, hvor han turde være i sit eget Postkontor.

Hvornaar skulde dette Plageri faa Ende. Hun havde skrevet til Moderen, at hun vilde hjem, men havde faaet den Besked, at hun skulde vente til efter Nytaar. — Bildte Moderen sig da virkelig ind, at hun ikke vidste noget om Stens Afrejse fra „Raagereden“ til første Januar?

Uh, hvor hun var ked af at være her. — I Morgen skulde de flytte ind fra Landet, men det kunde være hende ligemeget, hvor de var. Hun gik midt i noget, hun ikke kunde rive i Stykker, ikke engang skælde ud over, fordi hun ikke kunde faa fat paa det. — Det vil sige, overfor sig selv var hun ikke i Tvivl om, at Johanne Marie og Testrup Lund spillede Kærester. — Forresten talte hun sjældent med Søsteren nu,

for naar de var ene i Villaen, laa Johanne Marie jo altid paa Sofaen, sov ikke, laa bare og gloede. — Infam Dovenskab! — For hun kunde vel ikke være frugtsommelig nu igen? Saasnart der kom fremmede, strammede hun sig op og var livlig som ellers.

Aa, som det ærgrede hende at se et tænkende, sundt Menneske ligge saadan og sløse Timer igennem.

Nu kom Postbudet langt der oppe. Agda opgav at tænke, indtil hun med en sær halvflov Fornemmelse holdt et lukket Brevkort i Haanden.

Kun et Brevkort! — Fra Sten! — Det var aldrig sket før. Hun syntes, hun havde faaet en Lussing. Febrilsk rev hun Kanterne af, hørte den knubrende Lyd det gav fra Hulrækkerne, der blev reven igennem, foldede det ud — der stod bare med store Bogstaver :

Agda!

Ikke et Ord mere. Men i det ene Ord koncentrede al hans Bebrejdelse, Mismod og Længsel sig, og nu vilde hun hjem. Punktum.

Han skulde ikke gaa der alene og være i daarligt Humør, mens hun, den eneste der kom ham ved, gik her og ærgrede sig og længtes, saa hun blev pirrelig og umedgørlig.

Hun gik op gennem Haven, Taarerne brændte hende i Øjnene. Hjem vilde hun, hjem til ham.

Hun kunde jo slet ikke forsvare det; hvis han én af Dagene opsøgte Mikkelsen, drak den halve Nat hen for at døve sit Mismod, og saa brændte alle Langgades halmbeklædte Pumper af, — havde hun da noget at skulle have sagt? Det vilde netop passe til hans Temperament at gøre det. — — — Det var ogsaa det, de altid stiklede til hjemme, det at han kunde finde paa at ville drikke. Selv om han en Tid holdt op, kunde det godt ske, at han faldt tilbage igen.

Sten havde engang selv talt derom. Han lagde ikke Skjul paa, at hans Fader havde været fordrukken, og Hjemmet i det hele taget meget ulykkeligt. Moderen og den eneste Søster var fanatisk hellige; gudelige Forbandelser fra Moderen og ugudelige fra Faderen og Skænden imellem dem indbyrdes var alle hans Minder fra Barndommen. Det, han selv længtes efter, var et Hjem, der i enhver Henseende var forskellig fra hans Barndomshjem.

Hendes egen private og uomstødelige Mening var den, at Budde behandlet rigtig vilde blive den mest eksemplariske Mand under Solen — — —

Johanne Marie sad i en af de store, mægtige Lænestole ved Vinduet, begge Arme laa i Vindueskarmen og Hagen hvilede paa dem. En Avis var falden ned paa Gulvet foran hende.

Da Agda kom ind, vendte hun langsomt Ho-

vedet om — Blikket kom som en Fugl langt borte fra.

„Jeg vil hjem nu, Johanne Marie.“

„Saa-aa. — Hvorfor?“

„Fordi jeg vil.“

Johanne Marie ventede lidt, saa sagde hun med sin milde Stemme: „Jeg saa, du fik Brev, det er naturligvis derfor. — Men det skulde du ikke, Agda. Jeg kan saa godt forstaa, at du længes og han ogsaa, men hvorfor ikke hellere rolig vente, til du har set, om han holder sig sober. — Han har jo før begyndt, men er faldet fra igen.“

„Mens Græsset gror, dør Horsemor.“ Agda talte demonstrerende impertinent.

„Du skulde alligevel ikke Agda, de vil ikke synes om det hjemme.“

„. . . Kerer jeg mig ikke om. — Jeg vil.“

Igen ventede Johanne Marie lidt, saa ligesom tog hun Mod til sig og sagde nogenlunde bestemt. „Jamen jeg kan ikke give dig Lov til at rejse, Agda, jeg har lovet Moder, at du ikke skulde komme hjem, uden at hun vidste det først. Men vi kan jo skrive hjem.“

Agda slog Nakken tilbage og „maalte“ Johanne Marie. „Har jeg et eneste Øjeblik *bedt* dig om Lov? — Lov! — Af dig! Jeg skal sige dig, jeg vil ikke gaa her længere og se paa dit

Maskepi med.“ — Det var som om noget inde i Agda tog Tilløb, men saa kom det med al ønskelig Tydelighed — „med Testrup Lund.

Og jeg vil ikke her være Skærmbræt, som jeg var det, da du bærede Sten med din Kærlighed.“

Johanne Marie havde rejst sig. Hun stod et Øjeblik og samlede sig.

Agda begyndte igen; nok mærkede hun Hidsigheden løbe af med sig, men det gjorde ikke noget, Johanne Marie havde godt fortjent det. „Du skal bare ikke begynde med at lyve, for jeg ved det godt, Du er bleven en fremmed for mig, forsaavidt kommer dine Handlinger ikke mig ved; men jeg fordømmer dem alligevel.“

Johanne Marie rynkede Bryn. Dybt alvorlig sagde hun. „Du kan slet ikke sætte dig ind i Bevæggrundene til det, jeg har gjort. Men glem ikke din egen suveræne Mening, som du er rask nok til at hævde, naar det drejer sig om dig selv. Du vil tage dig Ret til at tale og handle, som du finder for godt. — Vil du frakende mig den samme Ret?“

„Nej, men der er den store Forskel, at jeg tager Ret til at gøre, hvad jeg finder er rigtigt, og jeg gør det for alles Øjne. Du stjæler Ret til at gøre, hvad du selv finder ikke er rigtigt. Og det dømmer jeg.“

Johanne Marie var allerede usikker. Hendes Blik blev saa underlig skræmmet, saa hjælpeløst. „Du skulde være den sidste til at fordømme mig Agda,“ sagde hun tungt. „For din Skyld er jeg inde i det, som jeg er. Jeg har givet Afkald paa meget for din Skyld. Jeg vidste af Erfaring, hvor ondt det gør at glemme, naar ens hele Natur sætter sig op derimod. Jeg vilde ikke, du skulde prøve det samme.“

„Nu lyver du igen, Johanne Marie.“ Agdas Stemme var hæs af Harme. „Du ofrede ikke noget for mig; jeg ved godt det er Sten, du sigter til, men det er ikke sandt, at du gik fra ham, for at jeg skulde blive lykkelig; ved du hvorfor du gjorde det?

Fordi du havde gennemrodet ogsaa hans Sjæleliv, og saa var der ikke mere, der bandt dig. Ham selv brød du dig ikke om, du *kunde* overhovedet ikke føle nogen virkelig Kærlighed mere. Dit erotiske Liv var oprodet og splittet, svækket af i saa mange Aar at fordeles paa saa mange. Du havde ganske vist — vel nærmest af Fejghed — bevaret din rent kropslige Uberørthed, men det gør ikke Sagen klar, du var uren i din Tanke af de manges Lidenskab, der har svirret om dig.

Jeg staar ikke i Gæld til dig, Johanne Marie; gjorde jeg det, skyldte jeg dig min Lykke,

ja, ved Gud i Himlen, jeg tror, jeg sparkede den langt fra mig.

Budde har selv fortalt mig alle Ting fra den Tid, og han lyver ikke, det ved jeg. Vi har talt sammen derom. — Du trak dig tilbage, fordi du var ked af Forholdet, ikke af nogen anden sentimental Grund.“

„Det er ikke sandt“ — Johanne Marie havde faaet Taarer i Øjnene, hun trak nervøst i Gardinet. „Jeg syntes, I to passede sammen, jeg holdt af jer begge to, ogsaa af ham. — Og du var den eneste Ven, jeg brød mig om.“

„Og som du vilde give dit Hoved paa ogsaa en Dag vilde gaa fra dig med den Overbevisning, at du ingenting var værd“ — Agda vrængede Stemmen i bitter Følelsesfuldhed. „Det gør jeg i Dag, Johanne Marie. Du er ingen, slet ingen Ting værd!

Du har maaske Ret i, at ingen rigtig har forstaact dig, men jeg tror, du har ikke villet forstaaes. Og ingen, ikke en eneste, har kunnet stole paa dig — ikke engang jeg.

Du er ikke slet. Du er tværtimod god. Men det er af fejsk Angst, det er en Mønt, som du betaler dine Medmennesker med; for at de skal lade dig leve i Fred.

Det kan gerne være, du har lidt en Del, baade den Gang med Jørgen og senere, men du har til Gengæld nydt Lidelsen. . . .“

„Tror du det?“ Johanne Marie afbrød hende, bitter og utaalmelig og med Stemmen tyk af Graad. „Tror du, jeg egentlig har haft noget godt af det, hver Gang jeg saa de usle Dyr, som jeg syntes de var, blotte sig, fornægte og fralyve sig Tro og Stilling, Principer og alle Ting, bare for at opnaa et eneste. — Hvad tror du, der blev af Barneidealer og Sanddruhed overfor det?“

„Jamen hvorfor søgte du saa og fordybede dig den ene Gang efter den anden netop i det? Hvorfor hidsede dine Smil, hvorfor lovede dine Øjne; hvorfor æggede du selv alt det tarveligste i Menneskenaturen frem? — For det har du altid gjort. — Hvorfor gik du ikke af Vejen, saasnart du vejrede det, det maatte du jo hurtigt kunne, du der, efter hvad du selv har fortalt, ligefrem har Sporsans for Bagtanker.

Du rodede Samfundet igennem for at finde Løgn, og naar du havde fundet den, skreg du op i Harme og Forargelse; og saa skulde man troet, du forbitret vilde gaa din Vej. Men det gjorde du ikke, nej, du holdt det Individ fast, hos hvem du havde fundet Løgn og sugede det ud til det sidste. — Tror du ikke, jeg har kunnet regne ud og forstaa alt det, du fra Tid til anden har fortalt mig; mange Gange har jeg ikke kunnet begribe, at du gad. — Du har gaaet og udspio-

neret hvert Menneskes inderste Sjælekrog, kigget hver Handling efter i Sømmene for at faa fat i Bevæggrunden. Du har ikke taget i Betænkning at lyve selv for at anspore Løgneren; det var for dig meget vigtigere at faa Indblik i de andres usunde Forhold end at leve dit eget Liv sandt.

Du tabte Interessen for alle de Mennesker, der viste sig at være sande. Hvad var der ved dem, der var værdt at gramse i; det var jo bare det daarlige, du vilde se; det var — og er — dig en raffineret Nydelse at flaa dig selv for al Tro paa Menneskenes gode Sider.

Du klædte de andre af, og hævede imens dig selv paa Basis af Verdens Slethed. Jeg vil have dig ned igen, ned til os andre. Jeg vil bare have dig til at se sandt paa dig selv.

Du vil dø af Løgn. Din egen og de andres, som du har hobet op i dig selv, kælet for og gemt paa som Klenodier, dem du kaldte Erfaring og Menneskekundskab og meget andet. I Stedet for at kaste Løgneren fra dig som smittebefængt, trak du den til dig for at undersøge, forstaa, sammenligne — og saa bredte den sig i dig selv indtil du blev, hvad du nu er, en mennesketræt, forskruet Aandskrøbling. — Du har været Ven med alle, og du har glat væk løjet for alle.“

Johanne Marie havde sat sig ved Bordet. Hun saa træt ud, Hovedet hang lidt til den ene Side.

„Kan du huske,“ blev Agda ved, „du sagde en Gang til mig, at jeg ikke maatte dømme Lillis polygamiske Kærlighedssport, det var ikke din eller min Natur, men maaske hendes. Skønt du altsaa godt vidste det, og skønt der ikke var en erotisk Blodsdraabe i dig, der kaldte, saa indlod du dig paa to erotiske Forhold — jeg ved ikke, om du har haft flere — et lovformeligt og et ulovligt. Begge var lige stor Synd, fordi du begge Gange handlede imod din egen Overbevisning og mod din Natur. Det er det, jeg forstaar ved at svigte sig selv — og et Menneske der gør det, er ingenting værd.

For du vil vel ikke bilde mig ind, at du bryder dig om Testrup Lund udover de Erfaringer, du kan faa gennem det skjulte Forhold.“

Johanne Marie svarede ikke straks, hendes Blik var rettet drømmende fremefter og Stemmen monoton, da hun endelig svarede:

„Jeg syntes, han forstod nogenlunde, hvordan jeg havde det — i Begyndelsen. — — — Var ligesom lidt i Slægt med mig selv. — Jeg troede en kort Tid, jeg kunde slippe for at være saa ene. — — — Jeg drejer undertiden Hovedet langsomt og ser rundt om mig, for jeg synes alt omkring mig er blevet saa underligt stille, er ligesom død ud. — Livet, der leves, er rykket længere væk, og jeg synes ikke, jeg staar

i nogen nær Forbindelse med det. — Jeg synes sommetider, jeg maa blive forrykt, skrige op i Angst for Tomheden og Tavsheden omkring mig. — Inde i mig er ogsaa alle Tanker bleven saa langsomme — — — Det er ikke til at holde ud altid at være saa isoleret.“

„Det er noget Snak.“ Agdas Tone var saa knap og fyndig, det gav et Jag i Johanne Marie, hver Gang hun begyndte. „Du har jo selv engang sagt, at ens indre Liv suger sin Næring af alt, stort og smaat, der sker omkring én, og man giver det selv Betydning og Farve efter sit Temperament og sin Intelligens.“

„Det er ikke saadant.“ Johanne Marie rystede paa Hovedet, hun blev ved at tale monotont. „Du kan vel ikke sætte dig ind i det, men — naar det nu tager saa lang Tid, inden Indtrykket af det, der sker omkring mig, kommer ind og bliver forstaaet, saa er det, jeg faar Følelsen af, at der ligger noget — noget dødt og stille imellem mig selv og Livet omkring mig.“

Du sagde for lidt siden, at jeg ikke *vilde* forstaaes. Jo, jeg vilde nok, men der var ingen jeg egentlig helt agtede.“

„Og ved du hvorfor det var? Det var fordi du ubevidst ikke havde Agtelse for dig selv.“

„Ubevidst“ gentog Johanne Marie. Hun smilte ikke, hun rejste sig mekanisk og gik langsomt ud. I Døren vendte hun sig om.

„Rejser du saa?“ spurgte hun.

„Ja, jeg gør.“

Saa gik hun.

Agda fik pakket og sendt sit Tøj. Da det var ved Tiden, hun skulde af Sted, gik hun ind i Spisestuen og sagde Farvel til Dybvad. Det var kedeligt, sagde han, at hun maatte tage alene til Banegaarden, men Johanne Marie var ikke rask, saa han vilde ikke saa gerne tage fra hende. Han sagde ikke noget om hendes pludselige Rejse, Johanne Marie havde altsaa fortalt derom.

I Havestuen sad Johanne Marie, hun saa slap og aandsfraværende ud og lagde ikke Mærke til, at nogen kom ind.

„Farvel“ sagde Agda. Hun hævede Hoved og Overkrop lidt. „Farvel“ sagde hun forbavset og lagde sin Haand i Agdas. „Hvor skal du hen?“

„Jeg rejser jo hjem.“

„Det er jo ogsaa sandt.“ Hun rejste sig og fulgte Agda ud — men hele Tiden gik hun saa mekanisk, som om hun ikke var vidende om, hvad hun gjorde. — — — — —

Agda havde naaet Fredericia, hun gik søvnig og gnaven fra Færgen op til Stationen. Enkelte skyndte sig forbi hende for at komme med Færgen, hun kom fra. Pludselig vendte en Herre,

der allerede var et Par Skridt forbi hende, sig om og saa skarpt tilbage. Hun havde ogsaa vendt sig. —

„Sten?“ spurgte hun uvilkaarlig.

„Er det virkelig dig, Agda? — Og nu skulde jeg netop til København for at holde Ferie. Ved de hjemme, at du kommer?“

„Nej. Jeg er nemlig pludselig raget uklar med Johanne Marie.“

Budde nikkede tilfreds, stak sin Arm ind under hendes og fulgte med op mod Stationsbygningen. „Det er godt det samme, der staar i Skriften, at du maa ikke have andre Guder for mig.“ — Han saa glad ind i hendes Øjne. „Tilmed tror jeg, hun river ned, hvad jeg bygger op i mine Bestræbelser for at faa dig til at se sundt. Hendes flygtige Sætninger kan falde saa smittende verdensforbitrede — og du er ret lærenem paa det Punkt. — — Men sig mig, hvad skal vi nu? Jeg gider ikke tage til København, naar du ikke er der.“

„Tag med hjem. Du plejer jo ikke at bryde dig om Folks Undren eller næsvise Spørgsmaal.“

„Nej, men du?“

„Je-eg!“

Lidt efter sad de i en Kupé, de havde faaet for sig selv, Døre blev smækkede i, og Toget rullede ud i Mørket. Den svage Natbelysning

var rigtig hyggelig, Budde trak Gardinerne tæt for, satte sig hen til hende og tog hende fast i Armene. I mellem Stunder fik han Tid til at fortælle, at han havde længtes skrækkeligt, han havde jo ingen haft at skændes med; der var saa faa, der turde binde an med ham. Og saa havde han været jaloux og haft Lyst til at kommandere hende hjem. — Budde lod sine Læber glide hen over hendes Pande. „Jeg havde jo helt glemt, hvordan du ser ud, naar du er min lille Pige. Jeg kunde kun huske dit strenge Puritaneransigt med det mørke, afvisende Udtryk, der er til for alle andre undtagen for mig; saadan som du saa ud for nede paa Færgevejen. — Men nu har du mit Ansigt paa, saa mildt som Sommersol og med Øjenvipper saa lange som et almindeligt lille Kornneg.“

Saa paastod han, at han helt havde glemt at kysse, han kunde bare huske det var noget ganske urimeligt dejligt. — — — Agda gjorde sig lempelig fri og pustede ud. „Jeg synes ikke, du har glemt ret meget,“ sagde hun og saa smilende og halvt rørt ind i hans Øjne.

Han tog hendes Hat af, pillede alle Naalene ud af hendes Haar og mindede hende om, at han en Gang for alle havde faaet Lov til at behandle hendes Frisure, som han vilde. Han lod det lange Haar glide imellem sine Fingre og slog

tykke Knuder paa det hist og her, brødte det vidt ud og holdt det oppe som store, sorte Flagermusevinger og lod det langsomt synke ned igen.

Saa lænede han sig tilbage mod det brunrøde Fløjl; det matte Ovenlys gjorde hans Hud klædelig gulladen og flatterede hele hans Ansigt. Agda sad stille og bare saa paa ham, nød alle hans Ansigtstræk i sin lykkelige Kærlighed: det tykke, bølgede Haar, de blanke, varme Øjne, det sorte Skæg over de dybrøde Læber, Smilehullet i Hagen — — Han saa glad og tilfreds op imod hende, som om han læste hendes Tanker og for hendes Skyld glædede sig over at være den smukke Mand han var.

Han klappede hende paa Armene, drejede sit Hoved om og bed i hendes Fingre, der laa paa hans Skulder. „Du er vel spændt paa at vide, hvorfor jeg nødvendigvis maatte tale med dig, for du er vel ikke saa indbilsk at tro, at det alene var fordi jeg længtes, at jeg vilde over og hente dig?“

Agda gled stille ned til ham og lagde sin Kind til hans Bryst.

„Jeg har faaet Ansættelse som Postmester.“ Der var en dyb, forventningsfuld Lykke i hans Stemme, da han sagde det.

„Men hvordan har du faaet den?“

„Søgt den naturligvis.“ Han lo koket, al

hans indre Glæde sivede ud gennem det lette Anstrøg af Humør.

„Jamen det har du jo slet ikke skrevet om.“

„Man skal ikke fortælle alle Ting til sin Kone, saa bliver hun let næsvis.“ — Og ligesom for at slette sine spøgende Ord fortsatte han med sin bløde Stemme, der klang saa indsmigrende af al den Lykke, den gav Udtryk for: „Jeg er bleven et forfærdelig skikkeligt Menneske, siden du tog fat paa min Opdragelse. — Jeg kan næsten ikke være det bekendt.“ — Han rykkede hende i Øreflippen, kyssede hendes Haar, bøjede sig helt forover og kunde naa at kysse hende paa Øjet. Hun saa op i hans Øjne, saa brune og dunkle — de var ligesom mere fyldige i Farven end ellers. — „Vi kan altsaa godt gifte os nu, forstaar du,“ sluttede han.

„Saa gifter vi os selvfølgelig.“

„Og hvis de gamle bliver ved at være lige sejge, saa maa vi — desværre — i skøn Forening gøre Skandale paa en eller anden sindrig Maade.“

Agda rejste Hovedet, hun nikkede tænksomt og bestemt. „Ja, det maa vi. — Vi har jo begyndt med at rejse sammen hjem. Og hvis vi møder Fru Krogh paa Perronen, hvad vi nok gør, for der promenerer hun jo altid, saa er vi enten forlovede eller umulige.

Vi tager først Fader. Naar vi oplyser ham

om, at vi ikke skal have Bryllup som Johanne Marie, men en meget økonomisk borgerlig Vielse, saa hjælper det allerede godt. Finanserne staar ikke godt paa Haraldholm. Oluf har slugt enormt de sidste Aar“ — — —

Saa spurgte Budde om, hvad der havde været i Vejen med hende og Johanne Marie, og Agda fortalte ham alt, hvad der var foregaaet. „Men jeg er alligevel ked af, at jeg sagde saa meget til hende,“ sluttede hun. „Det passede i hvert Fald ikke, at hun bare er god af Fejghed, hun *er* god af Natur. Og jeg ved, at hun en Gang har holdt lige saa meget af en Mand, som jeg holder af dig — og skulde jeg miste dig, saa ved jeg ikke, hvordan jeg blev. Jeg tror, det kom til at gælde mit Liv eller min Forstand.“

Budde løftede hende op paa sit Skød og lagde hendes Hoved ind til sin Hals. Han blev ved at klappe hendes Kind, mens han saa ned paa hende. „Hvem var han egentlig?“ spurgte han, da en Tid var gaaet.

„Han hed Jørgen Banner. Han var en Tid — et Aar vist — Amanuensis hos Distriktslæge Rode og var nok noget ganske enormt lovende. Han har senere været Reservelæge hos Kongen. — Jeg tror egentlig, hun kom ret hurtigt over selve Sorgen. Men, hvis det ikke lyder sludret, vil jeg paastaa, at hun en Gang for alle ræsonnerede sine Følelser til Døde.

Hun har da ingen holdt af siden, det ved jeg.“ Agda grundede lidt, saa sagde hun sagte og med Slør over Stemmen: „Efter min Overbevisning er hun til sin Død gift med ham, hun den Gang holdt af og ingen anden.“

Budde kyssede hendes Mund — længe. Saa sagde han lige saa sagte: „Jeg tror, der er en moralsk Lov, der forbinder to Mennesker, og kan de ikke komme til Rette med hinanden, saa gør de sig selv den største Tjeneste med ikke at binde sig mere. Det bliver alligevel kun én livslang Længsel efter den eneste rette.“

Agda forsøgte at smile, hendes Læber var bleven tørre. „Er vi to de eneste rette?“ spurgte hun.

„Ja, Agda, det er i hvert Fald min ærligste Overbevisning. Selv om vi kommer til at slaa nogle slemme Slag imod hinanden engang imellem, saa hører vi dog hinanden til.“ Han saa hende lige ind i Øjnene. „Sig mig, Agda, tror du jeg er kold, fordi jeg aldrig har gjort noget Attentat paa, hvad der er mit. Forarger det dig, at jeg ikke har taget dig straks — helt?“

Agda trak Vejret tungt og saa et Øjeblik paa ham — grundende, spørgende.

„Det overlader jeg ganske til dig,“ sagde hun. „Jeg har givet mig til dig, min Sjæl, alle mine Følelser, hele mit Jeg. Du maa tage, hvad du vil, naar du vil, eller lade være — jeg over-

giver mig til dig — helt. Og det er jo netop det, som er saa ubeskrivelig dejligt. Jeg lægger mit Hoved ind til dig — saadan. Og jeg lukker mine Øjne i bogstavelig blind Tillid. Og det er Fred — aa, saa vidunderlig Fred.“ — Hun trak Vejret igen, saa lettet — og blev ved. „Jeg trænger til, og har saa længe trængt til, at opgive en Del af min sikre Personlighed, den jeg har bygget paa, siden jeg var Barn. Jeg tror, det er en Overgang, at man skal udvikle og forme sin Personlighed til et ubøjeligt Jeg; men saa begynder man at længes efter det Velvære at kunne slappe de stramme Tøjler — i hvert Fald noget — finde én, man kan opgive den for, uden at tabe noget af sin egen Agtelse. Forstaar du mig nok? — Jo, du gør, det er jo dig. — Aa, jeg har det saa godt.“

Budde sad og saa ned paa hendes lange mørke Øjenvipper, der laa saa tæt mod hendes Kind; paa det stille, lukkede Ansigt; paa det stærktbyggede Bryst, der steg og sank saa fredeligt og roligt. Og han syntes ikke, der var hændet noget i hans Liv, der havde rørt ham tilnærmelsesvis saa dybt.

Agda drejede pludselig Ansigtet om til ham, lo lidt og lagde sin Arm op om hans Nakke. „Sten,“ sagde hun bare — og lidt efter: „Jeg elsker dig.“ Og dybt rødt bredte Blodet sig over hendes Ansigt helt op i Haarbunden.

„Du kunde en Gang ikke forstaa, Agda, at et Menneskes Princip og Følelse kunde kollidere.“
 hviskede Budde. „Men de *kan* kollidere du — i allerhøjeste Grad.“ Hun følte hans Læber presses voldsomt imod hendes Kind, hans bløde Haar nussede hen over hendes Pande, og netop den lette Berøring og hans lave Stemme sendte en Strøm af skælvende Dirringer igennem hende; hun følte sig halvt sanseløs og aandede kort.

„Min Overbevisning siger mig,“ hviskede Budde igen, „at et Ægteskab skal sanktioneres af den borgerlige Øvrighed. Ingen ved, hvad der kan ske; og en Mand skal ikke udsætte den Kvinde, han holder af for Ubehageligheder — han kunde jo gaa hen og dø fra hende.“ — Buddes Ansigt søgte i Skjul ind mod hendes Hals. „Men min Følelse siger noget ganske andet, Agda.“

„Hvad da?“ hviskede hun tilbage. Stemmen var ru — skælvende — usikker.

„Ingenting, min lille Pige.“ Han rejste sig, løftede hende op og holdt hende paa Armene som et Barn, kyssede hendes Mund, hendes Øjne og Kinder og lagde hende varsomt paa det andet Sæde. Saa bredte han sit Rejsetæppe over hende. „Nu skal du sove, god Nat,“ Han kyssede igen hendes Mund længe, hun følte som om noget bevægede sig i hans Læber, saa lagde han et Øje-

blik begge Hænder haardt paa hendes Ansigt, vendte sig straks efter om og slog Vinduet ned.

Han blev staaende og saa ud i Mørket. — Først uden at høre, se eller føle, men lidt efter lidt opfattede han den regelmæssige Huggen og Buldren af Toget; mærkede Nattevinden, der raa og fugtig pjussed hans Haar og fik ham til at føle sig klam i Ansigtet. Han lænede Hovedet mod Karmen og kom til at trække Vejret roligere. Larmen blev monoton, det rullede og murrede som truende Ild under Jorden; tilsidst blev han vant til det, stivnede i Lyden og vidste snart ikke, om den kom fra Toget, fra Jorden eller inde fra hans eget Hoved. — Nu sov vist Agda — eller lod saadan. Hans lille, ufordærvede Pige, stejl af Karakter, men saa velsignet sund — og varmblodig. Budde smilte lidt. Den stærke, egenmægtige Frøken Sparre var alligevel bare en lille Kvinde med usikker Stemme og flimrende Øjne. De flimrende Øjne havde nær betaget ham al Forstand. — — —

Langt borte var der noget, der fløjtede, en Lygte suste forbi, han trak Gardinet for og lagde sig lige overfor Agda.

Vinden tog i Gardinet og blæste det flagrende ind i Kupeen, den stjal sig videre og legede med Agdas Haar. Han rejste sig, lukkede Vinduet og lagde sig igen. Agda blinkede glad

over til ham. „Jeg sover jo, jeg sover jo,“ hviskede hun og kneb Øjenlaagene ned.

XIV.

Dybvad og Johanne Marie sad ved Middagsbordet. De var omtrent færdige, der var ikke talt mange Ord imellem dem endnu.

Dybvad saa hen til Johanne Marie den ene Gang efter den anden, men hun sad stadig lige tavs og træg. Saa sagde han endelig lempelig prøvende:

„Du skulde gaa noget ud lille Johanne. Du sidder og bliver saa ked af det, og du vil jo ikke have fremmede. — Og jeg kan jo ikke altid være hjemme.“

Johanne Marie saa paa ham med milde Øjne. „Hår ikke Lyst, du,“ sagde hun med træt Stemme. „Jeg er slet ikke i Humør til det.“

„Jamen det er ogsaa umulig andet end at blive i daarligt Humør af altid at gaa i saadant et Halvmørke, som du gør. Det er jo en ren Mani du har for at rulle Gardiner ned.“

„Lyset generer mig. — Men hvis du ikke synes om det, skal jeg gerne lade være at rulle ned herefterdags.“

„Nej, kære, naar *du* befinder dig bedst med

det saadan, saa gør det skam ikke noget for min Skyld.“

Saa blev der igen stille.

„Du har ikke Lyst til at tage en Tur hjem til Haraldholm?“ spurgte Dybvad saa.

„Ne-ej.“

„Sig mig Johanne Mis, tror du ikke — at der er noget i Vejen med dig igen?“

Johanne Maries Kinder blev en lille Kende røde. „Tror ikke,“ sagde hun og rystede let paa Hovedet.

Igen blev der stille. Og igen var det Dybvad, der begyndte. „Ved du, hvad jeg tror, du skulde Johanne. Du skulde se at faa en ung Pige af god Familie i Huset. Det er der jo saa mange der har og det kunde nok live dig lidt op,“

„Nej da, saa har man altid hende at tage Hensyn til.“

„Snak. Jeg tror virkelig, du vilde have godt af det, Johanne. Det er aldrig heldigt at gaa til Stadighed i sin egen Tummelum. — Jeg skal forhøre mig om én.

For du har vel ikke Lyst til at have Lilli?“

„Nej, for Himlens Skyld.“

Efter Middag gik Dybvad og Johanne Marie gik ind i den blaa Stue. — Hun sad lidt i Stolen ved Vinduet med hængende Hoved og trætte Hænder — rejste sig, faldt over i en anden Stol,

sad ogsaa der med samme Følelser af træt Altopgivelse. Flyttede saa over paa Sofaen, men rejste sig og begyndte at gaa omkring i Stuen. I Tanker legede hun med alle de Stolekvaster, hun kom til paa sin Vandring. — — — Det var Dybvads Forslag før, der ligesom havde revet hende op af Søvn, hun var bleven helt opskræmt ved Tanken om at faa et fremmed Menneske til Stadighed om sig.

Her var ganske vist blevet noget stille, siden de flyttede ind fra Landet. — Men Herre-Gud, det var da ikke saadan altid at finde paa noget at tale med Dybvad om.

Hun tænkte saa meget paa det med Agda, den sidste Dag, inden hun rejste hjem.

„Ubevidst“ havde hun ikke haft Agtelse for sig selv, havde Agda ment. Det stemmede ikke. Hun havde *bevidst* ikke haft det; hun havde selv klarest set, hvor liden Evne hun havde til at stride mod den Retning, Strømmen i Øjeblikket førte — selv om den gik stik mod hendes egen Overbevisning.

Men hvad kom det Agda eller nogen anden ved? — Det var det, hun vilde have sagt den Dag, men hun havde ikke turdet af Frygt for flere skarpe Svar og den onde Tone, som Agda talte i. Hun havde følt, som om den Tone rev Huden af hende.

Men hver Dag siden havde hun gaaet og repeteret sit Forsvar, det der skulde være kommen samtidig med Agdas Angreb og Dom. Hendes Tankegang maatte arbejde langsommere end før. Stadig dukkede der nu nye Udtalelser frem, som Agda havde sagt, en efter en kom de ind i hendes Bevidsthed og ledede hendes Tanker tilbage ad — helt til hendes Barneaar.

Sært nok, hun tænkte aldrig paa noget ind i Fremtiden. -- Hvad, der var jo heller ikke noget at se efter, den ene Dag vilde gaa som den anden i en Uendelighed. — Hun søgte tilbage, gennemgik det, der var sket, fulgte stadig nye Spor tilbage.

Egentlig havde da Agda mindst at beklage sig over. Hvor mange Gange havde hun ikke for Agdas Skyld intrigeret og leet og spøgt for at klare en Vanskelighed, som Agdas Egensind havde foraarsaget.

Agda havde været hendes bedste Ven. Fordi nu Agda havde faaet en Kæreste, saa troede hun som alle andre forelskede Pigebørn at kunne undvære hele Verden. — Men hun vilde en Dag lære, at én offervillig Ven var mere værd end ti forelskede Kærester.

Agda havde maaske nok haft Ret i mange Ting, men ikke i det alt sammen. Selv om hun — Johanne Marie — havde holdt aldrig saa

meget af Budde, ligesaa varmt og ærligt som i sin Tid af Jørgen, saa vilde hun utvivlsomt være gaaet til Side for Agda.

For saadan havde hun altid været. Det skulde aldrig falde hende ind at spise et Æble, som hun havde Anelse om, at en anden gerne vilde have. Det var ikke netop fordi hun *vilde* være god, heller ikke af Fejghed, det var meget simplere end som saa, hun *kunde* nemlig ikke gøre anderledes.

Det samme var gaaet igen i saa mange Ting. Saa langt hun huskede tilbage i sin Barndom, som ganske ung Pige hjemme og senere ude i Verden, altid det samme: naar hun ikke var med, var der ingenting ved det hele. Hvem følte sig ikke forurettet, naar hun var uoplagt; og — hjælp mig hist og hjælp mig her — aldrig huskede hun at have sagt nej til nogen. — Hun havde været alles Selskabsdame, alles glade Nar, altid parat til at sætte Humør i andre — sært at der aldrig var bleven forlangt, at hun ogsaa skulde gaa med Bjælder.

Og med alt det havde hun været næsten blaseret livstræt, længe før hun vidste, hvad livstræt var og hvad blaseret var; været mistroisk mod alle og oprigtig, dybt oprigtig mod ingen.

De to Naturer havde udviklet sig Side om Side, havde oprevet og splittet hende, fordi hun aldrig var i Ligevægt.

Noget andet havde gjort sit hertil — at op-rive hende. Det var noget, der laa i Tiden; men maaske udvikledes det mere sundt hos andre end hos hende. Det var det, hun havde kaldt *Opfattelsessans*, en Sans finere end de andre, et rent og skært Kulturprodukt. — Ved Hjælp af den var det, at hun uden nogen fast Grund, uden egentlig at se eller høre noget materielt, de tusinde Gange havde opfattet, hvad der i Øjeblikket foregik i et Menneskes Indre, hvad det tidligere havde lidt eller kæmpet sig igennem, de hemmelige Baand mellem to Mennesker og meget andet. — Det var Opfattelsessansen, der havde grebet det i sine fine Vejretraade og bragt det ind i Bevidstheden.

Og det var netop det — at opfatte — der havde moret hende, frydet hende mest af alt. Naar hun havde truffet en fremmed og bagefter var bleven alene, saa havde hun sommetider kunnet gaa Timer i Træk og forestille sig hans Karakter, Sind og Hjertelag, Fortidssorger og Fortidsglæder, og hun fik ikke Ro i sin Sjæl, før hun havde faaet vedkommende til at lægge hende sit Indre blot.

Denne ene Sans, Opfattelsessansen, havde hun gjort til sit Livs egentlige Indhold, og det var kommen til at gaa ud over alt, hvad Mennesker ellers sidder inde med — Karakter, Liden-

skab, Livsglæde — — — Hun havde opfattet, set, forstaaet, brudt sig om Mennesker kun for at trænge ind i deres Sjæleliv. Og altid havde hun været ene med alt. Ene med sine Sorger, ene med sine Glæder, ene endogsaa med sin Drift — for den havde hun selv tilfredsstillet saa langt, hun huskede tilbage i sin Barndom. Hun havde troet, der vilde ske en Forandring, naar hun giftede sig, men — selv i sit Ægteskab vedblev hun at være ene med sin Sorg, sin Glæde og sin Drift. Hendes skjulte Tilfredsstillelse var hende mere end hendes Ægteskab.

Det eneste Lyspunkt, der kunde tænkes i hendes Liv var det, om hun kunde faa et Barn. Hun havde sørget saa grænseløst over det lille ufuldbaarne Væsen, der kunde blevet et Menneske, hvis det havde haft en anden til Moder.

Ikke engang saa megen Nytte kunde hun gøre i Verden som at føde et fuldbaarent Barn. —

Johanne Marie havde gaaet sig svimmel og træt, hun gled lige ned paa Gulvet, satte sig til Rette og støttede Ryggen imod Sofaens Fodstykke. Der sad hun stille og stirrede, mens al Tænken hørte op, stirrede ud gennem det nederste af Ruden, der lige var i Højde med hendes Øjne. Hun saa et Stykke Tag og et Træes Topgrene, men det skabte ingen Ideforbindelser i hendes Hjerne. Hun hørte blot for det ene Øre en

fjern Orkan blandet med Fløjte-toner og skarpe Hvin, og for det andet en monoton Brusen som af taktfaste Stempelslag. Hun sank helt over i Dvaletilstand, rørte sig ikke, levede næsten ikke.

— — — — —

I Skumringen kom Lilli syngende op ad Trappen. Hun raabte et højlydt god Aften helt ude fra Entreen. Johanne Marie rejste sig op og virrede lidt med Hovedet for at faa Panden fri. Det kom hende for, at hun brød ud gennem noget, der havde sluttet sig tæt sammen om hende. Lillis høje lyse Stemme blev hende først bevidst, da hun stod ved Siden af hende.

„God Aften, Lilli. Det var pænt af dig at se herop.“ Ordene fødte en Art Forbavselse i hende selv; de blev ved at lyde for hendes Øren om igen og om igen, de samme, de samme, indtil hun syntes, det maatte være en anden, der havde sagt dem.

Lilli var i gul Sportsdragt med rød, skæv Hue. Hun saa bedaarende sytten-attenaarig ud i den korte Kjole. „Jeg har været paa Cycletur,“ fortalte hun. „Lang Tur — dejligt. Du skulde vide, hvor Vejret er himmelsk. Jeg fatter ikke, at du gider holde dig inde paa en saa straalende Dag. — Har du slet ikke været ude?“

„Ne-nej.“ Johanne Marie kom langsomt til Erkendelse af, at hun havde siddet her siden

Middag. Men hvad hun havde tænkt paa, huskede hun ikke; egentlig vist ingen Ting.

„Jeg kom ellers for at fortælle dig en Nyhed.“ Lilli var sprækkefærdig af Lyst til at fortælle:

„Hvad er det da?“

„Jeg skal til at giftes.“ Dybest i Tonen laa Lillis Triumf, en fin, listig Kvindetriumf. Johanne Marie forstod gennem den, at Lilli lønlig havde været bange for at komme til at sidde over.

„Saa-aa,“ svarede hun. „Har Oluf faaet Lov?“

„Oluf! Nej kære, Oluf og jeg forstaar slet ikke hinanden, det har jeg set for længe siden. Du siger jo selv, at han inderst inde er brutal. Der er noget haardt ved ham, og alligevel saa letsindigt. For et Menneske som mig, der gaar lidt dybere til Bunds i Tingene, kan han ikke passe i Længden. Dette her overfladiske: naar en Kvinde ikke kan binde en Mand mere, er det hans Pligt imod sit eget Sind at gaa fra hende. — Men maa jeg spørge, hvad bliver der saa af Børnene?“ — Lilli fremførte sine Ord med en fiffig Vigtighed, som om det Spørgsmaal aldrig havde været bragt paa Bane før. — „Du maa da indrømme,“ vedblev hun i samme Tone, „at der er noget opstyltet i det, ikke sandt? Nej, Oluf er ikke mere noget for mig. — Han er

heller ikke til at omgaas mere, han er bleven saa uomstødelig selvsikker, som om han alene sad inde med al Verdens Visdom. Det passer ved Gud ikke mig at skulle sidde og se højtidelig ud, naar han skuer ud for sig med sit halvanden Alen lange Blik og snakker i gamle Bibel-sprog om sit højere Syn paa Livet.

Og saa at møde ham ad Bagveje! Og i Mørke! Som om jeg skammede mig. Der har altid været noget i det som saarede mig, noget der krympede sig i mig, naar jeg om Morgenens listede mig fra ham eller han fra mig. — Jeg syntes der var noget, der plettede mig i det.“

Johanne Marie spurgte om, hvem hun saa skulde giftes med.

„Det er med Grosserer Petersen. Ham du ved, jeg var med paa Turen i Skaane. Han er maaske ikke saa æstetisk eller saa — ja, du forstaar nok, hvad jeg mener. Men ved du hvad, det betaler sig ikke i Længden, og ærlig talt saa længes jeg ogsaa efter mit eget Hjem. Et Hjem, hvor jeg kan ordne alt med Ro, fordi jeg ved, at her skal jeg blive, og“ — Lilli saa drømmende ud for sig — „jeg vil ogsaa gerne have et Barn. Saadan en yndig Unge, man kan pynte og lege med som en lille Dukke og gaa ud at spadserere med uden at fortælle, at det er ens Venindes. Ved du hvad, Johanne Marie, jeg tror virkelig

ikke en Kvinde nogensinde kan fornægte sin hellige Bestemmelse som Moder; den sanselige Kærlighed kommer altid kun i anden Række. Livet er givet en Kvinde for at hun skal vie det til den kommende Slægts Opdragelse! — Der er ikke noget saa stort som Kvindens Moderkald.“

Johanne Marie havde længe haft en vis Mistanke til Lilli. Undertiden havde hun i sløv Bekymring tænkt paa, hvad Oluf vilde gribe til og Forargelsen paa Haraldholm. Men hun havde ogsaa haft en bestemt Anelse om, at Lilli dyrkede fremmede Guder og vilde skubbe Oluf ud.

„Hvad siger Oluf?“ spurgte hun.

Lilli gav sig til at le. „Pyt, han har godt af det. Han tror, at man maa synke i Jorden af Kval, naar man ikke længere kan „binde“ ham. Kan han bygge et Hjem? Eller forsørge Kone og Børn? — Det er ikke for tidligt, jeg tænker paa at blive gift, jeg kunde ellers nemt blive narret.“

Lilli gik lidt frem og tilbage. Hendes gule Kjole stod godt til Stuens matblaa Møblement.

„Jeg kan ikke forstaa, Johanne Marie,“ sagde hun, „at du ikke tog dig det mere nær, at dit Barn var ufuldbaarent og dødt. Var det mig, jeg havde fortvivlet. — Men du er jo ogsaa mere let i det hele taget.“ Lilli saa melankolsk drømmende frem for sig. „Til Tider maa det alligevel

være rart at være velsignet med et saa let Sind; Livets Storme gaar saa sporløst hen over dem, der har det.

Vi andre tungere Naturer, vi skal højt op for at naa Glæden og dybt ned, om vi skal se Bund i Sorgen.“

„Hvornaar skal du saa have Bryllup?“ afbrød Johanne Marie hende, og Lilli var straks ude af sin elegiske Stemning. „I næste Maaned,“ sagde hun. „Jeg tænker i en af Juledagene. Du kan tro, det skal blive nydeligt; Aftenbryllup med Lys og Blomster naturligvis. Skade at Agda lige er bleven forlovet, hun havde været en flot Brudepige. — — Jeg glæder mig til det, du, jeg har altid syntes, der var noget saa højtidsfuldt ved Orgelets Brusen — og Sangen og Lysene og det hele. Der er alligevel noget voldsomt aandigt over det religiøse Bryllup. Jeg synes, man maa blive et helt andet Menneske efter den Ceremoni; det maa være ligesom et forfriskende Bad, hvor man føler sig som nyfødt og rensed bagefter.

Jeg glæder mig til det Bad. Jeg vil til at leve meget fornuftigt, skal jeg sige dig. Saa længe man er ung — ugift mener jeg nærmere — saa synes jeg nok, man maa have Lov til at omgaa Moralen lidt og glædes ved Livet, som det kan træffe sig — med Maade naturligvis.

Herre Gud, vi er jo da kun Mennesker. Men naar man først *har* bunden sig, saa synes jeg nok, man skal blive, hvor man hører til. — Det tror jeg ogsaa, enhver alvorlig Kvinde føler.“

Lilli ventede lidt paa Svar. Men Johanne Marie rørte sig ikke, hendes pustende Aandedrag kunde høres ganske let. Saa gik hun hen og lagde sin Haand paa hendes Skulder.

Johanne Marie veg lidt.

„Ved du hvad, Johanne Marie,“ sagde hun, „du har forandret dig forfærdeligt siden dit Giftermaal. Du maa ikke blive vred, fordi jeg siger det, jeg er jo din Ven, men jeg tror ikke, du er stærk nok til at leve i umoralske Forhold. Det piner dig, uden at du vil være ved det. — Det skal ikke være nogen Bebrejdelse, Johanne Marie, eller nogen Anklage, slet ikke; jeg ved jo godt, at du aldrig har elsket din Mand.“

Johanne Marie følte fjernt noget som Ironi, men hun evnede ikke at sætte det i Ord. Hun sagde bare udtryksløst: „Det er forbi.“

Lilli blev forbavset. „Med Testrup og dig? Saa-aa.“ — Og lidt efter sagde hun: „Jeg har heller aldrig syntes, I to passede sammen, I var saa lette begge to. — Men hvad, I kunde jo altid forsøge.“

Der blev igen stille lidt, saa spurgte Lilli: „Hvorfor blev det i Grunden forbi?“

Johanne Marie lagde begge Hænder paa sine Tindinger. Hun anstrengte sig. „Jo, for jeg skuffede ham vistnok,“ sagde hun langsomt, ligesom langt borte fra.

Saa sagde Lilli Farvel. Som en St. Hans Orm lyste hun gennem Stuernes Mørke, da hun gik. Johanne Marie mandede sig op, fik Lamperne tændt og fandt noget Cognac inde i Buffeten. Om lidt kom Dybvad hjem, og ikke for alt i Verden maatte han finde paa det med Selskabsdame igen.

Johanne Marie havde faaet Brev fra sin Moder. Hun fik Fornemmelsen af, at hun rykkede stødvist tilbage mod Livet for hver Gang, hun læste det igennem. Hun kom til at tænke helt klart igen. -- Hun saa de kendte Ansigter hjemme, Faderen og hans eftertænksomme Mine, naar han bøjede sig ned over Skakbrættet, langsomt, tænkende slog en Brik og famlende satte den fra sig, mens Blikket var stift fæstet paa Spillet. Hun kunde høre den Brasen, som kom nede fra Kælderkøkkenet; Moderen havde jo skrevet, at Agda for Øjeblikket med Cigaret og Kasket paa gik nede og stegte Fisk, medens Budde sad paa Køkkenbænken og drillede hende.

Johanne Marie gik frem og tilbage og saa Hjemmet for sig, alle Stuerne og Billederne, de

grønne Slyngplanter om „En fangen Moder,“ der stod paa Soklen ved Sølvskabet, Trappen ned til Køkkenet, hvor Agda og Budde var. Hun ligesom gik omkring der hjemme og saa paa det altsammen som paa noget helt nyt. — — I Slutningen af Brevet stod der: „Der lyder nogle vilde Hyl nede fra Køkkenet, det er bestemt Agda, som er ved at sætte Budde ud. Han vil sommetider gaa hende i Bedene og lære Hus-holdning med, ellers er han bange, de ingen Mad faar, naar de bliver gift“ — — Hun syntes at fornemme hele det stærke, levende Humør, som de to's friske, naturlige Levetrang kastede om dem. Og hun kunde saa tydelig se Agda, blodrød af Komfurild og Genstridighed, bakses med Budde nede i det lave, mørke Køkken, hvor Vinduerne laa lige med Jorden, saa man fra Køkkenet bare kunde se Fødderne af dem, der gik forbi. — — Uvilkaarlig lo Johanne Marie frem for sig. — De vilde faa det godt de to — sikkert. Og *de* vilde nok faa Børn.

Hun kom til at tænke paa Lillis Bemærkning om det halvbaarne Barn. Derfra gled Tankerne over paa Oluf, som hun for længe siden burde gaaet op til. Hun havde hver Dag, siden Lilli var oppe hos hende, gaaet og samlet paa sine fattige Rester af Energi for at komme af Sted; men det var ikke bleven til mere. Hver

Gang hun havde taget Beslutningen, lod hun sig glide ned paa en Sofa og laa Timer hen. Men i Dag, da hun var saa ualmindelig vaagen, skulde det blive Alvor.

Hun tog Tøj paa og gik straks.

Oluf boede paa Hjørnet af Pilestræde og Østergade, temmelig højt oppe. Hans Dør var ikke laaset, hun gik lige ind i en Art Forstue, et lille smalt Rum, og lukkede Døren op ind til ham. Oluf rejste sig og kom hende i Møde med et febrilsk, forskrækket: „Hvem er det, hvem er det?“ Det var lidt mørkt i Værelset, han kendte hende ikke straks. Hans Blik mod hende var saa stikkende, saa mørkt og usundt bange, og hans Bevægelser var saa nervøse, da han bad hende sætte sig. Han gik lidt omkring, som om han samlede sig sammen, saa satte han sig i Stolen foran sit Skrivebord, slog det ene Ben over det andet og ventede.

Johanne Marie lagde sig med Siden op mod Sofaens Armstød.

„Hvorfor ser du aldrig op?“ spurgte hun.

Oluf svarede med at puste ringeagtende gennem Næsen.

„Har du hørt, at Lilli skal til at giftes — nu til Jul?“ spurgte hun saa igen.

„Tja-a — Fred være med hende. — — — Jeg er led og ked af dem allesammen.“

„Jeg var bange, du sørgede over det“ —
Johanne Marie saa spørgende ind i hans Ansigt.
Han lo ondt, men slog Blikket til Siden.

„Jamen vilde du da ikke været gift med
hende, Oluf?“

„ . . . Kunde s'gu aldrig falde mig ind.
Jeg vilde nødig løbe den Risiko at blive min
Kones Biting.“

„Jamen saa din Bog, Oluf?“

„ . . . Bliver s'gu aldrig færdig. — Jeg gider
ikke. Og jeg synes selv det er noget Sludder.“

„Jamen saa kan du jo lægge al din Energi
over din Læsning nu, Oluf. — Gør det — Se at
faa den Eksamen og bliv til noget.“

„ . . . Kan ikke. Saa skulde jeg først have
lutter nye Bøger, alle Margener i hver evige én
er tæt bemalede med Vers om Lilli.“

Han tog en Bog ned fra en Reol og citerede
bidende, da han havde slaaet op paa maa og faa:

„Hun er let som et Lune,
Hun er ren og uden Lyde;
Hendes Sind er en Rune,
Som jeg ej formaar at tyde.“

„Og saadan er der i hundredvis.“ Han smed
Bogen hen paa Bordet, der steg en Taagesky op
fra den. „Forresten vil jeg ikke studere mere.“

„Det bliver de ikke glade for paa Harald-
holm, Oluf. Alle de Penge, der er gaaet til din
Læsning!“

„Det er s'gu ikke mig, der har bedt dem om Lov til at studere, det fandt de paa for deres egen Fornøjelses Skyld. — Jura har aldrig ligget for mig.“

Saa gik der en Tid hen. Oluf skar med sin Lommekniv i Vindueskarmen og slog imellem et Slag omkring i Stuen. Johanne Marie anstrengte sig for at overvinde sin Træghed, hun var i den senere Tid bleven saa ked af at tale — Det trættede hende. Endelig sagde hun:

„Tag da saa ud og lær Landvæsen og overtag Haraldholm.“

„Hvad kan det nytte, jeg kan jo ikke beholde den.“

„Jo, du kan. — Naar jeg afstaar min Arvepart. Du og Agda kan dele min Del; men saadan at Agda først faar sit om nogle Aar, naar Gaarden kan bære det. — Jeg skal hjælpe dig, hvor jeg kan, jeg vilde gerne, vi skulde beholde Hjemmet.“ — Johanne Mariës Stemme var rusten og hæs; instinktmæssig valgte hun den knappest mulige Form og kastede Ordene over hinanden for hurtigt at blive færdig.

Oluf sad lidt og spekulerede — saa gnaven ud.

„ . . . Gider ikke,“ sagde han endelig. „Saa skulde jeg tage et fast Nakkedrag i mig selv for at komme ud af denne Slendrian. — Men jeg kan s'gu ikke se, at hele Menagen er et ærligt

Livtag værd. — — Jeg har forresten fundet et glimrende Motiv til en ny Bog.“

Da Johanne Marie sagde Farvel og vilde til at gaa, ytrede han sarkastisk: „Hun kan da vel ikke være andet bekendt end at invitere mig med til sit Bryllup — men det gør hun ogsaa, det ved jeg“ — Der var noget vist underfundigt i Olufs Ansigt. Johanne Marie saa forbavset paa ham.

„Hvorfor tror du det?“

Oluf nikkede hemmelighedsfuldt. „Aa, Lilli og jeg har ikke talt de sidste Ord sammen endnu.“

Johanne Marie var kommen ned ad et Par Trappetrin, hun vendte sig om og saa op imod ham. „Det synes jeg, du skulde være for stolt til Oluf,“ sagde hun alvorligt.

„Stolt!“ — Olufs Latter lød saa haard ned gennem det smalle Trapperum — „Stolt! — Testrup var vel ikke stoltere. Lad os bare være de Køtere vi allesammen er.“ — — —

Johanne Marie gik ned gennem Gaderne og kunde ikke ryste af sig, at hun havde faaet en Lussing. — Og det gøs i hende ved Tanken om Lillis Bryllupsdag, en hel lang Dag, hvor hun uafsladelig *skulde* stramme sig op, *skulde* strø om sig med Spøg og vittige Bemærkninger, ustandseligt som vandt hun dem af et Nøgle inde i sin Hjerne.

Der var Forvirring i Enkefru Rosens Dagligstue, hvor Lilli sad foran det store Spejl og blev pyntet med Myrtekrans og Slør. Johanne Marie satte den sidste Myrtekvist fast med Stilken bøjet ind under det hvide Slør, og de grønne Blade spredt frem over Tindingen.

„Rejs dig saa,“ sagde hun, „og lad os se paa dig.“

Lilli rejste sig. Hun var den yndigste uskyldshvide Brud med Myrter i det rødblonde silkebløde Haar. Hendes Blik var saa vigende bly, hendes Smil saa forlegent drømmende, som anede hun svagt, hvad en Bruds Bestemmelse var. Johanne Marie kom uvilkaarligt til at huske paa den gamle Frøken Dybvads Yndlingsudtryk: „Blyhed, Ærbarhed og Beskedenhed er en ung Piges bedste Pryd.“

Lilli rakte forsigtig ud efter sine Handsker. „Hvor det er kedeligt, at din Mand ikke kan komme,“ sagde hun stilfærdigt og fæstede sit ungpigeagtige sky Blik mildt paa Johanne Marie. „Det maatte være yndigt for dig at have ham med paa en Dag som denne.“

„Jamen han er saa forkølet og saa plaget af Gigt. Der lugtede gennem hele Huset af Kamfer og Ingefær, da jeg tog af Sted.“ — — —

Lilli græd meget under Brudeprædikenen, der holdtes af Pastor Brede. Johanne Marie

tænkte et Øjeblik sløvt paa, at Lilli badede sig; og halvt som i Søvn hørte hun smukke, rørende Ord om det hellige, af Gud indstiftede Ægteskab, om dets Ukrænkelighed og om Lykken, der paafulgte, naar to troende Mennesker i Guds-frygt og Kærlighed holdt inderligt sammen — — —

Ved Middagen havde Johanne Marie faaet en Bordkavalier, der anstrengte sig over Evne for at underholde hende. Hun saa ud for sig med Øjnene store og stirrende af Opmærksomhed, men det lød for hende som Knebren, naar han talte. Hun skelnede sjældent Ordene, kun Lyden slog i Bølgetakt mod hendes Øren, naar hun tvang sin Opmærksomhed til at følge med.

Selskabet var animeret. Johanne Marie hørte mange Gange sig selv le.

Ud paa Aftenen listede hun sig bort og tog hjem. Hun gik stille ind i Sovekamret og klædte sig af. Dybvad sov. — Hun passede paa hver Bevægelse for ikke at faa ham vækket; hun lagde sine Naale og Smykker paa Kammestykket, for at de ikke skulde klirre mod Marmorpladen. Saa lod hun sig sagte glide ned paa sin Seng og blev liggende uden at gide tage Tæppet op over sig — Gud i Himlen hvor det var godt at være i Fred, ligge her saa stille, som om aldrig noget Menneske kunde forstyrre hende mere.

Hun laa længe, længe, hun rørte sig ikke, hun stivnede i Kulden.

Men saa glippede hun med Øjenlaagene — og vaagnede.

Hun havde glemt at slukke Lampen.

Den stod helt henne ved Vinduet. Skulde hun lade den brænde? — Sove fra den? — Eller vække Dybvad?

Hun satte sig over Ende i Sengen og saa langeligt hen efter den — blev siddende og sank forover, sammenfalden — slap. Hun vilde saa nødig bryde ud af Hvilen.

Den brændte saa irriterende roligt — som om den kunde brænde i hundrede Aar.

Hun skubbede sig ud over Sengens Kant og gik hen og slukkede den. Mørket slog sammen om hende — som Bølgerne, naar hun hjemme gik paa Hovedet i Fjorden. Hun famlede sig tilbage, hendes Tæer rejste sig i Angst for at støde imod; hun strakte Hænderne frem og uvilkaarligt spilede Fingrene ud. Det forekom hende at der fra hver Finger sprang en Straale, der vejrede forud som Følehorn. Hun lukkede Øjnene haardt i; ogsaa fra hendes Legeme udstraalede noget, der drev forud. — som for at undersøge Vejen, inden hun gik ad den.

Hun fandt hen til sin Seng uden at støde imod noget i Stuen, pakkede sig godt ind, lagde sig til Rette og pustede — færdig til at sove — — Det gav smaa Ryk i hende, hun *faldt*

stødvist ud af Bevidsthed, ud af vaagen Tilstand. Det var som om hun stod midt i et stort, bundløst Hul fyldt med løst, fint Sand; Gang efter Gang skred hun et lille Ryk længere ned i det dybe Sand, mens det fra Siderne rislede sammen om hende. Tilsidst slog en stor, blød Sandbølge over hendes Hoved.

XV.

Forholdet mellem Johanne Marie og Agda havde ikke jævnet sig, og der var næsten gaaet et halvt Aar.

Johanne Marie sad ved sit Skrivebord og forsøgte at skrive til hende: „Lille, kære Søster,“ stod der øverst paa Brevarket; det havde staaet der i Gud ved hvor mange Dage, og videre kunde hun ikke komme.

Hver eneste Dag havde noget trukket hende til Skrivebordet, hvor det paabegyndte Brev laa; men hver Gang hun satte sig, tog om Penne-skaftet og ligefrem *skulde* give sig til at tænke, blev hun overfaldet af en saadan Kvalme og Gaben, at hun skyndsomst rejste sig og gik.

Det var ikke anderledes heller denne Gang. Hun havde gabet saa vedholdende, at Vandet stod hende i Øjnene; hun gabede og gabede, saa det skurrede oppe i Hovedet. — Nej, hun kunde

ikke — kunde umuligt. Hun gabede igen — og hvad var det? Hun sad ganske stille og lyttede: for det ene Øre fløjtede det langeligt, blev ved i samme Tone som en Hjejles Hyl, men for det andet var det, som kom pludselig en uhyre Flodbølge brusende frem; det susede su-u-u — —

Hun rejste sig og satte sig hen i Sofaen. Der sad hun foroverbøjet med Hænderne ned om Knæene og saa stift ned i Tæppet.

Der var saadan en underlig Tyngde over hendes Øjenbryn, det var der ganske vist altid nu; men naar det en Dag fortog sig, naar der blev noget klarere, saadan som det forekom hende, at det tidligere havde været, saa vilde hun skrive et langt fornuftigt Brev til Agda. — — —

Der gik lang Tid. — — —

Klokken slog tre. Ude i Entreen hørte hun Smæklaasen skyde fra og falde tilbage med et Klap. Det var Dybvad, der kom hjem til Middag. — Hun missede lidt med Øjnene og huskede, at hun havde siddet og arbejdet halvt i Søvn med Tanker og Forestillinger, der flød ud og ind mellem hinanden uden Sammenhæng.

Dybvad kom ind. „Jeg synes godt, du kunde passe paa, at her i det mindste er lidt Varme, naar jeg kommer hjem.“

Johanne Marie saa op imod ham — skræmt i Blikket som et Barn.

Han satte sig hen til hende, knugede Hænderne sammen i Kuldegys og lagde saa sin Arm om hende.

„Lad nu vær' med at se saa spekulativ ud, Johanne Mis, vær nu min søde, muntre Pige igen.“ Han tog hende om Hovedet og kyssede hende. „Der laa Brev til dig ude i Entreen. — Værsgod. — Fra din Moder, saavidt jeg kan se.“

Johanne Marie fik Konvolutten af og læste Brevet — en Gang — to Gange — maaske tyve Gange. Hver Gang forbavsedes hun over noget nyt, der stod i Brevet, og som hun ikke syntes, hun før havde set — Eller hun læste det om igen, fordi hun havde glemt det første af Brevet — og saa glemte hun imens det sidste. Til Slut opgav hun det, hun *kunde* ikke samle og beholde det hele hos sig.

Dybvad havde været ude i Køkkenet for at se efter Maden. Hun gav ham Brevet, da han kom ind igen. Og mens han læste det, anstillede hun en febrilsk Jagte ind i sin Hjerne for at huske, hvad der stod, at Dybvad ikke skulde mærke noget.

„Se se“ — han foldede Brevet sammen — „det var en løjerlig Maade at holde Bryllup paa. De betænker sig ogsaa nok forinden; tror du ikke?“

Johanne Marie følte en stille Taknemlighed,

fordi hun netop kunde huske det Sted i Brevet, hvor der stod: „Agda og Budde holder bestemt paa at ville vies paa Herredskontoret, og samme Aften rejser de til Fyn“

„Aa jo,“ sagde hun. „Det kan jo gerne være — skønt jeg tror det ikke.“

„Hvad synes du saa, vi skulde give dem i Brudegave?“ spurgte Dybvad.

„Vi talte jo om et Møblement — Egetræ — til deres Spisestue.“ Hun vidste, at der for lang Tid siden havde været Tale om det.

Dybvad rystede paa Hovedet. „Saa synes jeg ubetinget bedre om det, din Moder skriver om. Hun synes jo ogsaa, vi skal lade dem bygge deres Hjem selv, saa faar de det efter deres aparte Smag.

Johanne Marie ledte, søgte i sin Hukommelse efter, hvor i Brevet det havde staaet, hvad det var for noget; men hun kunde ikke komme paa det. Hun tabte Herredømmet over sig selv og saa forvildet ud.

„Møblementet synes jeg,“ gentog hun paa-staaelig. „Jeg har da kun den ene Søster.“

„Ja ja, naar du absolut vil. — Jeg synes nu, det er en underlig Historie, at ingen skal vide noget om deres Bryllupsdag. — — Du vilde haft godt af at komme hjem til Bryllup, Johanne, det vilde have adspredt dig.“

Johanne Marie hørte knapt nok hans sidste Bemærkninger, hun var kommen til at tænke paa sit eget Bryllup for lang, lang Tid siden. Men hun kunde ikke huske noget bestemt, det flød ud altsammen undtagen noget sortmalet Træværk, der stod skarpt tegnet i flammende Belysning. — — Og uvilkaarlig tog hun sig op til Hovedet og klemte Neglene ind i sin Pande.

Dybvad havde siddet stille lidt og set paa hende. Han lagde igen Armene om hende og tog hendes Haand ind i sin. „Du er saa pirrelig Johanne — saa underlig anstrengt i dit Væsen. Du er vist i Omstændigheder, tror du ikke?“

Johanne Marie saa ind i hans Øjne, hun samlede sig sammen, rettede sig stift — som i Døds kamp — og løj blankt.

„Jo, det er jeg vistnok.“

Dybvad straaledede over hele Ansigtet, han klemte hendes Hænder fastere mellem sine og nikkede frydefuldt. „Du skal se, lille Mis, naar du først har Barnet og er kommen over det, hvor du saa vil blive helt anderledes glad og frejdig igen — Tror du ikke ogsaa?“

Johanne Marie nikkede: „Jo, jo.“

„Skal vi saa gaa ind til Bordet?“ — Han trak i begge hendes Hænder, hun rejste sig tungt — saa inderlig ugideligt.

Dybvad var gnaven, han sad og skændte saa smaat, fordi han skulde skrive Gratulationsbrev til Agda og Budde i deres nye Hjem.

„Det synes jeg ellers nok, du kunde gøre selv, Johanne Marie. — Tilmed da Agda og jeg aldrig har været særlig fine Venner.

Og saa synes jeg slet ikke, hun er gift. — At en Mand melder sig ud af Folkekirken kan jeg endda finde mig i, men at *hun* gør det! — Jeg synes, det er saa ukvindeligt. — — Og som de har listet sig igennem det hele. For fremmede maa det tage sig i høj Grad mystisk ud. Havde jeg været dine Forældre, skulde de faaet Valget mellem Vielse som anstændige Mennesker eller slet ingen Vielse. — Det ligner heller ikke din Moder at give efter med saadant noget.

Men I har allesammen taget det Pigebarn forkert. Det sagde jeg ogsaa en Gang til din Moder. Jeg tror nok, hun blev lidt stødt, for hun sagde bare: „Agda kan ikke „tages“ paa nogensomhelst Maade, naar hun selv har sat sig for at hun ikke vil.“

Naa, det kommer jo ikke mig ved, jeg skal jo ikke have noget med hende at gøre. Heldigvis er de da lige sære og selvkloge begge to, Agda og denne Hr. Sten Stensen Budde. For- saavidt kan de jo passe meget godt sammen. — Hvad skal jeg saa skrive da?“

Johanne Marie havde stillet sig op ad Væggen. Hun stod med Fødderne stemt mod Gulvet, Armene faldt lige ned; hun sank forover, lod alle Muskler slappes og løsnede for al Spændstighed.

Det var Velvære, det.

Et for et rullede Ordene forbi hendes Øren, uden at hun fik fat i Meningen. Forstaaelsen kom først længe efter. Og saa rullede der allerede mange flere Ord frem, der ogsaa skulde gribes. Hun fik blot fat i, at Agda og Budde var lige sære begge to — — —

Saa sagde hun:

„Det er jo det, jeg hele Tiden har syntes, det var godt, at de to blev gift.“ — Hvert Ord kom langsomt — slæbende — uden Klang, uden Betonning.

Dybvad blev irriteret. Han vendte sig og saa paa hende. „Staar du nu ikke og filosoferer igen, Johanne Marie og stirrer dig al Forstand ud af Hovedet. Jeg kan ikke udstaa at se det, det har jeg sagt dig saa tit. Det kan gerne være, det skal se aandrigt ud, men jeg finder, det er unaturligt. Og jeg kan heller ikke forstaa, du vil for din egen Skyld; dine smukke Øjne. som saa mange har talt om, ligner mest Øjnene paa en død Fisk — Ja, det mener jeg.“

Det rullede igen forbi hendes Øren — Masser af Lyde, som kom langt borte fra. Men hun

havde faaet fat paa Tanken om Agda og Budde. og det var i den senere Tid saadan, at naar hendes Tanker var kommen ind i én Retning, saa var det hende næsten umuligt at rive dem løs og faa dem over i en anden.

Dybvads Spørgsmaal før dukkede pludselig frem i hendes Bevidsthed. „Du skal naturligvis skrive, at vi haaber og ønsker det bedste for dem i deres nye Hjem,“ svarede hun langsomt og stirrede stift ud i Stuen. „At de maa faa det godt og leve i Fred med hinanden“ — —

Dybvad begyndte at skrive, mens han mumlede, at det kunde vist gøres nødigt at ønske Fred i det Hjem. „Det var ogsaa et Paafund med saa kostbar en Present til saa „højtideligt“ et Bryllup.“ Han rev paa Ordet højtideligt.

„Er der saa mere?“

Johanne Marie fulgte sin Tankegang fra før — de to — Agda og Budde. „Naar de har faaet slebet hinanden til, bliver der en Perle ud af hver af dem,“ sagde hun. Og Ordene og den døde Stemme lød, som om de ikke kom hinanden ved.

„Skal jeg ogsaa skrive det?“

Idet Dybvad vendte sig om, slog Pennen en hel Mængde mørkeblaa Klatter henover det hvide Papir. „Saada,“ sagde han utaalmodigt. „Ja, hvad skal jeg ogsaa skrive dine Breve for, Jo-

hanne Marie, kan du ikke besørge saadan en Smule selv? Du, som skal være saa begavet. — Jeg skal vel snart til at holde Sekretær til dig.“

Johanne Marie trak Vejret dybt. Det tog lang Tid, inden hendes Svar kom og var ligesaa livløst og tungt i Udtalen som før.

„Jeg kan ikke. — Jeg har forsøgt — men det hænger ikke sammen. Jeg ved ikke, hvordan det er, jeg har det — jeg kan ikke tænke. Det er ligesom, der ligger en hel tyk Redelighed her omkring mig.“ Hun gjorde rundkredsene Bevægelser med Haaanden omkring sit Hoved. „Bedst som jeg skriver, saa har jeg glemt, hvad jeg *har* skrevet, og naar jeg saa læser det igennem forfra, saa glemmer jeg, hvad jeg vilde skrive mere. — — Jeg kan ikke følge med — ikke holde Tankerne samlede — — Og de kommer ikke igen, naar de først er bleven borte, saadan som jeg synes, de engang gjorde.

Det er ikke fordi jeg er søvnig. Jeg kan ikke forklare det — men der er bleven saa stille og andre Mennesker er saa langt borte. — Jeg kommer aldrig efter, hvad de siger, naar de er helt der ude.“

Dybvad sagde ikke noget. Han sad og gloede paa hende — ikke dumt just — mere overvejende. Som opstillede han pro og contra for en Mistanke, der pludselig var opstaaet i ham. Han

lod hende blive ved at tale, mens han opmærksomt lyttede efter og lagde Mærke til alt det forandrede, der var ved hende. Det var egentlig først nu, at det gik op for ham, hvor udtryksløs hendes Stemme var bleven, hvor hendes Øjne var stive i hjælpeløs Stirren, hvor fuldstændig selvopgivet hun saa ud. Hun stod der ved Væggen og ludede med Hovedet som et Dyr i Regnvejrr. Og hendes Aandedrag var bleven saa hørligt gennem den halvt aabne Mund. Det lød som uafbrudt Saven, naar Luften slog imod Ganen. — —

Johanne Marie blev ved. „Og saa er der det, at jo mere jeg anstrenger mig for at faa fat paa det, jeg har glemt, des umuligere er det at indhente. Jeg kan bare se, at det svinder længere og længere bort. —

De flygter allesammen — Tankerne — som Mus gennem et hullet Hegn — saadant ser det ud — Nogle af dem fanger jeg, men ligesom jeg har dem, saa har jeg dem ikke alligevel.“

Dybvad gik over til hende og trak hende med hen i Sofaen. „Lille Johanne,“ sagde han venligt, „jeg maa vist til at tage mig alvorligt af dig. Du er jo slet ikke rask, vel? — Du har været saa underlig — slet ikke dig selv — siden du var med den lille. Vi maa se at faa dig kvikket op igen. Du skal saamæn ikke være forknyt for saa lidt; naar vi først har begyndt,

ser du“ — han lo og blinkede fornøjet til hende — „saa kommer det nok. Vi kan faa mange Børn endnu.“

Det flakkede op i Johanne Maries Øjne, hun trak Brynene sammen og lo med — meningsløst — idiotisk. —

„Men du trænger vist til lidt Forandring. Skal vi lægge en Rejseplan — hvad?“

Johanne Marie nikkede.

„Og naar du er træt, gaar det tilbage over Haraldholm — Og tilsidst en Tur over paa Fyn til Agda. Ikke sandt? — I kom jo rigtignok lidt paa Kant, sidst I var sammen, men saadant noget jævner sig af sig selv, naar en Tid er gaaet. Og man skal heller ikke lade Nag blive gammelt.“

Johanne Marie nikkede igen.

„Men saa skal du jo til at tænke paa din Garderobe og Rejseudstyr og alt det. Lad mig nu se, du tager dig kraftigt sammen, saa skal vi ordentlig ud at more os.“

Johanne Marie nikkede — nikkede — — —

— Johanne Marie opfattede, at Dybvad stod bøjet over hende og med Haanden paa hendes Pande tvang hendes Hoved tilbage og saa ind i hendes Øjne.

„Tror du ikke lille Mis, at du havde bedre

af at komme ind paa Hospitalet og faa det helt i Ro en Tid og blive behandlet, som du behøver det for at komme dig. — Det kan jo ikke blive ved at gaa saadan, vel?”

Johanne Marie rørte sig ikke til noget Svar, hun følte kun en ubestemt Undren over, hvorfor det Menneskes Stemme rystede saadan.

„For det kan jo ikke gaa an, at du bliver ved Dag ud og Dag ind at sidde saa aandsfraværende. . . .“

Aandsfraværende — Det ene Ord slog ned i hende og blev hængende ved. Resten af hvad Dybvad blev ved at staa og tale om, surrede uopfattet forbi hendes Øre; bare dette ene: „aandsfraværende“ blev ved at runge for hende. Hun sagde det om igen og om igen — hver Stavelse for sig: „aands—fra—værende“ — blev ved, som om hun smagte paa det.

Og lige pludselig var Meningen der.

„Aandsfraværende.“ — Var det saa sært, naar der bestandig var noget derinde, som ikke kunde rystes af, noget der generede, pinte og trættede.

Hun følte det som en stor, rugende Tomhed inde i Hovedet, en Tomhed der bredte sig og underligt nok tyngede. Hun kunde sommetider faa Indtrykket af Uhygge og hviske hen for sig: „det gaar aldrig godt i sine Dage“. — — — Der

kunde komme en skarp, stikkende Smerte her eller der, et Par tunge Blodslag — og undertiden midt oppe i Hovedet en Hede og Uro som i en betændt Finger; men ellers kun den tunge Tomhed, der stadig tog til og ligesom buldnede hendes Hoved ud — — —

Og hele Tiden syntes hun, at hun gik om i Blinde — — —

— — —

— Johanne Marie hørte undertiden nogen tale til sig. — — — — — Længe efter syntes hun, at de Mennesker da ogsaa gerne kunde lade hende være i Fred — — —

— — —

— Der var et Øjeblik en Stemme, der fik noget dybt inde til at røre sig — famlende — levende — Men det var saa langt borte. — — — Der var en Allé, hvor en høj Dame kom gaaende, og en lille Pige i lysegul Kjole løb ned ad en Stentrappe og raabte „Moder!“ — — — — —

— — —

— Der var en kendt Stemme, som sagde, at nogen vilde tale med hende — — — Og saa

stod der en foran hende med Guldbriller paa
 — — og der kom nogle Ord — spredte — og
 med fremmed Klang — Smerter — i Hovedet.
 — — — Og fremmede Hænder tog paa hendes
 Pande — — — —

— — —

— Hvor det var tungt — Hovedet. — Noget
 forfærdeligt stort udspilet noget, der buldnede
 mere og mere ud — — — — —
 — — — — —

=====

BRØDRENE SALMONSENS FORLAG.

HØJT SPIL

af

Karin Michaëlis

Pris 2 Kr. 75 Øre.

De vilde Optrin er forbavsende kraftigt afmalede . . . Fru M. har Talent . . . Hun holder sig ganske fri af den sødladne Dameroman.

E. B. i Politiken.

Bogen vidner om meget Talent, uhyre Opfindsomhed og Fantasi.

Folkets Avis.

Baade Stil og Indhold er ret ejendommelige. „Højt Spil“ adskiller sig helt igennem fra den sædvanlige kvindelige Litteratur.

Randers Dagblad.

FATTIGE I AANDEN

af

Karin Michaëlis

Pris 2 Kr. 50 Øre.

Der er i „Fattige i Aanden“ saa megen Friskhed og Iagttagelses-evne, saa stærk Oprindelighed og en saa uforknyt Given sig hen i Emnet, at man gerne bærer over med de enkelte Ufuldkommenheder, der endnu klæbe ved den talentfulde Forfatterindes Produktion.

Nationaltidende.

BRØDRENE SALMONSENS FORLAG.

BIRKEDOMMEREN

af

Karin Michaëlis

Pris 3 Kr. 50 Øre.

Det er som Kunst betragtet ikke meget langt fra at være et Mesterstykke. Ikke paa et eneste Sted, ikke i en Sætning eller blot i Valget af et Ord, der kunde mildne eller dække, viger hun bort fra denne fast udhamrede episke Form. Set fra denne rent litterære, rent æstetiske Side staar „Birkedommeren“ meget højt og giver Forfatterinden Rang blandt vore bedste Forfattere.

Nationaltidende (F. B.)

Bogen virker mægtig og tar Læserens Interesse fangen fra først til sidst.

Norske Intelligenssedler.

„Birkedommeren“ rager højt op over de Bøger, der skrives som nøjsomme Folks nøjsomme Husflid, Aar ud og Aar ind. Den rager op over dem alle ved sin Iver og ved sin Glød. Ved sin Sælsomhed og ved sin Vilje.

København (Herman Bang).

„Birkedommeren“ er en overmaade evnerig Bog, der vil bevare sin Plads i vor moderne Litteratur.

Dagbladet (Albert Gnutzmann).

De fleste af vore skrivende Frøkner og Fruer, der er saa dygtige og faar saa megen Ros af os alle for deres borgerlige Noveller, bør blegne af Misundelse overfor Fru Michaëlis; thi hun skrider rolig og ubændig frem midt igennem Vrimlen; der er poetisk Adelsblod i hendes Talent.

Lolland-Falsters Folketidende (Sophus Claussen).

BRØDRENE SALMONSENS FORLAG

MIN AMERIKAREJSE

AF

ELITH REUMERT

Pris 4 Kr.

REUMERTS Bog, skriver Berl. Tidende, er i højeste Grad præget af hans store Sjælsfriskhed, ja at denne Egenskab vel nok kan siges at være dens største Fortrin, det som mest af Alt gør den læseværdig. Det er velgørende under Læsningen bestandig at mærke eller føle Forfatterens aandelige Sundhed — den ægte Simpelt og Naturlighed, som udmærker ham. Disse Egenskaber præger ogsaa hans lette, flotte, altid smidige Stil. Der er ogsaa megen common sense i hans Domme over Forhold og Personer, som han stifter Bekendtskab med paa Rejsen.

Nationaltid. slutter en længere rosende Anmeldelse med: En fornøjelig og fremfor alt en rigtig rar Bog.

Eksemplarer faas i alle Boglader.

